

ПОЛИТИКИН

4

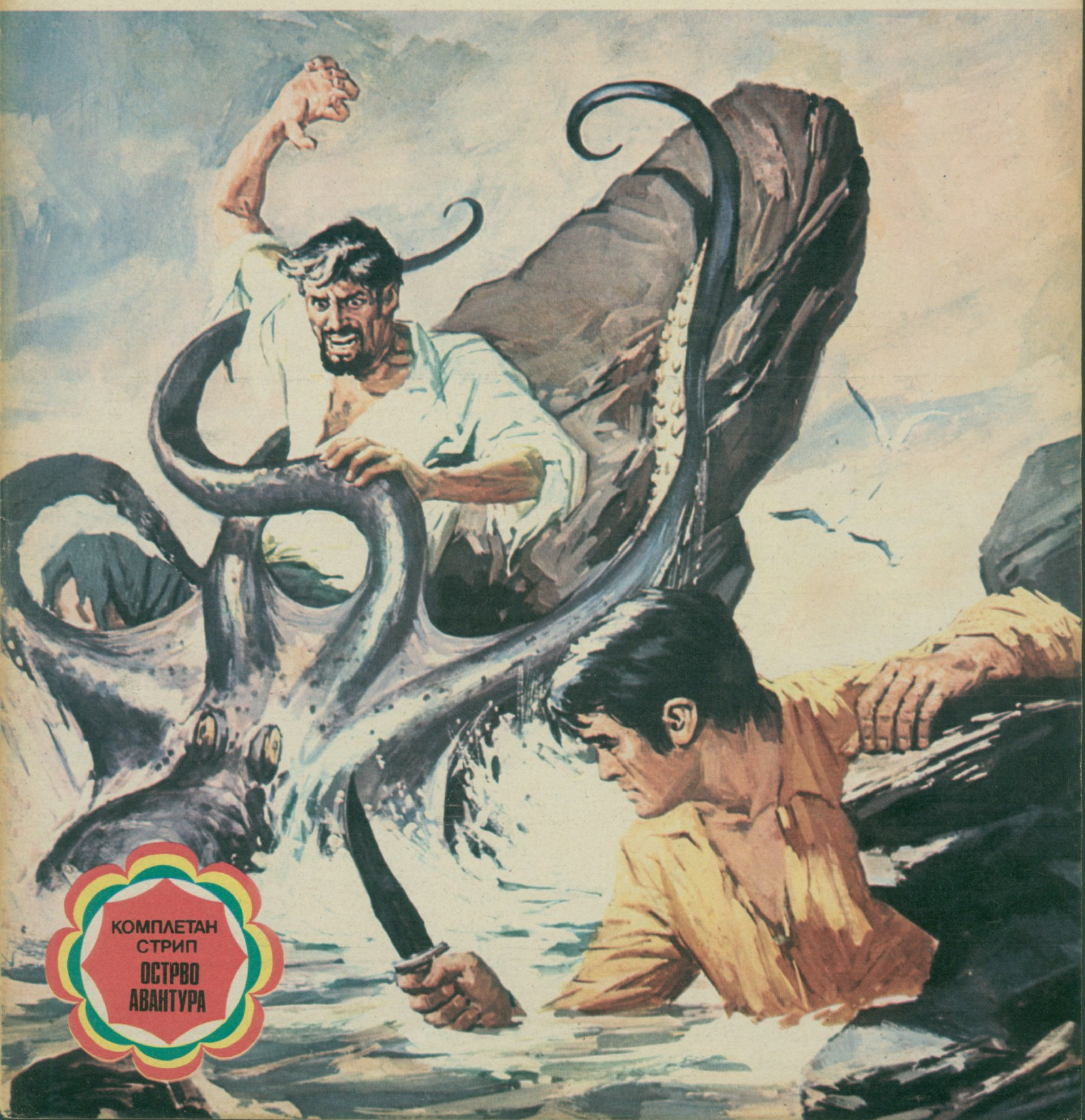
динара

БРОЈ
1215

ЗАБАВНИК

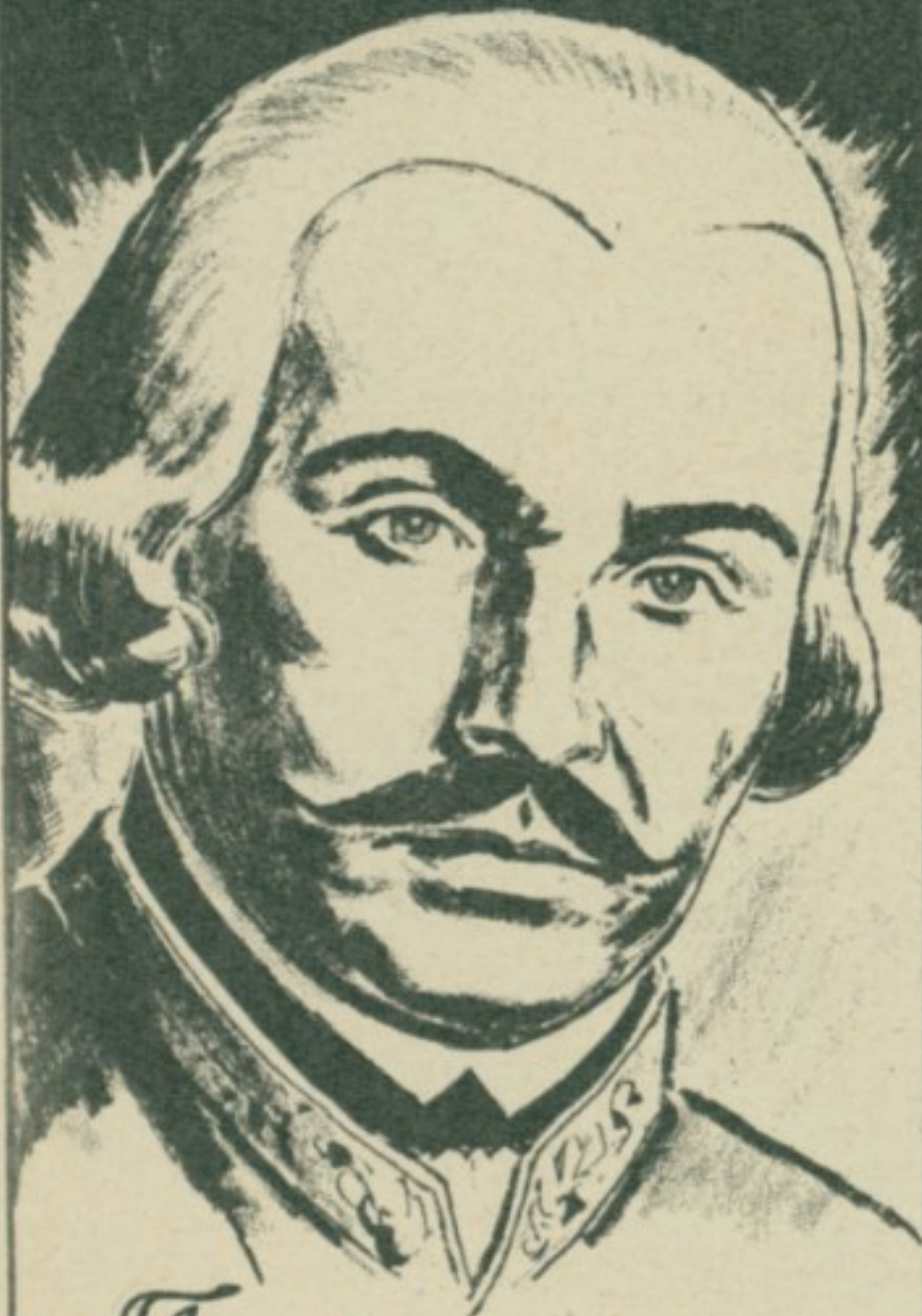
11.4.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ОСТРВО
АВАНТУРА

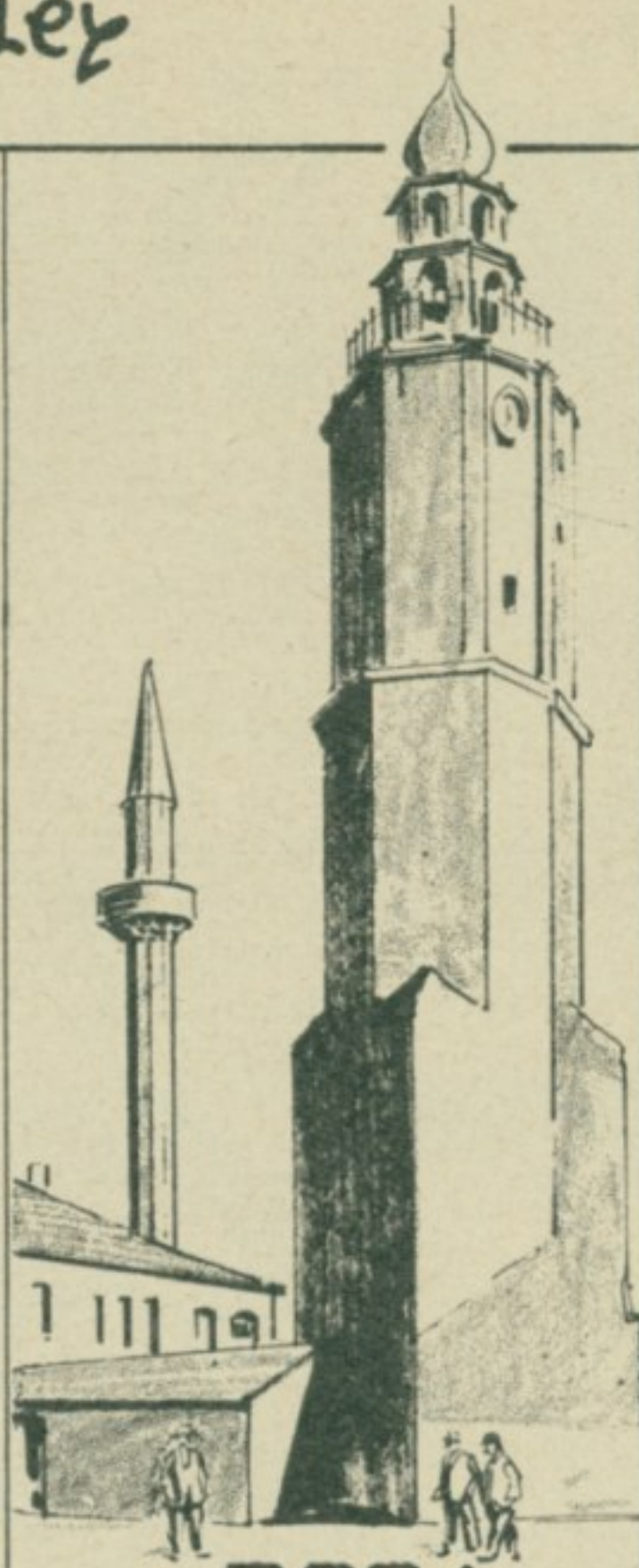
Ripley

Веровати или не!

Барон АНТОН СЕТАРИ

(1740-1809)
АУСТРИЈСКИ ГЕНЕРАЛ
ЗА
47 ГОДИНА
СЛУЖБОВАЊА
УЧЕСТВОВАО ЈЕ
У
89
БИТАКА И
84 ПУТА БИО
ТЕШКО РАЊЕН.

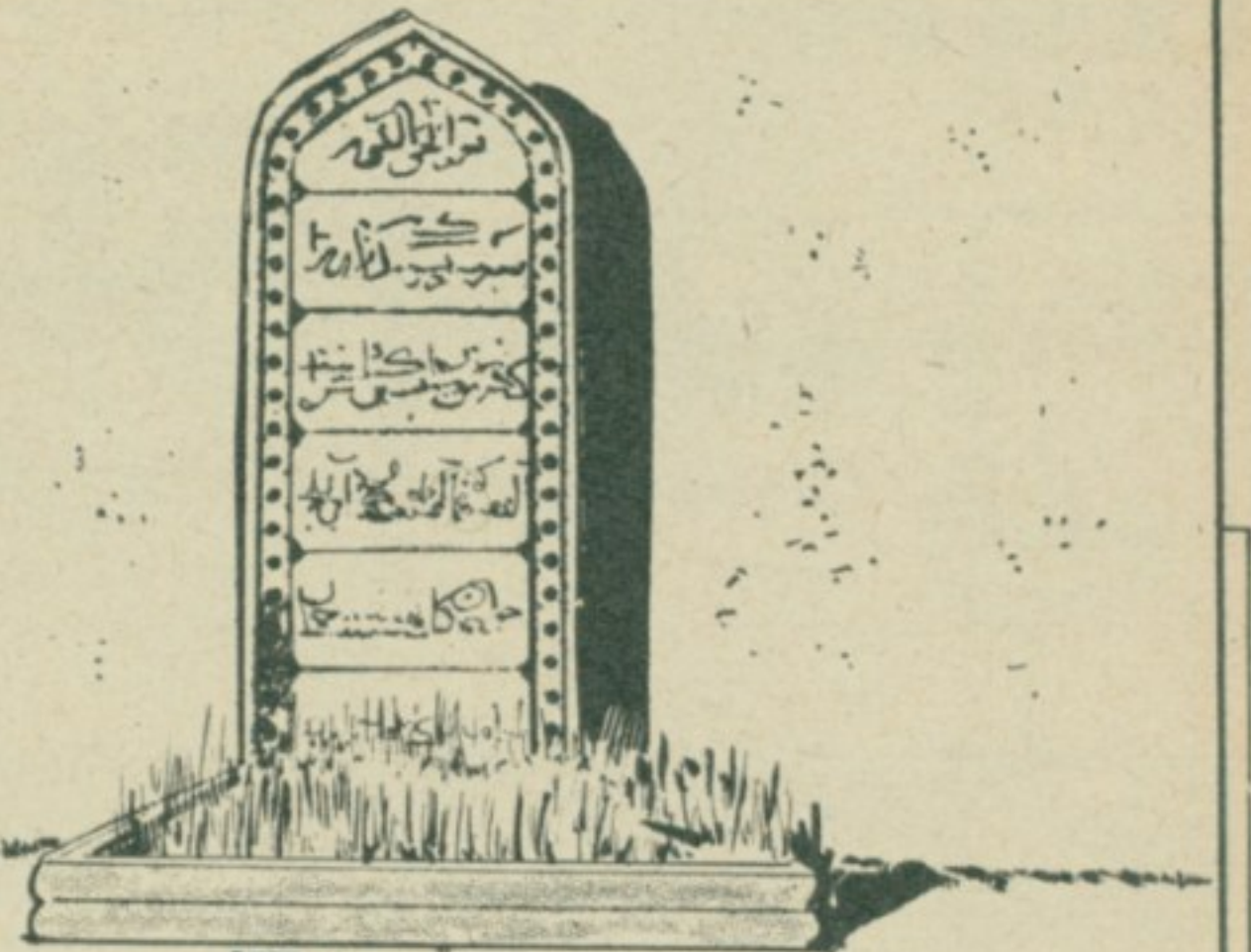
ПРВА САХАТ-КУЛА

НА ПОДРУЧЈУ
НЕКАДАШЊЕГ
ТУРСКОГ ЦАРСТВА
ПОДИГНУТА ЈЕ
У
СКОПЈУ
ИЗМЕЂУ
1566. И 1572.
ГОДИНЕ И НА њУ
ЈЕ ПОСТАВЉЕН
САТ ИЗ ЗАУЗЕТОГ
ГРАДА СИГЕТА.

НА Ланглејку

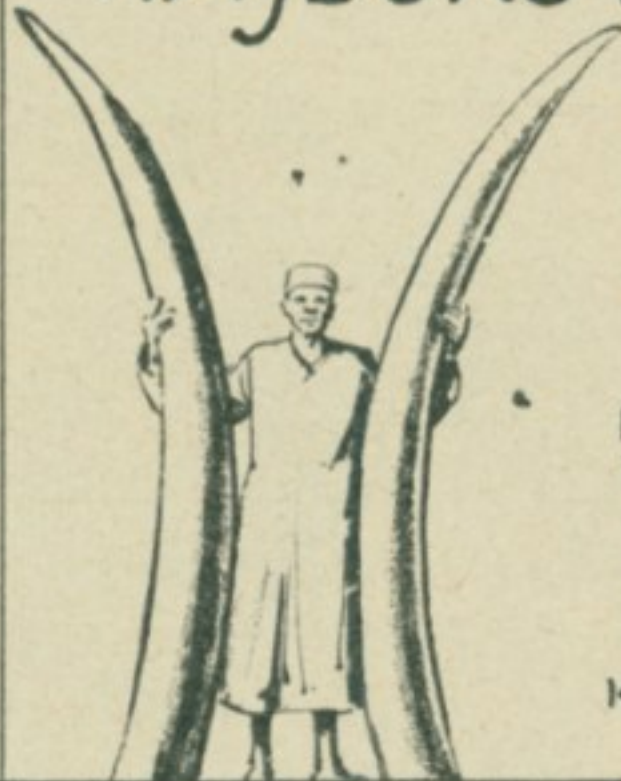
СТАРОМ НОРВЕШКОМ
ЖИЧАНОМ ИНСТРУМЕНТУ
ЗНА ДА СВИРА
САМО ЈЕДАН
ЧОВЕК НА СВЕТУ-
АНДРЕАС ХОГЕ.

НА НАДГРОБНОМ СПОМЕНИКУ

ЏЕХАНДРЕ, КЊЕРКЕ ГРАДИТЕЉА
ТАШ МАХАЛА, ЧУВЕНОГ
МАУЗОЛЕЈА КОД АКРЕ
(ИНДИЈА)
УКЛЕСАНА ЈЕ МОЛБА ДА НА
ЊЕНОМ ГРОБУ ТРАВА УВЕК
БУДЕ ЗЕЛЕНА.

НАЈВЕЋЕ КЉОВЕ

НА СВЕТУ
ДОВИЖЕНЕ
СУ ОД
ЈЕДНОГ
СЛОНА
УБИЈЕНОГ
1898.

У
ПОДНОЖЈУ
КИЛИМАН-
ЏАРА
— БИЛЕ СУ
ТЕШКЕ
220
КИЛОГРАМА.

АМЕРИЧКИ ПАРОБРОД

МЕДИГО

ГОДИНАМА ЈЕ
СЛУЖИО КАО
ПЛОВЕЋЕ ПОЗОРИШТЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

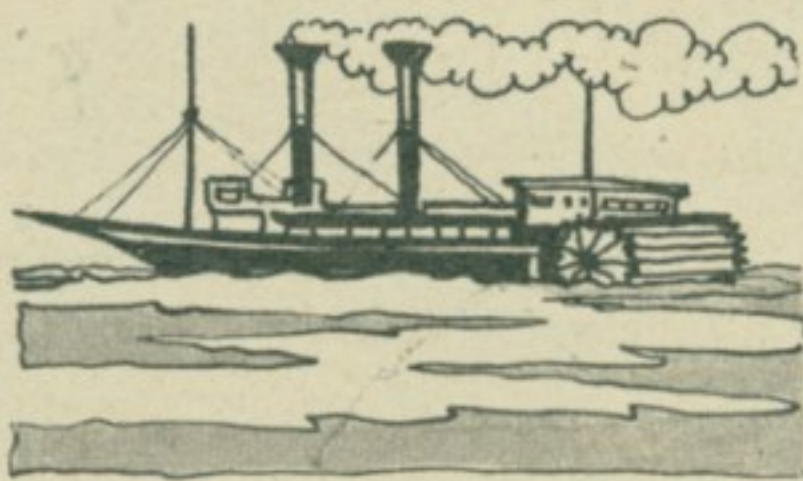
● у доба Јулија Цезара просеч-
на дужина човечијег живота из-
носила је 18 година.

● коњи радије спавају стојећи
него лежећи. Они могу да не ле-
гну по неколико месеци.

● „Клермон“, први пароброд у
историји који је 1807. године са-
градио Роберт Фултон, на свом
првом путовању није имао ни
једног путника. Пут од 240 ки-
лометара узводно по реци Хад-

сон, од Њујорка до Албанија,
пароброд је прешао за 32 часа.
На повратку за Њујорк само се
један путник, пореклом Фран-
цуз, усудио да путује паробро-
дом.

● стари Грци први су у Европи
почели да употребљавају паро-
ле као бојне поклице. Њихове
пароле биле су кратке реченице
и усклици. Тако је 401. године

пре наше ере у бици код Кунак-
се, вођене против Персијанаца,
узвикивана парола: „Зевс спа-
силац-победа!“.

● за килограм паперја потребно
је очерупати 31 гуску.

● у свим језицима света од
свих самогласника највише се
употребљава „е“. Једини изузе-
так је језик домородаца Хавај-
ских острва чија се азбука са-
стоји од свега 12 знакова.

● зграда у којој се данас нала-
зи Народни музеј у Београду по
чела је да се зида 1901. године.

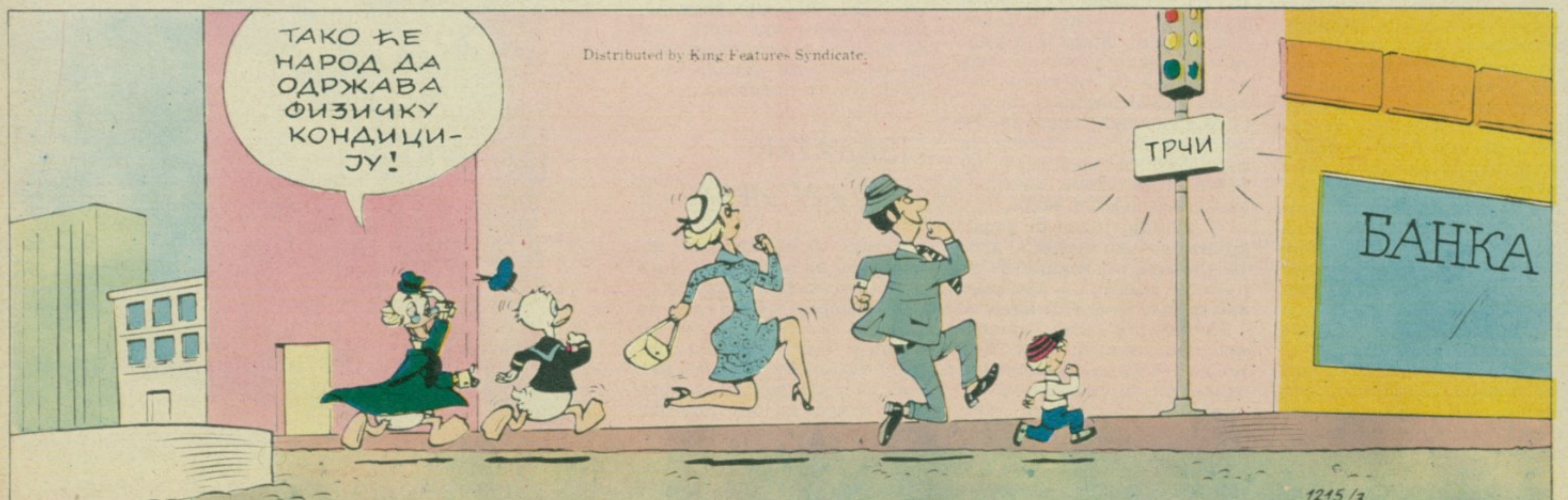
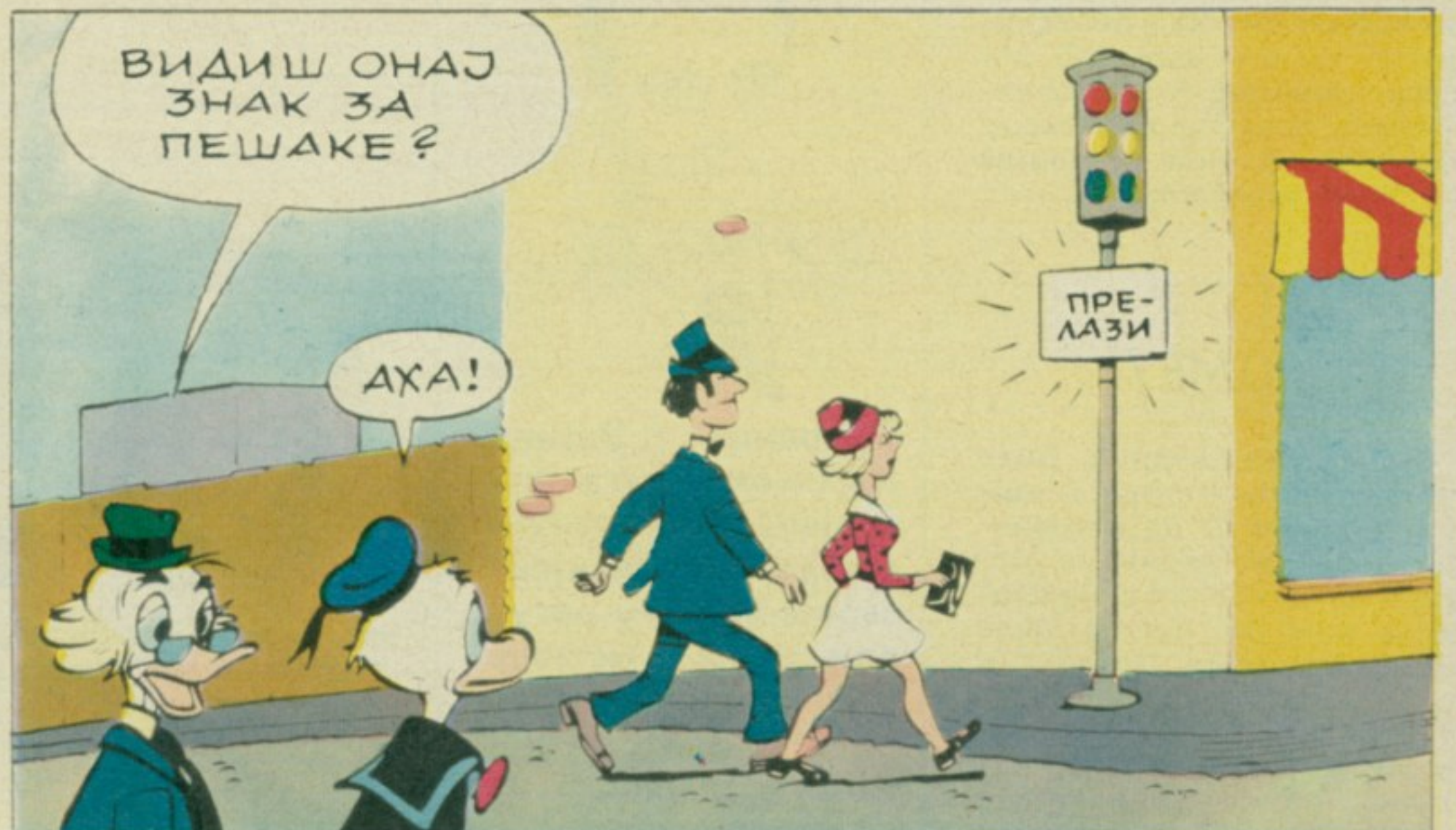
● Шилерови савременици твр-
дили су да је овај велики не-
мачки књижевник писао држе-
ћи ноге у леденој води.

● најхладнији део човечијег те-
ла је — нос. Температура ње-
говог врха обично не прелази
22 Целзијусова степена.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Истог дана кад сам стигао међу партизанима поставили су ме за команданта артиљерије. Морао сам да се сналазим како знам јер се цело моје војничко знање и искуство састојало у томе што сам уочи самог рата, служећи после гимназије војску, завршио школу резервних официра — артиљераца у Сарајеву.

Рат је, међутим, био нешто сасвим друго. Мучио сам се с муницијом, још више с храном за коње који су нам били главна вучна снага, (бринуо о борцима који су ми били додељени а да пре тога никад нису ни видели топ! Али, све ми то није било тешко. Момци су у рату учили веома брзо. Из свих акција излазили смо као победници и, на шта сам био посебно поносан, говорило се: Војмир Кљаковић ретко гу би људе. А онда је дошла та борба код Сплита...

ЛУДИ ВАТРОМЕТ

Са својим људима, било их је укупно четрдесет два, сместио сам се на висоравни Локве, на падинама Мосора. У ослобађању територије које су раније биле под окупацијом Италије, у области Сплита, наш задатак је био да освојимо варошицу Клис која се налази на доминирајућем положају. Док су бригаде опкољавале градић који су држале усташе и домобрани, ми смо с раздаљине од око 4.000 метара, тукли топовима клиску тврђаву, исту ону која је током историје задавала толико Мука Монголима, Турцима, Млечанима. Имали смо успеха. Једно наше зрно погодило је тачно у складиште муниције! Настао је фантастичан ватромет! Експлозије су се чуле на километре далеко. Дотле је све ишло по нас не може бити боље, кад се ситуација нагло погоршала. Све је кренуло другим током.

Од Сиња су надирали Немци новим снагама па су се наши другови, који су већ били на домаку утврђеног Клиса, морали да повуку. Ми смо с артиљеријом на Мосору брзо остали сами. Нечижом кривицом нисмо обавештени. Можете замислити како сам се осећао оног тренутка кад смо угледао Немце како надиру ка Локвама. Почели су немилосрдно да нас тучу а ми смо били идеална мета: налазили смо се тако рећи на брисаном простору. Куд да се склонимо? Дубље у Мосор нисмо могли јер су нам се испречили Немци. Сињи низ падину? Били бисмо потпуно изложени ватри непријатеља. Грозничаво сам размишљао како да спасем људе.

Тада сам на крају заравни спазио један зид псц-стеном, онај што у Далмацији подижу сељаци да заштите стоку.

— Брзо у заклон! — наредио сам својим људима.

ДВА КОРАКА ДО СМРТИ

Пуковник Војмир Кљаковић кога познајемо као коментатора телевизијске серије „Свет у рату“ прича за читаоце „Политикиног забавника“ један свој истинити доживљај из II светског рата.

Полетели су као један. Све су то били махом младићи који су недавно стигли у партизанима и већина од њих није још имала ни један директан окршај с непријатељем. Гледали су у мене као у бога.

СКАЧИ, КОМАНДИРЕ!

Док смо се некако збили и заклонили иза спасоносног зида, напетост сам размишљао. Био сам потпуно свестан опасности у којој смо се нашли. Како извући оволико људи? А овде нисмо смели остати. Што више стојимо иза овог заклона од наслаганог камења, излажемо се већој опасности. Немци знају где смо: чим би неко помолио главу, засула би га киша метака. Осмотривши и наш и њихов положај схватио сам да ипак постоји шанса за нас. Ако се пробијемо до једне стрме стене, наћи ћемо се ван домета ватре.

— Момци, један по један трчите до оне стене! — Објаснио сам им и како ће то најбоље извести. — Ми ћемо вас одавде штитити ватром.

Протурили смо пушке кроз пукотине на зиду. Док је део бораца претрчавао отворили смо ватру на непријатеља да би их тако заштитили у пробијању. Један по један моји људи су срећно претрчали оних погубљених тридесетак ме-

ОДВИО САМ БОМБУ
И ЧЕКАО: АКО МЕ
НЕКО ОД НЕМАЦА
УГЛЕДА
У ПУКО-
ТИНИ
СТЕНЕ,
УБИЋУ
СЕ!

тара до спасоносне стене. Одахнуо сам тек кад се и последњи пробио.

Остао сам сам у заклону иза зида. Мене није имао ко да штити ватром! Одлучио сам да се ту у заклону умирим и потпуно притајим и тек кад се непријатељ увери да овде више нема никог, искористим тренутак и потрчим за својим људима.

Али, тада су се умешали баш моји и покварили ми план.

Мада сам издао наређење да одмах, без задржавања, наставе даље у унутрашњост Мосора, они нису хтели да иду без мене. Последња група чекала је преко пута да се и ја извучем из тешког положаја. Чекали су, а кад им се учинило да ја одуговлачим, један је и викнуо:

— 'Ајде, командире, скачи!

Разљутио сам се. У жељи да ме спасу откриће Немцима свој нови положај. Да бих их ућуткао, нисам имао куд него сам се подигао и потрчао колико су ме ноге носиле преко брисаног простора.

ЗАДАТАК ЗА АЛПИНИСТУ

Немци су припуцали на мене као на зеца. Рафал из машинке читавих тридесетак метара просто ми је „лизао“ чизме. (То ми је касније причао један борац.) На срећу ниједан метак ме није дохватио. Кад сам видео да до другова нећу стићи, завио сам иза прве избочине и припио се уз високу литицу.

Налазио сам се у безиз-

лазном положају. Немци су ме видели док сам претрчавао, али где да се сада склоним кад ми је пресечена одступница! Чак и када бих могао да се узверем уз стену, не би ми ништа вредело: и горе на гребену

налазили су се Немци. Убили би ме пре но што се дохватим врха.

Опсовао сам. Данас као да се све заверило против мене. Освртао сам се окло тражећи неки излаз. У једном тренутку сам чак по-

мислио да се ипак покушам верати иако није постојала готово никаква шанса да при томе извучем живу главу. А онда, махи-нално сам почео да пипам по површини литице. Боље и да ме убију док тражим заклон него да овде беспомоћно чекам смрт.

Успео сам да се узверем корак, па још један, али сам склизнуо доле. Покушао сам још неколико пута али узалуд. Руке су ми већ биле у крви. Тражио сам ма и најмање испупчење на стени за које бих се мсгао ухватити. Сав сам се претворио у једну жељу — нестати, сакрити се од Немаца који су стезали обруч око висоравни. У том тренутку рука ми је напипала неко удубљење. Скупио сам последњу снагу, удахнуо дубоко и покушао да се подигнем до ње. Један грчевит замах тела и нашао сам се у дугачкој, уској пукотини.

Личила је на она удубљења у стенама у којима се крај мора гнезде галебови. Налазила се на два метра од земље и да је била нешто више, не бих могао снаге да стигнем до ње и угурам унутра своје изморено тело. У ствари

била је то уска, дубока пукотина у коју се нисам могао угурати ни чућећи. Морао сам да легнем. После су ми биле окренуте према унутрашњости стене, а глава ми је вирила крај излаза. Одлучио сам да одатле не мрднем док се не рашчисти гужва.

ИДЕ НЕМАЦ

У свом више него тесном скровишту једва сам извучао дневник из џепа и почео да бележим, левом руком јер десну нисам могао да померим. Записивао сам слово по слово: како сам се изненада нашао са својом јединицом у безизлазном положају, своја осећања. Жуљао ме и болое сваки делић тела, а ја се нисам имао где помаћи. Кад би се бар смркло! Али, са сумраком су дошли и тренуци највећег мог страха.

Наједанпут су и са околних висова и из долине, ваљда сви Немци који су учествовали у гоњењу, по-

чели да се скупљају на чистини непосредно од мог заклона. Између њих и мене није било ни десетак метара. Срце ми је тукло свом снагом, а језик отежао као олово. Ако само мало подигну главу, видеће ме сведе као у клопци. Од-вио сам бомбу и чекао. Убићу се ако ме угледају.

Један Немац одвојио се и пошао у мом правцу тражећи нешто. Упамтио сам сваку црту његовог лица и, сигуран сам, да га и данас видим, ја бих га познао. Плав, висок, снажан. Ишао је према мени али како је земљиште било кршевито, морао је да пази и гледа преда се. Кад је пролазио поред мене, зауставио сам дисање.

Враћајући се није дизао поглед са крша по коме је гасио. Кад се придружио осталима, глава ми је од претрпљеног страха клонула на стену. Хоће ли ови Немци отићи већ једном одавде или ћу се ја у овој мишјој рупи укочити?

Прошло је још добрих пола сата. Чули су се само грлени гласови непријатељских војника и понеки

удаљени пуцањ. Најзад, Немци су, убеђени да на висоравни нема више ни једног партизана, кренули даље. Тако је изгледало.

Остао сам да и даље непомично лежим у свом заклону никако не верујући да су стварно отишли и да се више не налазим у смртоној опасности.

— Мајко — зачуо сам уздах од ког сам претрнуо. — Мајко, воде! — Чело ми се оросило знојем. Значи, ипак има наших рањеника. Шта ако га чују Немци? У себи сам пожелео да се више не оглашава. И заиста, после овог уздаха ништа се више није чуло.

Ноћ без светла већ је увелико пала кад сам почео да се извлачим из удубљења. Спустивши се са стене чинило ми се да сваки час могу набасати на Немце. Одлучио сам да се докопам шумице која је расла на крају висоравни. Кас Сплићанин добро сам познавао терен и знао да од литице до првих стабала шуме нема више од око километар и по.

Тих 1.500 метара ја сам преваливао читаву ноћ!

Због неизвесности где су Немци, био сам јако опрезан. Направио бих два-три корака а онда застао и ослушкивао. Тек ујутро нашао сам се заклоњен у гају.

ГЛАС ИЗ РУШЕВИНА

Сада, по дану могао сам да осмотрим цео терен. Немце нисам видео. Недалеко из једне мале куће полако се извијао дим. То ме обрадовало, домаћини ће можда знати да ми кажу нешто више о кретању непријатеља. Али, преварио сам се. Кад сам се приближио кућици, једна старица почела је да ме тера:

— Бежи од моје куће — гворила је брзо и уплашено. — Ако наиђу Швабе, убиће и мене и тебе.

Рекла ми је само то да је јуче чула жестоко пуцање горе на Локвама и да су Швабе трчале по околини али да она никог од наших није видела јер се од страха била затворила у кући.

Кренуо сам даље. Мучила ме мисао шта се догодило са мојим борцима. Судећи по сном јауку ноћас, нису се сви извукли из обруча. Оног рањеника нисам успео да пронађем док сам одлазио према шумици. А он би ми можда могао нешто више да каже о томе где су остали. Тако размишљајући о судбини бораца приближио сам се некој порушеној кући. Одједном, иза зидина се зачуо ход. Неко као да је говорио сам са собом. Чак ми се учинило да чујем реч „команир“.

Бацио сам се на земљу. Моји живци, напрегнати због свега оног што сам проживео за последњих двадесет часова, тешко су одолевали. Упереног револвера чекао сам да се неко помоли. Само делић секунде је требао па да усмртим — свог бораца. Тада сам га препознао.

— Замало да те нисам убио — повикао сам скочивши пред њега обученог у заплетењу немачку униформу. Био сам бескрајно радостан што до тога није дошло. Загрлили смо се. Испричао ми је да једна група бораца није кренула оним путем куда сам им ја рекао већ краћим и то је многе стајало главе. Са већином бораца успео је да се провуче изван дохвата Немаца и докопа шуме, а одатле и горњих делова Мосора. Сада је био у измишљању.

Никада није био ближе смрти! Да у том часу није почео да мрмља и разговара сам са собом и да је изашао на чистину, ја бих данас исписао најтужнију страну мог живота, а не најтежи доживљај у рату.

★

Чим смо мало смирили живце и окрепили се с неколико залагаја из његове торбе, кренули смо напред, према Мосору где смо коначно пронашли нашу јединицу.

СПОРТСКА КВИЗИЈАДА

МОДЕРНИ ПЕТОБОЈ

1

На Темзи се сваке године одржавају традиционална веслачка такмичења осмераца два универзитета. Знате ли која?

2

Знате ли да ли се било која од куглашких дисциплина налази на програму олимпијских игара?

3

Знате ли ко је био најбољи играч а ко голман енглеске фудбалске репрезентације која је 1966. године освојила првенство света?

4

Последњу фудбалску утакмицу у 1974. години Југославија је играла против Норвешке са резултатом 3:1. Знате ли ко је био наш голман?

5

Ако је гађање из пиштоља једна од пет дисциплина модерног петобоја, које су остале четири?

ОДГОВОРИ:

1. Универзитети Оксфорд и Кембриџ одржавају сваке године традиционална веслачка такмичења осмераца на Темзи. 2. Ниједна куглашка дисциплина не налази се на програму олимпијских игара. 3. Најбољи играч енглеске репрезентације која је освојила првенство света 1966. године био је нападач Боби Чарлтон а голман Џорџ Бенкс. 4. На утакмици Југославија — Норвешка (1974) наш голман је био Огњен Петровић. 5. Поред гађања из пиштоља остале четири дисциплине модерног петобоја су: јахање, мажевање, пливање и трчање.

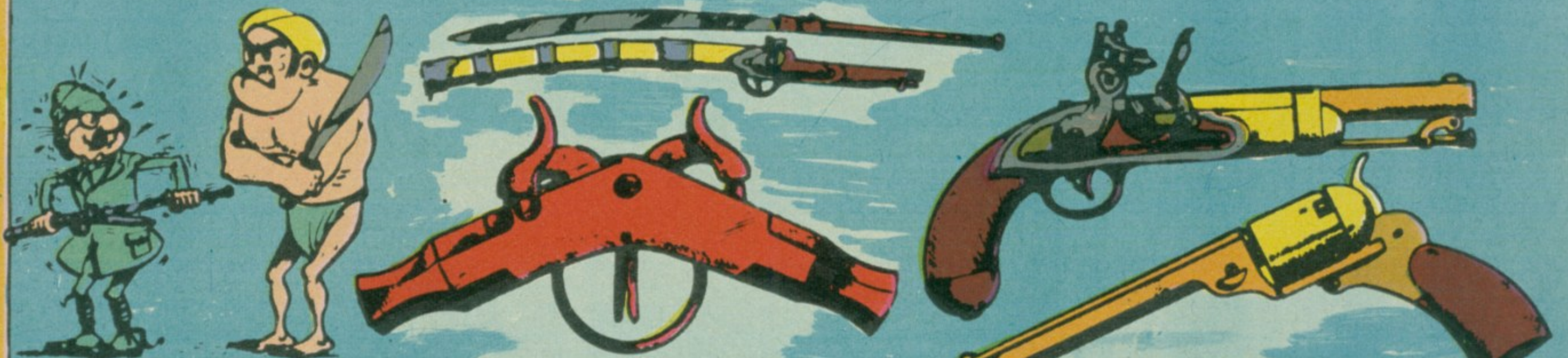
Слобода се брани и оружјем...

17

Пиштољ, се, према неким подацима, појавио крајем 15. века у Европи и Азији. Сматра се да је име добио по италијанском граду Пистоји. Убрзо се показао као погодно оружје за коњицу и постепено потискује копље. Развија се упоредо с пушком, па је, као и

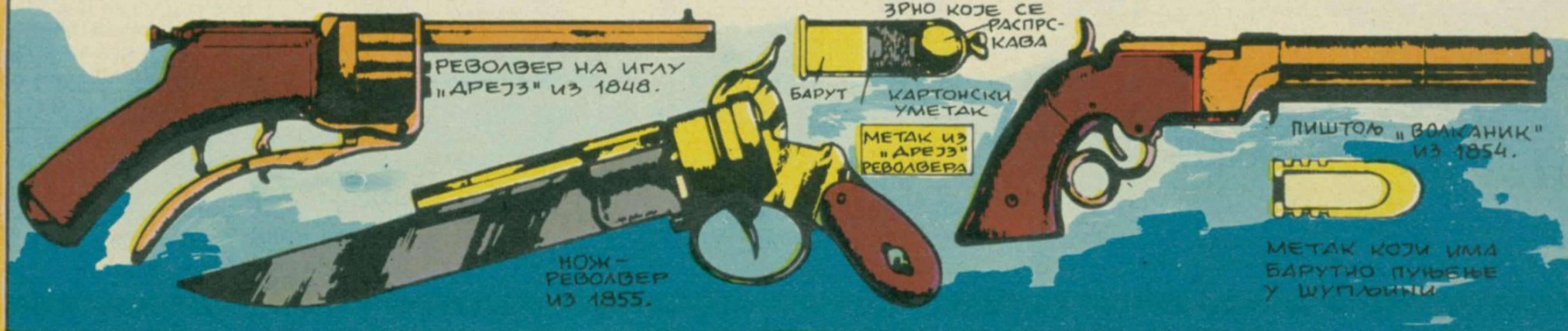
она, све до друге половине 19. века глатке цеви, пуни се спреда, а опаљује најпре фитиљем, затим кременом и најзад неусавршеном капислом. Због тога је гломазан, мале брзине гађања. Код нас су се такви пиштољи звали мале пушке, кубуре, мале шишане.

На цртежу лево је „јатаган-пиштољ“ пореклом из Бурме. У средини је необични „двоглави“ пиштољ, а десно горе је пиштољ цонсон америчке армије из 1836. и први „колт-патерсон“ из исте епохе.

Револвер, ручно ватрено оружје, развио се крајем 18. века из пиштоља у тежњи да се додавањем добоша добије оружје веће брзине и гађања. Први револвери опаљивали су се кремсом. Прави револвер (с капислом) калибра 9,7 мм америчког конструктора Колта јавља се 1835. Ударач (ороз) се запињао руком, при чему се окретао и добош, а опаљивање вршило притиском на обарачу. Брзина гађања била је мала, јер се обарача запињала

после сваког опаљивања. Добош је имао 6 конусних лежишта и пунио се спреда (шипком). Каписла се стављала на задњи део добоша а пламен се кроз шупљину у добошу преносио на барутно пуњење. Овај револвер употребљавао се и у Европи. Крајем 19. века у Србији се употребљава шведски франкот, а у Црној Гори смит и весон добијен из Русије.

РЕВОЛВЕР НА ИГЛУ „АРЕ73“ ИЗ 1848.

ЗРНО КОЈЕ СЕ РАСПРОС-КАВА

БАРУТ КАРТОНСКИ УМЕТАК

МЕТАК ИЗ „АРЕ73“ РЕВОЛВЕРА

ПИШТОЉ „ВОЛСАНИК“ ИЗ 1854.

МЕТАК КОЈИ ИМА БАРУТНО ПУЊЕЊЕ У ШУПЉИНИ

НОЖ-РЕВОЛВЕР ИЗ 1855.

ТАЈНЕ
БАЧКОГ
СРЦА

НАЈЧУДНИЈИ ПОКЛОН

НИСАМ УМЕЛА ДА ПИШЕМ ЉУБАВ-
НА ПИСМА, ПА САМ ПОЧЕЛА ДА
ИХ ПРЕПИСУЈЕМ ИЗ ЈЕДНЕ КЊИГЕ.
СВЕТА НИШТА НИЈЕ ПРИМЕЋИВАО.

Кад сам била ученица првог разреда Економске школе у Параћину, становала сам са Рајном и Мимицом. Обе су биле старије од мене и обе су имале младиће.

Рајнин момак радио је као машински техничар у Фабрици каблова у Светозареву. Једном месечно долазио је да је посети и према њој је био бескрајно нежан и такав кавалер да смо јој завиделе. Све до оног дана кад сам сазнала да тај Рајнин дечко има и у другом граду девојку коју такође посећује једном месечно! Та његова дволичност деловала је на мене толико јако да сам заувек изгубила поверење у лепе, згодне младиће који се истичу пажњом према девојкама. Почела сам чак да завидим Мимици на њеном ружњиковом младићу и, уопште, на уметности коју је имала са младићима.

ТИ СИ ИЗ ПРОШЛОГ ВЕКА

Мимица се забављала са једним наставником географије из Свилајнца који је био и страствен планинар. Понекад му је и Мимица правила друштво, па није чудо што је мој родни град Деспотовац и његову околину познавала боље од мене. Причала ми је и о Пасторку и Мањехи, брдима између којих се налази утврђени манастир Манастија, па о Сисевцу. Е, у том Сисевцу она је упознала свог географа. Док су разгледали једну малу пећину, тада још неосветљену и неуређену, њој је спала ципела. Он јој је нашао ципелу, она му је захвалила, а на крају дана већ су у ресторану на води јели рибуљу чорбу...

Ја сам слушала задивљена.

О лепотама свога преда нисам ни издалека умела тако да причам. Каква берба јоргована на Пасторку и

Мањехи, каква романтика! Ја сам Пасторак и Мањеху знала само по томе што је моја бака тамо често брала руј (лишће којим се фарба вуна), а понекад и врагање. Од осталих знаменитости познавала сам још и Ковиловачу, једно брдашце одмах изнад Деспотовца и то по једној згоди коју смо ми ђаци стално препричавали. На увреду коју му је нанео неки ученик, професор ликовног је одговорио: Ја сам баба Мика из села Војника, кад те ударим, има да одлетиш на Ковиловачу.

— Е, моја Бранка — рекла ми је на то Мимица. — Ти све неке старинске приче као да си из прошлог века. Мораћеш да се модернизујеш!

ШЕФ ВЕВЕРИЦА

Приближавао се летњи распуст. Мимица је обећала да ће доћи на десетак дана код мене и стварно и дошла. А за њом, стигао је и њен географ. Једног дана позвали су и мене да обиђемо тада још неиспитану и неуређену Ресавску пећину.

У друштву нас је било десетак, а обилазак је више испао као излет него планинарење. После обиласка пећине, гладни као курјаци пожурили смо на ручак у Ресавицу, а одатле на купање. Међутим, базен није био чист, па смо пошли у оближњу шумицу. Угледала сам веверицу и пожурила за њом. Изненада испред мене се појавио човек у рударској униформи. Ја сам стала као укопана, а изгледа да сам и ја њега уплашила. Ипак, први се снашао.

— Да нисте залутали? — Кад сам му одговорила да сам ту са друштвом додао је: — Онда ништа — и наставио узбрдицом кроз шуму.

— Знаш ко је ово — рекао је географ Мимици. — Света.

— Не сећам се — одговорила је она.

— Како се не сећаш, то је онај шеф електро-машинске службе за погон Равне Реке, упознао сам те једном са њим.

— Не шефује, ваљда, веверицама — упала сам ја у разговор.

— Тамо горе на врху — насмејао се географ — налази се шахт број 5 и он сигурно иде да види раде ли вентилатори. — А онда као да се нечег сетио, пожури за човеком у рударском оделу. Видела сам како су се поздравили, мало разговарали а онда се географ вратио загонетно се смешкајући. Разумела сам зашто тек кад сам тог дана увече у хотелу „Зеленгора“ у Деспотовцу за нашим столом угледала и Свету. Како су сви остали углавном били парови, нас двоје смо највише разговарали.

До краја распуста Света и ја видели смо се још неколико пута али увек у друштву. А онда сам ја морала натраг у Параћин, у

школу. Свети сам редовно писала. У почетку су та писма почињала са Свето, Бранка, затим драга Бранка, драги Свете, и некако добијала љубавни облик. Али, тада се појавио један проблем. Хтела сам да та писма буду што лепша, а нисам знала како и шта да урадим да таква буду. Тражила сам помоћ од Мимице, али она ми је рекла да ни сама не уме бољна како да пише. Међутим, понудила ми је једну књигу.

— Ово ће ти помоћи. Сва ку реченицу у њој можеш да препишеш кад састављаш писмо. Ја сам је такође користила, па сам зато и подвлачила оловком све што ми се допадало.

Била сам јој неизмерно захвална. Пожурила сам кући и по њеним упутствима написала љубавно писмо да љубавије није мо-

гло бити. С нестрпљењем сам чекала да ми Света одговори бојећи се да не препозна промену у стилу. Срећом, из његових реченица нисам ништа приметила што би показивало да сумња у мој нови начин писања.

РЕСАВСКА ШКОЛА

Осмелила сам се и храбрије наставила са преписивањем. За ту годину преписала сам готово целу књигу! Већ сам помишљала да од Мимице и Рајне тражим савет шта ћу даље. Док сам тако размишљала коју од њих две сад да питам имају ли неку сличну књигу за преписивање, добила сам телеграм од Свете. Обавештавао ме да долази у Вуприју. Сва срећна сачекала сам га на аутобуској станици, а одатле смо кренули у посластичарницу. Док смо јели колаче, рекао је да има за мене један мали поклон. Понесна што већ као права девојка добијам и поклоне, узела сам пакет у руке. Била је, очигледно, нека књига. Смешкајући се одвила сам папир у који је била увијена и кад сам угледала наслов — следила се! Добро је што сам седела иначе бих се сигурно срушила од изненађења. Била је то иста она књига из које сам ја тако успешно преписивала своја писма целе године.

И сада кад имамо троје деце кад ме Света ухвати у неком ситном лукавству пита ме:

— Хоћеш опет да ти купим књигу!

Бранка Пушпа,
Бор, Васе Дрецуна 5/2

7

Не вјеруј...

Не вјеруј у моје стихове и риме
Кад ти кажем, драга, да те силно волим,
У иренику сваком да се за те молим
И да ти у стихама прегледам име —

Не вјеруј! Но касно кад се мјесец јави
У иреније срмом врху подријех крша
Тамо, где у ирму иреније лејутна
И где слатко спава наш јоргован илави,

Дођи, чекаћу те! У часима тијем,
Кад на ирци моје иреније се чврстије,
Осјећаш ли, драга, да ми тијело грстије,
И да силно ирцим оијевиља свијем,

Тада вјеруј мени, и не тијаж више!
Јер истинска љубав за ријечи не зна,
Она само илалити, силма, неопресна
Нити марм, драга, да стихове тише.

Алекса Шантић
(1868-1924)

НАЈЛЕПША ЉУБАВНА ПЕСМА

САВРЕМЕНИ БРОДОВИ

„ЈАДРОЛИНИЈА”- РИЈЕКА

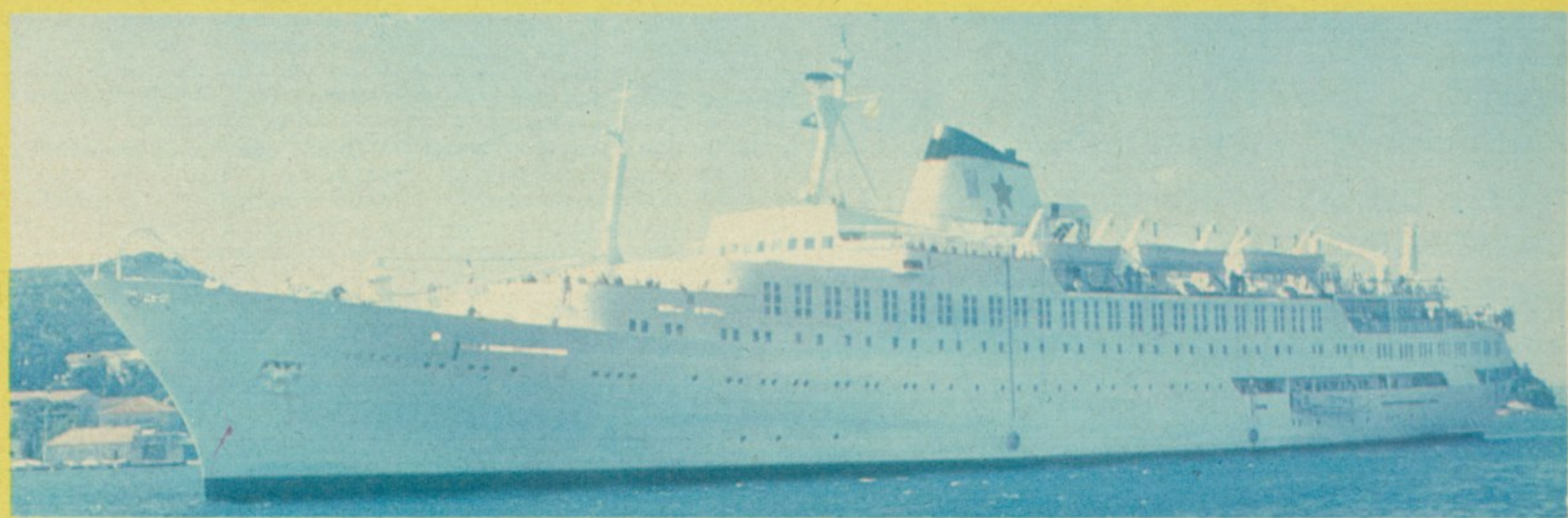
„Јадролинија” (Јадранска линијска пловидба) је поморско-бродарско предузеће које бродовима и трајектима превози путнике између лука и острва на Јадрану а са неколико бродова врши и туристичка кружна путовања. Најпознатије трајектне пруге овог предузећа су: Задар — Анкона, Венеција — Дубровник, Ријека — Раб — Задар — Сплит — Хвар — Корчула — Дубровник и Дубровник — Бари. За локалну путничку пловидбу „Јадролинија” има и моторне бродове: „Иван Гундулић”, „Карловац”, „Његош”, „Охрид”, „Порозина”, „Пераст”...

СВЕТСКИ ПУТНИЦИ

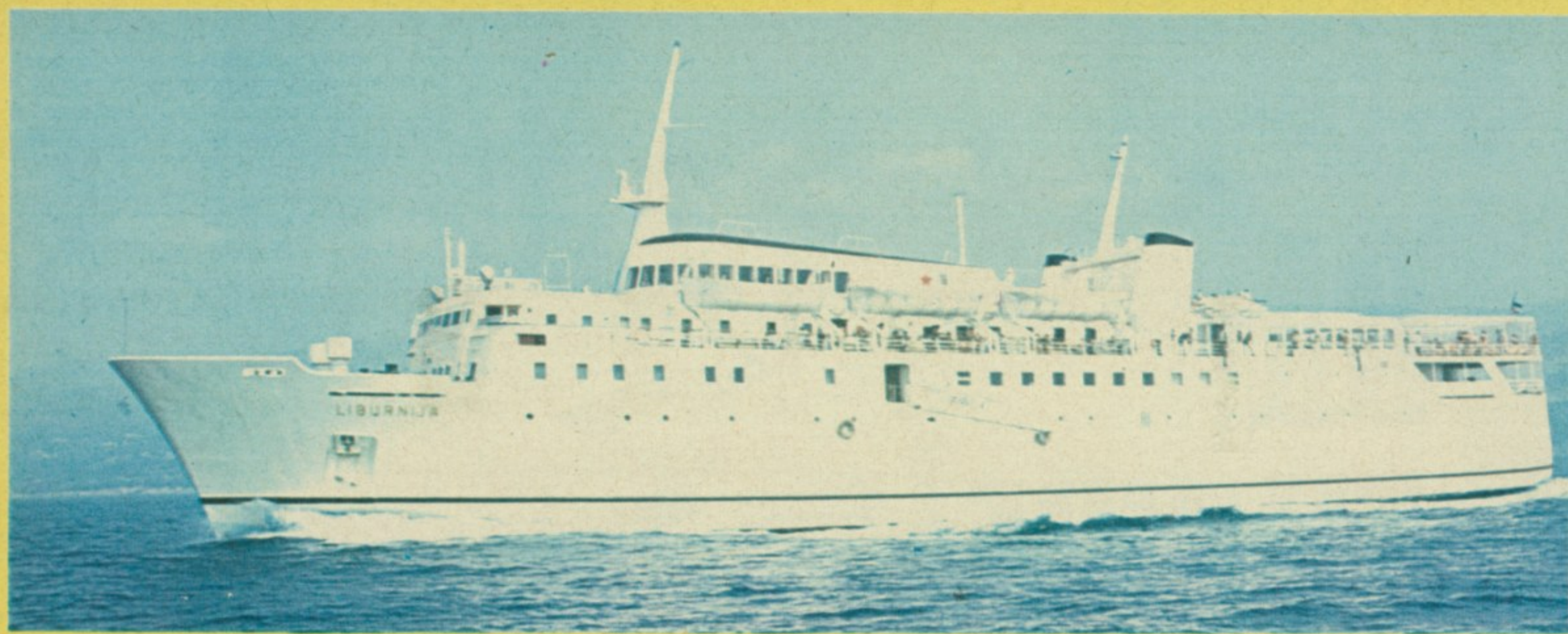

„ЈЕДИНСТВО” — Овај моторни брод лети одржава сталну пловидбу на линији Пула — Венеција — Дубровник — Котор — Крф, а у току зиме и ван сезоне туристичка кружна путовања по Медитерану. Носивост 2637 БРТ, погонска снага 4800 КС, економска брзина 16,5 чворова на час. Брод има 87 чланова посаде, може да прими 1200 путника а има 217 путничких лежајева. Саграђен је 1957. године у Сплиту.

„ИСТРА” — Путничко-туристички моторни брод. Лети одржава сталну пловидбу на линији Венеција — Родос — Пиреј — Катаколон — Дубровник — Венеција, а зими врши туристичка кружна путовања Карипским морем. Саграђен је 1965. године у Пули. Носивост 5635 БРТ, погонска снага 7500 КС, економска брзина 18 чворова на час, максималан газ 5,26 метара. Брод има 112 чланова посаде, 314 путничких места и 316 лежаја.

„ДАЛМАЦИЈА” — Путнички луксузни моторни брод. Лети одржава сталну пловидбу на линији Дубровник — Пиреј — Истанбул — Катаколон — Дубровник, а зими врши туристичка кружна путовања Карипским морем. Саграђен је 1965. године у Пули. Носивост 5651 БРТ, погонска снага 7500 КС, економска брзина 18 чворова на час, максималан газ 5,26 метара. Брод има 113 чланова посаде, 314 путничких места и 316 лежаја.

„ЛИБУРНИЈА“ — Моторни трајект изграђен 1965. године у бродоградилу Де Мерведе у Холандији. За време туристичке сезоне плови на линији Ријека — Раб — Задар — Сплит — Хвар — Корчула — Дубровник — Бари, а зими на линији Ријека — Дубровник — Бари. Носивост 3038 БРТ, погонска снага 6000 КС, економска брзина 16 чворова на час, максималан газ 5,35 метара. Трајект има 80 чланова посаде, може да прими 700 путника и 120 возила. На њему се налази 200 лежаја за путнике.

„ИЛИРИЈА“ — Моторни трајект који лети превози путнике и возила између Задра и Анконе, у Италији, а зими плови на линији Ријека — Дубровник — Бари. Саграђен је 1963. године у Папенбургу. Носивост 2027 БРТ, погонска снага 4000 КС, економска брзина 15 чворова на час, максималан газ 3,80 метара. Трајект има 45 чланова посаде, може да прими 650 путника и 80 возила. На њему се налазе 43 путничка лежаја.

„КРЧАНКА“ — Моторни трајект саграђен 1970. године у Краљевици. Плови између лука на копну и кварнерских острва. Носивост 411 БРТ, погонска снага 980 КС, економска брзина 10 чворова на час, максималан газ 1,8 метара. Трајект има 9 чланова посаде. Може да прими 200 путника и 34 возила.

„КАЛМАР“ — Моторни трајект (раније је носио назив „Брестово“), саграђен 1951. године у Калмарварију, у Мађарској. Плови између копна и острва на краћим линијама. Носивост 399 БРТ, погонска снага 1050 КС, економска брзина 10 чворова на час, максималан газ 3,30 метара. Трајект има 9 чланова посаде а може да прими 150 путника и 30 возила.

Слајдови:
„Јадролинија“
— Ријека

ПРЕМА ПЛАНУ,
НА БЕЈСБРАУН
МОСТУ ТРЕБАЛО
ЈЕ ДА ЧЕКАЈУ
ДЕВОЈКЕ
СА УЖАДИМА ЗА
СПАСАВАЊЕ.
АЛИ, КРИСА
ЈЕ ВОДА
НОСИЛА БРЖЕ
НЕГО ШТО СУ
ОЧЕКИВАЛИ.

ЈАЧИ ОД БУЈИЦЕ

је, најзад, изронио, није ништа могао да види — наочари су му били разбијени. Чизме, препуне воде, вукле су га на дно. У глави му је бучало, али је сасвим јасно чуо хуку водопада. Од тог звука подишља га је језа.

ПАД У ДУБИНУ

Снажна речна струја вукла га је све даље — све ближе водопаду. Ничег није било за шта би се ухватио. Ничег осим пенушаве, подивљале воде која се с прмљавином стропоштавала преко ивице водопада.

Беспомоћно је Крис замлатарао рукама кад га је матица понела преко ивице.

„Готово је, умирем“, помислио је док је с тешким млазом воде падао у дубину.

Млаз га је бацио на само неколико сантиметара од оштрог врха стене, који је вирио из воде. Крис се грчевито ухвати за њега. Последњом снагом одупирао се ударима таласа.

Одео се исцепало и тело му се ледило од хладноће. Промрзли прсти почели су да клизе са камена. Крис је осећао да неће моћи још дуго да издржи. Снага га је издавала.

Одједном, учинило му се да чује некакав звиждук и гласове. Помислио је да халуцинира. „Већ сам почео да губим разум!“ ужаснуто је помислио. „Не! Не! Можда, ипак...“

А на обали Лангдејл Бека налазило се десетак људи спасилачке службе из Емглсајда.

Четрдесет двогодишњи Раquel Хогсон и њена кћи Ирена управо су се враћале из куповине кући, на Бејсбраун фарму, кад су угледале у реци гумени душек и Криса које се немоћно борио с помаћниталом бујицом. Телефонирале

Те ноћи киша је непрестано падала. Изгледало је као да су се отворили и небо и земља. Набујали потоци с хуком су се сливали низ Камбриен, планину у североисточној Енглеској. Сутрадан, у суботу 7. септембра 1974. године, ипак је освануо леп, ведар дан.

— Баш добро што је киша престала. Не морамо да одустајемо од плана — поворио је двадесет једногодишњи Крис Хол, журно мажући хлеб маслом. Његов друг Стив само климну главом.

— Морамо да пожуримо, девојке тек што нису стигле — настави Крис. — Треба и... — још није успео да заврши реченицу кад се зачу звук аутомобилске сирене. Стив истрча напоље.

— Хеј, ви, спавалице, пожурите! Већ је десет сати — дочека га весели хор.

— Има времена, још је рано — одговори Стив, али ипак пожурити да унесе у стари форд све што је потребно. Крис наврат-нанос заврши доручак и ускочи у кола.

После десетак минута два аутомобила грабила су уским планинским путем ка Мидлфел мосту, који се налазио нешто ниже од места где су се спајале речице Скал и Хел Гил и постајале река Лангдејл Бек.

СРЕЋАН ПУТ!

Код Мидлфел моста Крис и Стив требало је да се отисну низ планинску реку на гуменим душцима. План „путовања“ су добро проучили. Из реке треба да изађу код моста Бејсбраун. Даље нису смели јер су се само 1500 метара даље налазили слапови и водопад, висок седам метара. Стив је био помало забринут, али се примирио кад је видео самопоузданог Криса. Он је добро познавао реку и нема потребе да се узнемирава.

Према плану, девојке треба да се одвезу до Бејсбраун моста и да их обојицу ту сачекају, а ако се догоди нешто непредвиђено да им добаце ужад за спасавање.

Тачно у подне, обучени у црна гњурачка одела и специјалне чизме, са кацигама на глави, Крис и Стив били су спремни за велику авантуру. Праћени повицима и махањем руку, отиснули су се ка средини реке. Крис је кренуо први јер је боље познавао реку.

— Велика S је пред нама — довикнуо је Крис. Стив је схватио. Тако је Крис називао велику кривину у облику слова S.

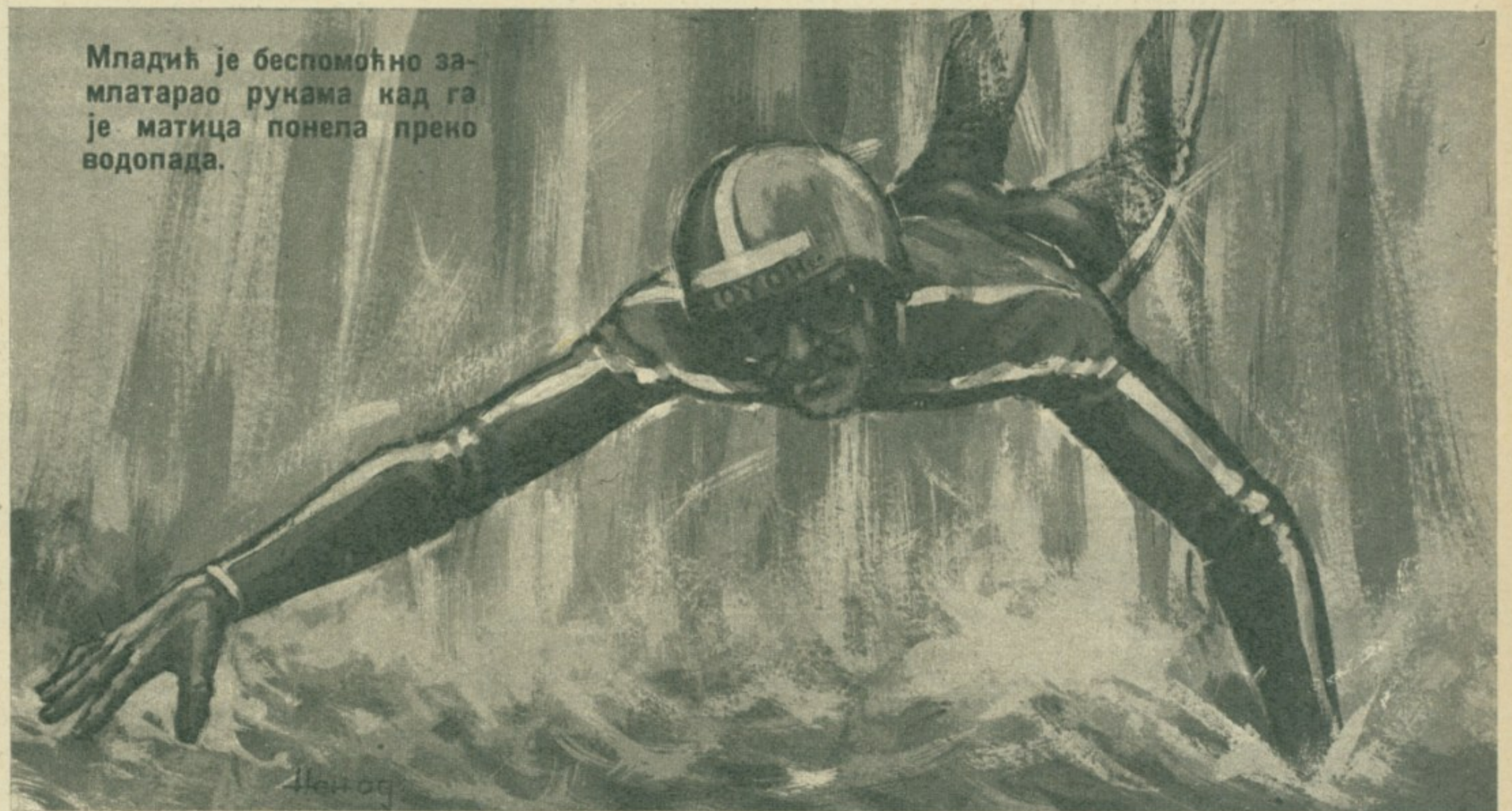
Борећи се с неуобичајено великим таласима, који су га бацали тамо-амо, Крис је једва савладао оштру кривину.

Тек што је с олакшањем одахнуо, разгорачи очи: струја га је носила право ка широком стубу-носачу моста у близини Хауз фарме. Стуб је некако и могао да избегне, али како да избегне мост? Јер, река је, набујала после кише, додиривала ивицу моста. Крис није много размишљао.

У ВРТЛОГУ

На само неколико метара од моста, он склизну у ледену воду и чврсто обухвати јастук душека.

Младић је беспомоћно замлатарао рукама кад га је матица понела преко водопада.

„Ако се жив извучем испод моста, изаћи ћу одмах на обалу“, одлучио је Крис. Али, матица је била исувише јака. Носила га је даље.

Није могао да види како је, Стив стотинак метара иза њега, свом снагом веслао рукама према обали, покушавајући да се отме струји. Успео је да се приближи обали и, грчевито се хватајући и

за н. чањи жбун, извукао се из подивљале реке.

А Крис се, ношен таласима, приближавао Бејсбраун мосту. Већ је назирао обресе фарме. На мосту не чекати девојке — одахну Крис. Но, ускоро је доживео прави шок. На мосту није било никога. Очигледно, речна струја га је носила брже него што су кола могла ићи планинским путем. „Изгубљен сам“, закључи Крис. Пред њим су били слапови, а онда водопад.

Борећи се са запенушаним таласима који су се немилосрдно ваљали преко њега, Крис се успузао на душек. Две-три секунде касније душек је ударио у неку стену чији је врх вирио из воде. С великим напором младић је успео да не испусти душек и одржи се на површини. Вода му је непрестано улазила у уста. Осећао ју је и под кацигом.

Стене су бивале све веће а река све шири. Приближавао се Лангдејл хотелу и слаповима. Грцају-

ћи, почео је да дозива у помоћ. Глас му се губио у хуци реке. Ни сам себе више није чуо.

Великом брзином приближавао је слаповима. „Можда ћу успети да неозлеђен проћем између стена, а испред водопада је река најшира и најмирнија“, уморан и клонуо размишљао је Крис. У том тренутку осетио је да пада. Таласи се склопише изнад њега. Кад

су полицији и двадесетак минута касније на обалу Лангдејла, испод водопада, стигли су спасиоци. Добацили су Крису конопц.

Последњим делићима снаге успео је да завеже конопц ско појаса. Извукли су га полумртвог и изубијаног.

Ускоро се Крис поново нашао у води — овог пута у кади.

О. В.

ЗЛАТНЕ ЈАБУКЕ ИЗ КИНЕ

ПОСЕЈАНА НА ХАИТИМА

Поморанца је прешла дуг пут док је из своје постојбине Кине пренесена у остале крајеве света. Европљани, који су путовали по Далеком истоку, први пут су крајем 15. века донели поморанцине шибљике у Португалију. А када је Кристифор Колумбо по други пут пошао за Америку 1493. године, понео је њено семе које је посејао на Хаитима. На крај њем Истоку, у 8. веку пре наше ере, поморанца се називала ки-киух. Код Индуса се среће назив цхитра, што значи диван, изванредан, код Грка котрион, а код Римљана цитрус. Реч поморанца потиче од италијанске речи поморанца и значи златна јабука.

НЕ СМЕ СЕ ЈЕСТИ УВЕЧЕ!

Поморанцино дрво може да достигне висину од шест па и више метара и има карактеристике зимзеленог дрвећа. Дугог је века — живи чак и до пет стотина година! Сјајно зелено лишће свалог је облика, а бели цветови миришљави. Плодови су најчешће округли, а има их дугуљастих и спљоштених. Поморанца има преко двадесет елемената који су неспходни нашем организму. Поред велике количине витамина Ц она садржи и витамине Б₁ и Б₂, подстиче на рад јетру и бубреге, помаже обнављање црвених крвних зрнаца, чува леп тен због витамина Б₂ који даје кожи свежину. Поморанцу треба јести ујутру, наشته срца, затим у току дана, али никако увече јер је за њено варење потребно око шест часова.

САМО НА ДРВЕТУ

Успева у крајевима тропске и суптропске климе где су лета жарка а зиме веома благе. Да би поморанци плод сазрео, потребно је да протекне око шест месеци. Зрење се завршава крајем јесени или почетком зиме. Поморанца може да сазри једино на дрвету, за разлику од банане или парадајза који могу да дозру и у корпи или на прозору. Гаји се највише у Сједињеним Америчким Државама, а у Европи у Шпанији и Италији.

ПОМОРАНЦА БЕЗ СЕМЕНА

Поморанца у нашој земљи успева на јужном Јадрану. Клима и надморска висина црногорског приморја погодују овом воћу. Један о наших најпознатијих одгајивача поморанци је Петар Дерић из Сутогине, крај Херцег-Новог. Доскоро се мало веровало да се код нас може одгајати овај златни плод. Међутим, Петар Дерић може да се похвали плантажом на којој му преко сто стабала доноси сваке године 1500 — 2000 килограма квалитетних поморанци. Највећи посносот предизумљивог одгајивача је поморанца „Вашингтон-Невал“: одликује се танком кором, пуна је сока и без иједног семена. Резултат Дерићевог дугогодишњег труда је и поморанца од 850 грама

ДОШЉАЦИ ИЗ СВЕМИРА

Још није откуцала поноћ када је у војној бази покрај Токија дат знак за узбуну. На писти је тренутно био спреман само један „фантом“ — зато је Тоши Накамура узлетео сам. Заправо, и није био сам. На седишту иза њега налазио се мајор Широ Кубота, друг из пилотске школе, али то није много утешило Накамуру.

Јер, узбуну те ноћи, између 9. и 10. јуна 1974. године изазвала је непозната летелица коју је радар открио изнад Хокаидо, најсевернијег јапанског острва. У овом делу света такозвани „неидентификовани летећи објекти“ или скраћено НЛО, врло су ретки и зато им је јапанска војска увек посвећивала посебну пажњу. Али уместо ескадриле звисна, овог пута Тоши Накамура је кроз

готово непрозирну ноћ летео сам у сусрет непознатој, можда непријатељској летелици. Због тога му је било хладно око срца.

ТРИ НАРАНЦАСТЕ СВЕТЛОСТИ

Презнојавајући се на врлом седишту, мајор Кубота је одржавао радио-везу с контролним торњем на војном аеродрому. У 23.10 часа поново је укључио радио:

— Налазимо се изнад сатрва. Још нисмо приметили НЛО. Пријем!

— Ваш циљ је на висини од десет хиљада метара — одговорио је дежурни контролор лета. — Удаљеност: 25 километара. Провад: десет степени десно.

— Скрећемо за десет степени удесно.

— Висина и даље десет хиљада метара. Циљ удаљен петнаест километара. Тачно испред вас. Задржите курс. Пријем.

— Којом се брзином креће наш циљ? — запитао је мајор Кубота, зачуђен што од контроле летења још није добио тако важан податак.

— Не знам... Брзина нула... — допр је до Куботе збуњени глас контролора. — Чекајте! Креће се... Брзина вашег циља је... Не! То не може бити! Свакако је грешка... Са чекајте да проверимо апарате!

У слушалицама је настала тишина. Накамура, који је слушао сваку реч разговора, повећао је висину да би имао погоднији положај и проконтролисао топ. Све је било у реду.

— НЛО право испред вас — поново се зачуо глас

контролора. — Апарати су исправни. Па ипак, нешто није у реду. Радар показује да је брзина вашег циља шест и по маха!

Двојици авијатичара пре секао се дах. То што су чули једноставно није имало никаквог смисла: НЛО је летео брзином шест и по пута већом од звука коју још није успео да постигне ниједан авион на свету.

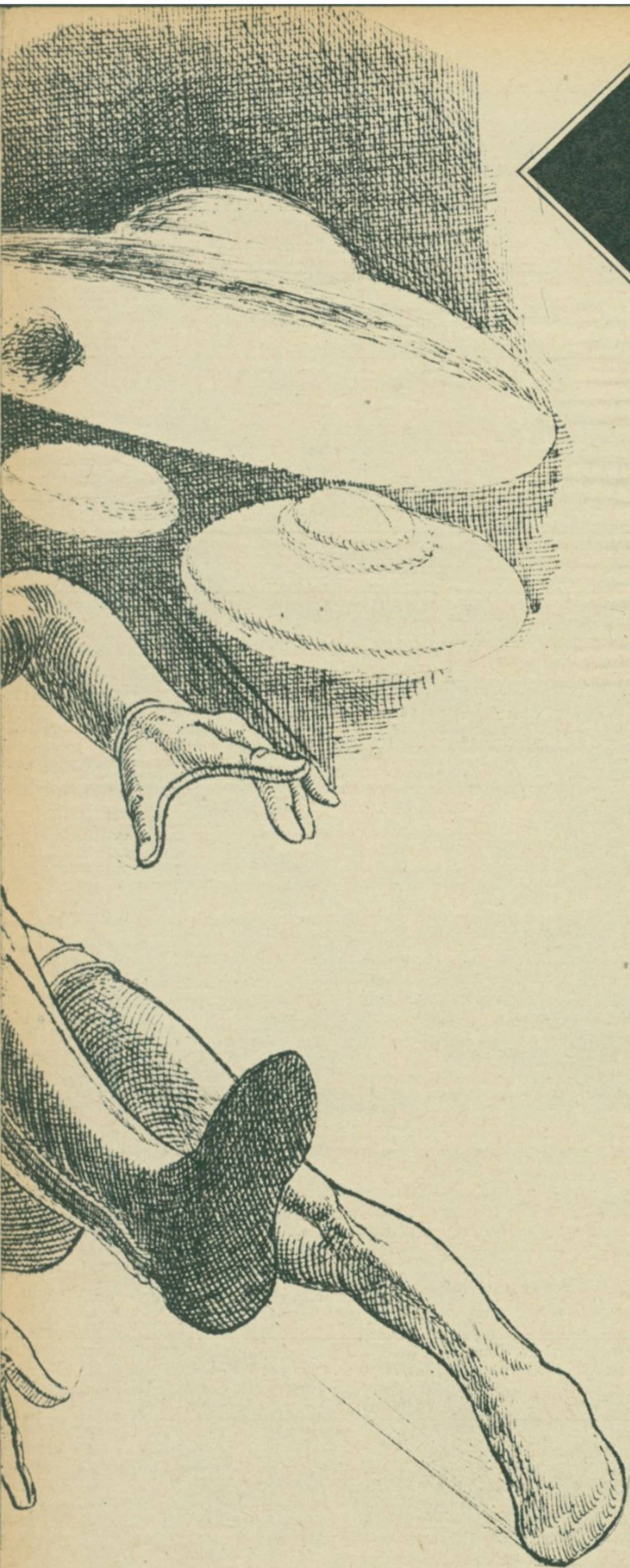
Управо у тренутку кад је Кубота зауставио да изгради контролора угледао је пред собом три наранцасте светлости које су се кретале преко тамног неба у правилној „V“ формацији.

— Видим их! Видим их! — повикао је. — Право испред нас три НЛО. Проверили смо брзину, ваши подаци су тачни. Ово је невероватно! Циљ стално мења правац: креће се горе-доле, лево-десно. То не може бити летелица! Свакако је оптичка обмана.

Двојици пилота грло се стегло од неизвесности и страха. Три наранцасте светлости испред њих скакутале су као лоптице на гуменом концу. Гледали су их и нису веровали својим очима. Да ли је то само фатаморгана, или нешто страшније — свемирски бродови са неке непознате планете?

ЛЕТЕЋИ ТАЊИРИ

Хироши и Тами Јано, млади брачни пар, камповали су у то време у планинама Хокаидо. Те ноћи,

Испред »фантома« је из мрака изронила непозната летелица и пилот Тоши Накамура је начинио највећу грешку у животу — притиснуо је обарач.

ла се да следи наранцасте летелице. Сада су јасно видели њихов облик и боју, јер су у међувремену три прогоњена НЛО застала, као обешена о ваздух. Када су се нашли на само два километра од њих, оне су изненада оштро скренуле улево.

— Пред нама су потпуно непознате летелице! Понављам, потпуно непознате. То нису авиони а ни летећи тањир. Кавка су даља у путства? — док је говорио Накамура се сливао зној с лица стварајући малу барицу у дну маске за дисање.

— Пратимо вас на радару. Не удаљавајте се од циља.

— Да ли да нападнемо?

Официри у команди лета били су у недоумици. Већали су сувише дуго, као да Накамура и Кубота имају довољно времена. Секунде су пролазиле, упутство није стизало а наранцасте летелице изводиле су неку чудну игру испред »фантома«.

— Један НЛО је кренуо на нас! — избезумљено је повикао Кубота у микрофон. — На његовом боку стално се пали и гаси нека светлост сребрнaste боје. Да ли нам то даје неке знаке? Не! Не! Ми смо нападнути.

У том тренутку НЛО је пропихао поред »фантома«. Мајор Кубота је запазио да је већи чак и од »дамбо-цета«, да је јарконаранцасте боје и да са стране има четвртaste отворе налик на прозоре. Очигледно, НЛО није имао намеру да их нападне.

Али, избезумљени Накамура у паници је притиснуо обарач.

— Стани... — Кубота није стигао да заврши реченицу.

У НЕСВЕСТИЦИ

Мајор Кубота касније никад није могао да опише шта се тачно догодило после тога. Једино се сећа да су се у следећем тренутку два НЛО појавила из њиховог авиона, а први, избегавши рафал, истовремено се нашао са десне стране »фантома«. Сребрних светлосних сигнала није више било на летелицама.

Тада је авион просто експлодирало испод њихових ногу. Уз заглушујући тресак полетели су на све стране метални делови авиона. Пламен је обухватио кабину и већ лизао Куботине чизме. А затим

се зачуо необичан шум и — цео реп одлomio се и одвојио од авиона.

— Ја искачем! — повикао је Кубота и једва стигао да навуче на главу заштитни шлем кад га је механизам, заједно са седиштем, избацио у ноћ. Скоро у несвести од шока, потпуно се препустио падобрану који се отворио тек кад је доспео на одређену висину.

Куботу је сутрадан пронашао хеликоптер јапанског ратног ваздухопловства. Лежао је на терасастом пиричаном пољу, без свести, покривен падобраном.

Пронађени су и остаци авиона. Срушио се пре но што је пилот Накамура успео да искочи.

Војна команда је губитак »фантома« прегласила за — несрећан случај. Да није било брачног пара Јано, све би се завршило као белешка на задњим страницама дневних листова. И нико не би поверовао у Куботину причу. Овако, необичан догађај је веома заинтересовао јапанску јавност и оставио је у недоумици. Јер, војна команда је и даље тврдила да те ноћи на небу изнад Јапана није примећен ниједан НЛО, а да мајор Широ Кубота прича којешта јер се још није опоравио од шока. Његову верзију не може да потврди Тоши Накамура, јер је нашао смрт у таласима океана.

С. С.

мало после 11 часова Хироси је изашао из шатора и запрепашћено застао. Горе, на небу, тачно изнад њих, блистао је огроман наранцаста диск. Хироси се вратио у шатор и пробудио супругу:

— Погледај! Летећи тањир! — говорио је вукући је за руку.

Три необичне летелице кретале су се прилично ниско у некој чудној и неодређеној цик-цак линији, а онда прелетеле изнад пољане на којој се налазио шатор. Затим су почеле да се пењу невероватном брзином вертикално, док, најзад нису постале сићушне као најудаљеније звезде на

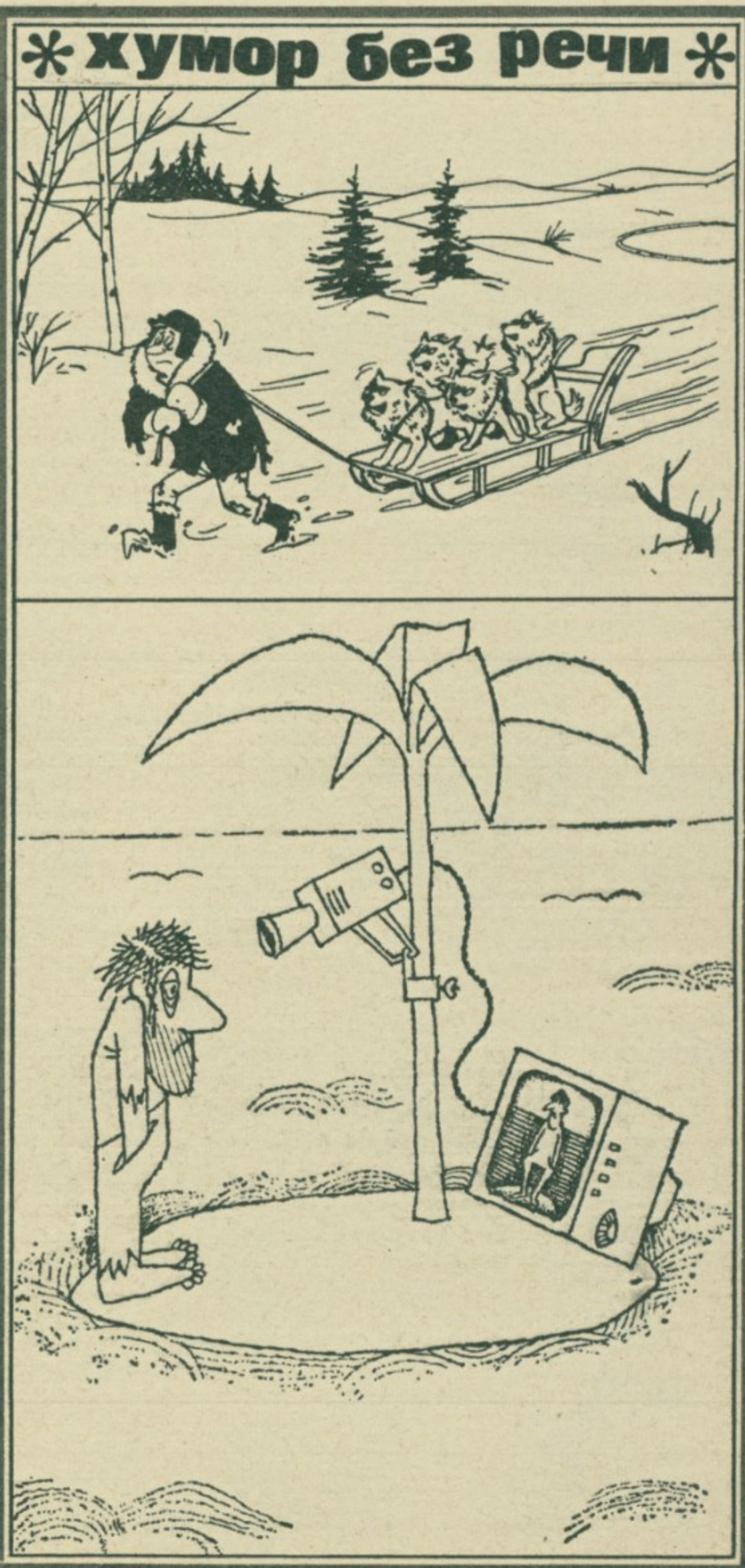
небу. Управо у том тренутку приметио их је војни радар са Хокаида и обавестио базу крај Токија.

ПИЛОТ ЈЕ ИЗГУБИО ЖИВЦЕ

Пре но што су три летелице коначно нестале у дубини небеског свода, Тами је погледала свог супруга и рекла смиреним гласом као да говори о најобичнијим стварима:

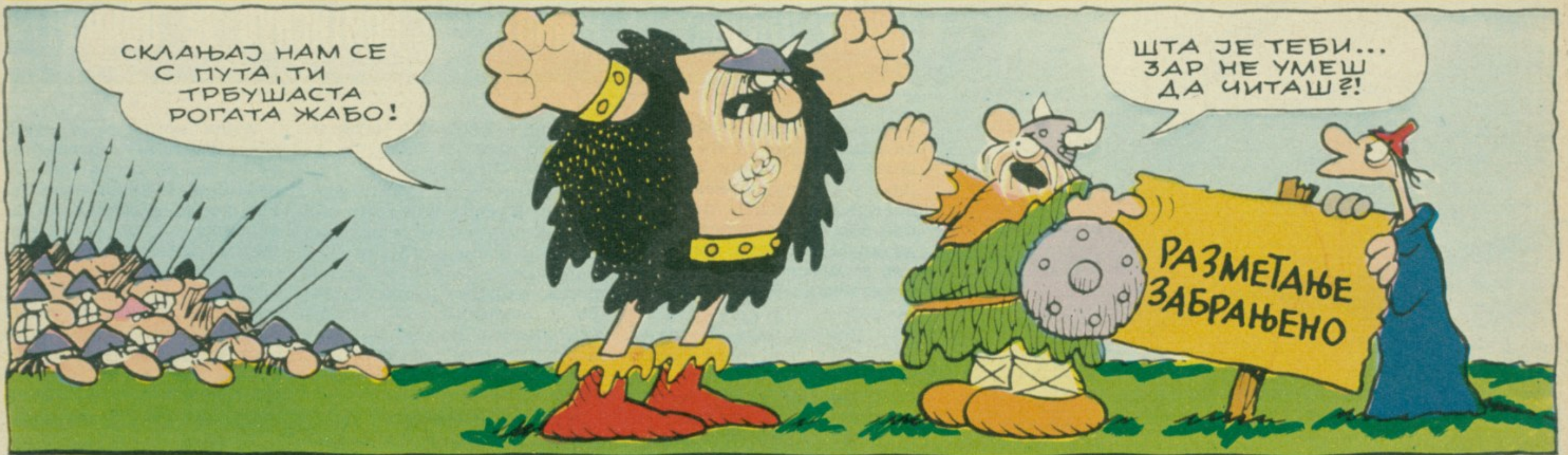
— То су гости из свемира. Сигурна сам.

Посада »фантома« труди-

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

У помоћ! У помоћ! — вриштала сам покушавајући да заштитим лице рукама. Лежала сам беспомоћна у трви, а мноштво разјарених гусака салетало ме је и бесомучно штитало по голим ногама и телу. Ваздух се цепао од њиховог ужасног шиштања.

Страх да ће ми унаказити лице, ископати очи, ледио ми је срце. Моји позиви за помоћ ускоро су се претворили у шапат. Веома јак убој у потиљак, хиљаду светлуцавих звездица пред очима и утонула сам у мрак.

ЖУТИ, МЕКИ, ТОПЛИ

Као и свако градско дете, била сам пресећена када су ме родитељи послали на летовање ујаку у село. Тог лета мислила сам да су Ратари, крај Обреновца, најлепше место на свету.

Ујакова кућа налазила се на самој обали Саве. Тек што би зора најавила

НЕЗАХВАЛНЕ ГУСКЕ

ВЕЛИКИ СТРАХ

Била сам веома поносна што сам одбранила гушчиће од копча и нисам ни слутила шта ће ми донети следећи тренутак.

Можда то звучи смешно, али ја сам онда много волела гуске. А тек гушчиће! Били су тако слатки са жутим паперјем, меки и топли. Чак сам их

љубимце — гушчиће. Због тога су деца у Ратарима дежурала и чувала гуске, растерујући грабљивице дугачким врбовим штаповима. И мене су примили у дружину па сам због тога била пресећена.

Дан је био леп, топао и нас десетак нашло се на

мене граја из реке. — Отерај га, брзо!

Већ сам била на ногама јер сам и сама приметила на хоризонту црну тачку која је постајала све већа и добила облик птичурице.

Узнемирене гуске, осећајући да им се приближава опасност, исправише вратове и бесно засикташе.

Витлајући штапом високо изнад главе јурила сам према грабљивици и испуштала ратничке крике. Уплашена птица брзо се изгубила у крошњама накривљених врба.

Била сам веома поносна на себе што сам отерала грабљивицу и одбранила гушчиће који су, још уплашени, тражили заклон

сам озледила. Надала сам се да ову неспретност нико није запазио.

Болно гакање привуче ми пажњу и ја угледах гушце са окрвављеном ножицом.

— Па то сам му ја направила при паду — почех себе да оптужујем. — Секино мало. Сад ћемо да превиемо ножицу и одмах ћеш да ми оздравиш. Сирото моје малено.

Сва сам била заокупљена гушчетом кад ми опетри болови запараше ногу. У првом тренутку нисам уопште могла да схватим шта се то са мном догађа. Убрзо ми је све постало јасно: разјарене гуске јуришале су на мене и штитале ме из све снаге.

— Штап, брзо штап! — повиках и сетих се да ми је при паду испало из руке. У очајању испустих гушце и оно се откотрља у траву. Гуске још бееше навалиле на мене.

Осећала сам се као да су ме најбољи пријатељи изневерили и то ме је болело више од убода кљуновима.

ОБЛОГЕ ОД КОМОВИЦЕ

Пробудила сам се у кревету окружена својим рођацима, комшијама и децом. Увелико су препричавали догађај са обале.

— Дотрчали смо чим смо чули да дозива у помоћ. — говорила су усплахирана деца углас.

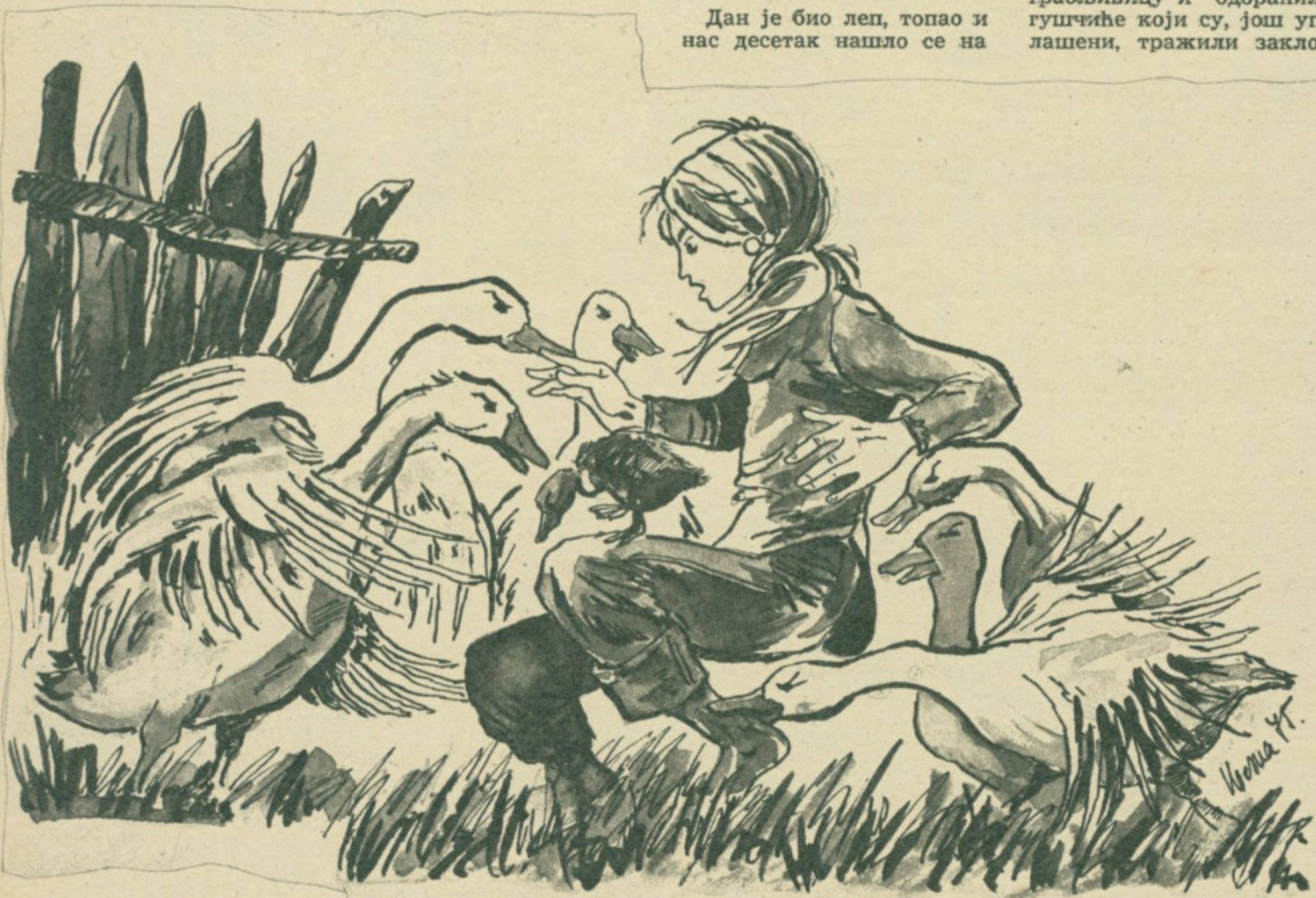
— Није смела да узима рањено гушче — објашњавао је неко од старијих. Зато су је гуске напаале.

— Али ја сам хтела да помогнем. Незахвалнице једне, незахвалнице! — соба се испунила мојим јецајима.

У току ноћи добила сам високу температуру и ујнине облоге од комовице и масажа нису ми помогли. Била је неспходна лекарска помоћ. Ујак ме је одмах сутрадан одвео родитељима у Београд.

У болници су се лекари чудили кад су видели како сам ишарана. На мом телу није било здравог места. За неколико дана све је прешло. Све сем ужасног страха који ме обузима кад год помислим на гуске. И данас, после двадесет година ја их заобилазим.

Злата Урошевћ,
домаћица, Међулужје
(Хонорар: 250 дина)

долазак новог дана, обала преплављена гускама орила се од гласова белих придошлица. По читав дан су ту проводиле, брчкале се у плићацима, чупкале травке, кљуцкале, шеткале. А пре заласка сунца, увек у исто време, у непогрешивом поретку ишле су својим кућама.

Гледајући их питала сам се често зашто, кад неког хоће да увреде, кажу „глупа као гуска“. За мене оне су биле веома лепе и паметне. Мислила сам да им људи чине неправду сматрајући их глупим.

и љубила, што је моју ујну веома љутило.

— Прљави су, свуда бадају кљунове. Не смеш их толико миловати ни љубити, могу да те заразе!

Иако сам обично слушала своју ујну јер сам је волела, на ове примедбе се нисам освртала.

У оближњој шуми било је доста кобаца који су се изненада појављивали, стреловито спуштали међу гуске покушавајући да уграбе неку. Најчешће би се окомили баш на моје

обали. Трчали смо, играли се, купали, сунчали, по једно дете је увек остајало по страни, спремно да брани гуске.

СЕКИНО МАЛО!

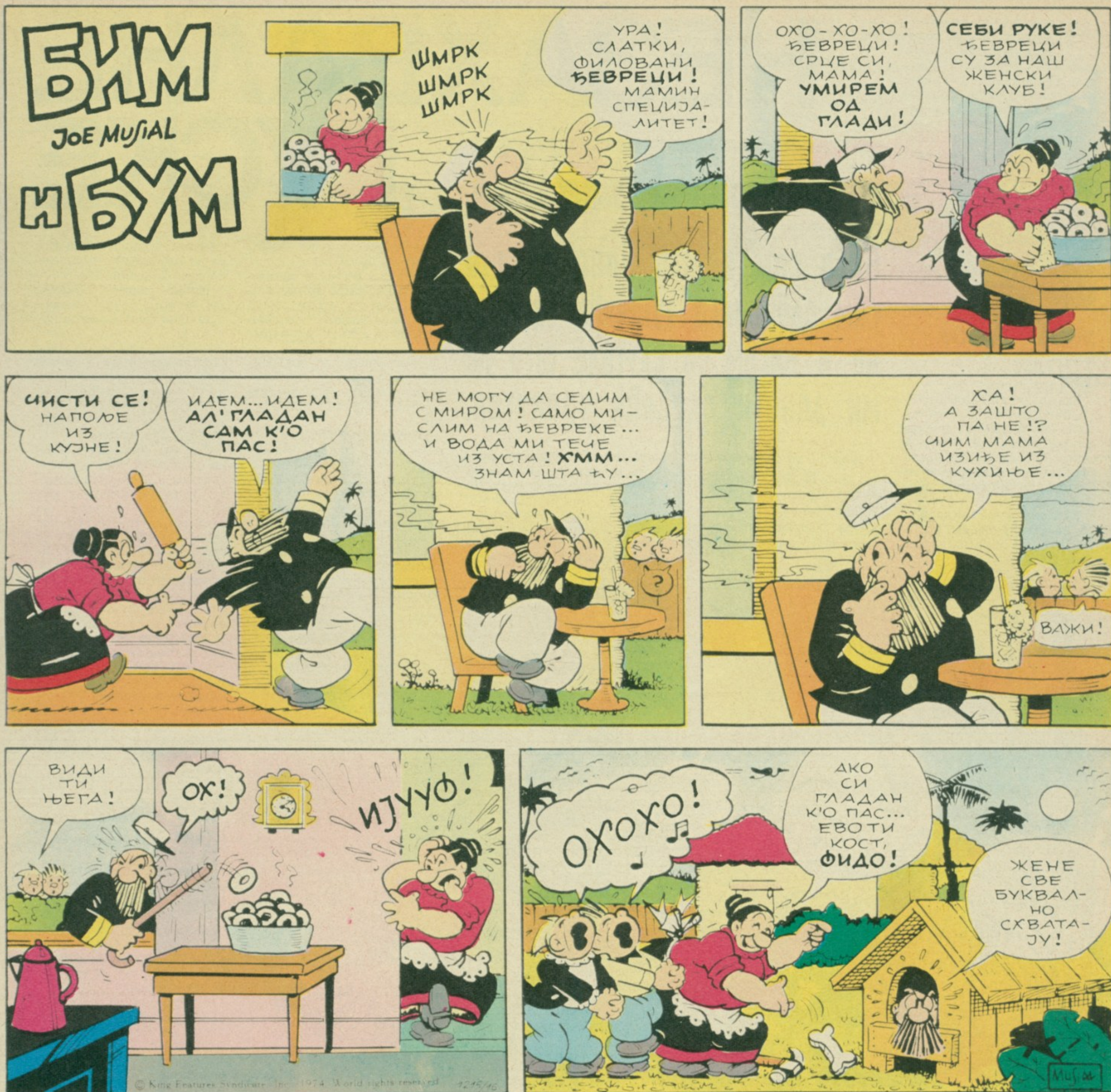
Када је на мене дошао ред да дежурам, села сам у хладовину и чврсто стегла штап. Нетретице сам гледала у небо.

— Кобац! — допре до

крај ногу својих мајки. Батргали су се на својим слабир ножицама, саплитали и падали једно преко другог.

Очекивала сам да ми се деца диве због ове успеле акције и подигла главу да проверим да ли су ме видели. Нога ми запе за крчињак и ... трас! Изгубила сам равнотежу и испружила се колико сам дугачка.

Гуске, којих је било свуда око мене, ублажиле су мој пад и ја се брзо подигох срећна што се ни-

ШРАФКО

ОСТРВО АВАНТУРА

ПРЕМА
Р. Л. СТИВЕНСОНУ

1884. ГОДИНА. НА ЈЕДНОМ
ОСТРВУ У ТИХОМ ОКЕАНУ...

СВЕЖЕГ ВОКА,
ГОСПОДИНЕ...

КАДА БИХ ИМАО
ПАРА ДА ГА КУПИМ НЕ
БИХ БИО ОВДЕ, ДЕ-
ВОЈКО...

ДОЛАЗИЛИ СУ ОВАМО ЉУДИ ИЗ
СВИХ КРАЈЕВА СВЕТА И, КАО
ОВАЈ МЛАДИК, ОСЕКАЛИ СЕ
УСАМЉЕНИ И ИЗГУБЉЕНИ...

ПРЕМА ЊЕМУ ЈЕ ИШЛО ЈЕДАН
ЧОВЕК...

ХЕЈ! ЗАР
ЈЕ МОГУЋЕ?

НАШАО
САМ ТЕ!

ШТА СЕ ДОГОДИ-
ЛО, ПРИЗАТЕ-
ЉУ?

ХАЈДЕ, НЕ ПРЕТВА-
РАЈ СЕ, БЛЕЈТОНЕ!
ВЕК ПЕТ ГОДИНА ЧЕ-
КАМ ОВАЈ
ТРЕНУТАК!

ЉУДИ СТЕ! НИКА-
ДА ВАС РАНИЈЕ НИ-
САМ ВИДЕО!

ОВДЕ ЖИВОТ ЗАИСТА НЕ
ВРЕДИ МНОГО...

БАНГ!

УВЕК СИ
БИО КУКАВИ-
ЦА!

БАНГ!

ТАДА...

СКЛОНИТЕ
РЕВОЛ-
ВЕР!

ААА...

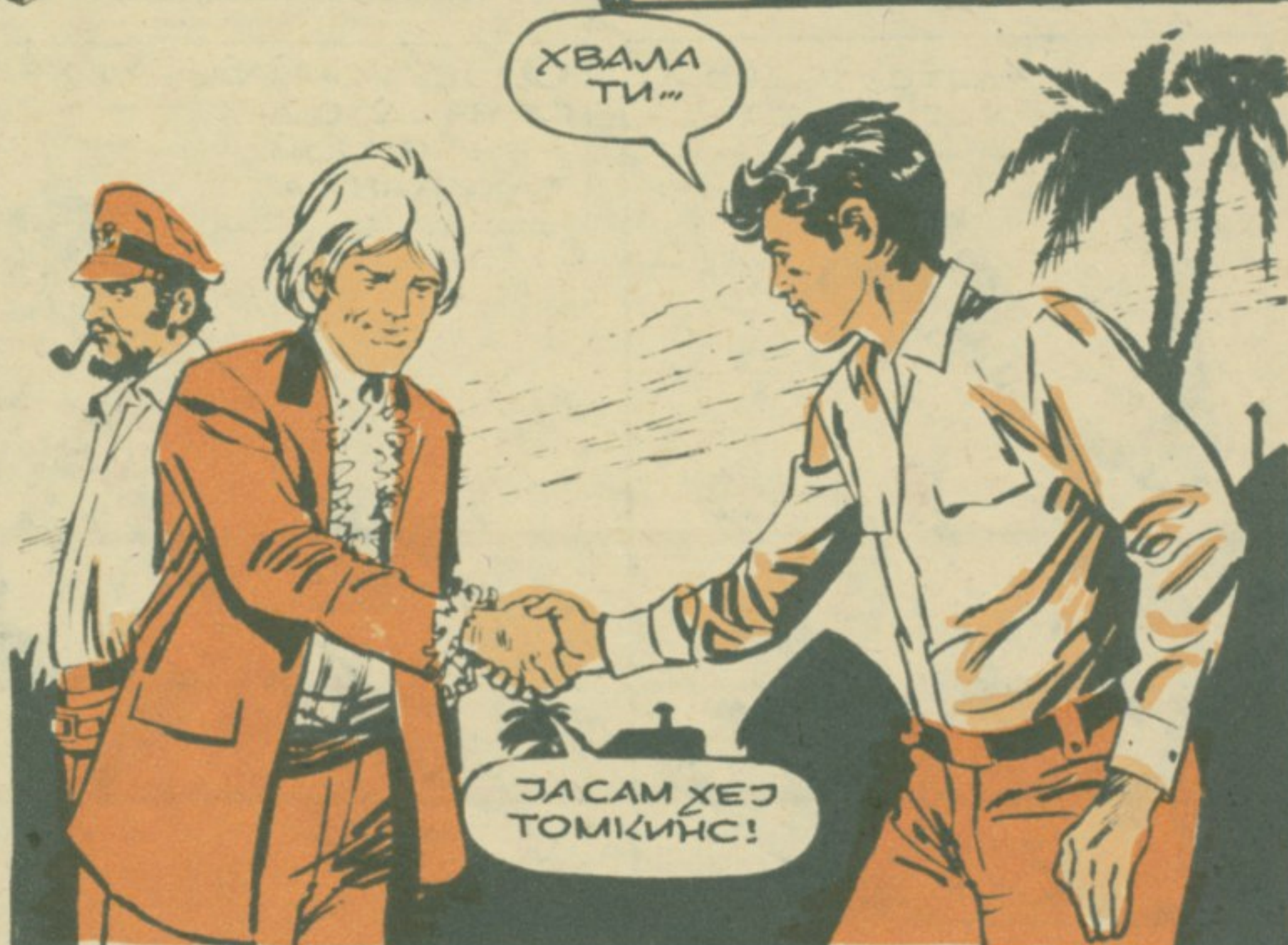

ОДЈЕДНОМ, РОБЕРТ ХЕРИК
СЕ НАШАО ОКРУ-
ЖЕН ГРУПОМ
ТАХИБАНА...

БИО ЈЕ
НЕМО-
КАН...

И ПОШТО ЈЕ СВЕ
УГОВОРЕНО...

КАДА ЋЕМО
ДОБИТИ
НОВАЦ?

НЕ БУДИТЕ НЕСТРПЛИ-
ВИ, КАПЕТАНЕ!

НЕ ДОПАДА
МИ СЕ СВЕ
ОВО!

НИ МЕНИ!

НОКАС ЋЕ ВАМ СЕ ПРИДРУ-
ЖИТИ ЈОШ ПЕТ МОРНАРА!
ДО ВИЂЕЊА!

ОВАЈ ТИП МИ ЈЕ МНОГО
СУМЊИВ! МОРАМО БИТИ
НА ОПРЕЗУ!

ШТА
ПРЕДЛАЖЕТЕ?

ЈОШ НЕ ЗНАМ! СВЕ ЗА-
ВИСИ ОД ТОГА КАКАВ
ТОВАР
ПРЕ-
НОСИ-
МО?

ЈЕ НОКИ НА ПАЛУБИ БРОДА
„СПРУД“...

ПОСЛАО НАС ЈЕ ГОСПОДИН
БЛОНДЕР!

СНАЖНИ
СУ
МОМЦИ!

ТО СУ, ЗНАЧИ,
ТА ПЕТОРИЦА!

ЛИЧЕ
НА
РУСАРЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ СТИГАО ЈЕ БЛОНДЕР. УКРЦАВА-
ЊЕ ТОВАРА ЈЕ ПОЧЕЛО...

РЕЦИТЕ МИ САДА ШТА СЕ НАЛАЗИ У
САНДУЦИМА!

САЗНАЈЕТЕ КАД
СТИГНЕТЕ У САН
ФРАНСИСКО!

СТО МУ МОР-
СКИХ ПАСА!
ВИ СТЕ НАЈЧУД-
НИЈИ
ЧОВЕК
КОГА САМ
ИКАД
СРЕО,
ГОСПОДИ-
НЕ БЛОН-
ДЕР!

ЕВО ДОКУМЕНТА
НА ОСНОВУ КОГА ЋЕ
ВАС МОЖИ ПРЕДСТАВНИЦИ
У САН ФРАНСИСКУ ИСПЛАТИ-
ТИ!

ЈОШ ИСТЕ НОКИ СУ
ИСПЛОВИЛИ...

ИЗНЕНАДА
СЕ
ДИГЛА
БУРА...

САДА ЈЕ ТРЕНУ-
ТАК... ПОЖУРИМО!

ДАЈ МИ СЕ-
КИРУ!

ДОЛАЗИ КАПЕТАН!
БЕЖИМО!

И ЗАИСТА...

ЈУПИИИ!
МОЈ...
ХИК...
ДРАГО-
ЦЕНИ
ТОВАР!

ШТА ТО... ХИК... ЧУЈЕМ?
КАО ДА ПРОДИРЕ
ВОДА!

ШТА СЕ
ДОГОДИЛО,
КАПЕТА-
НЕ?

ВОДА!
ПОТОНУ-
ЋЕМО!

НЕМО-
ГУЋЕ!

ДОЊИ
ДЕО БРО-
ДА ЈЕ
ПРЕПЛАВ-
ЉЕН!

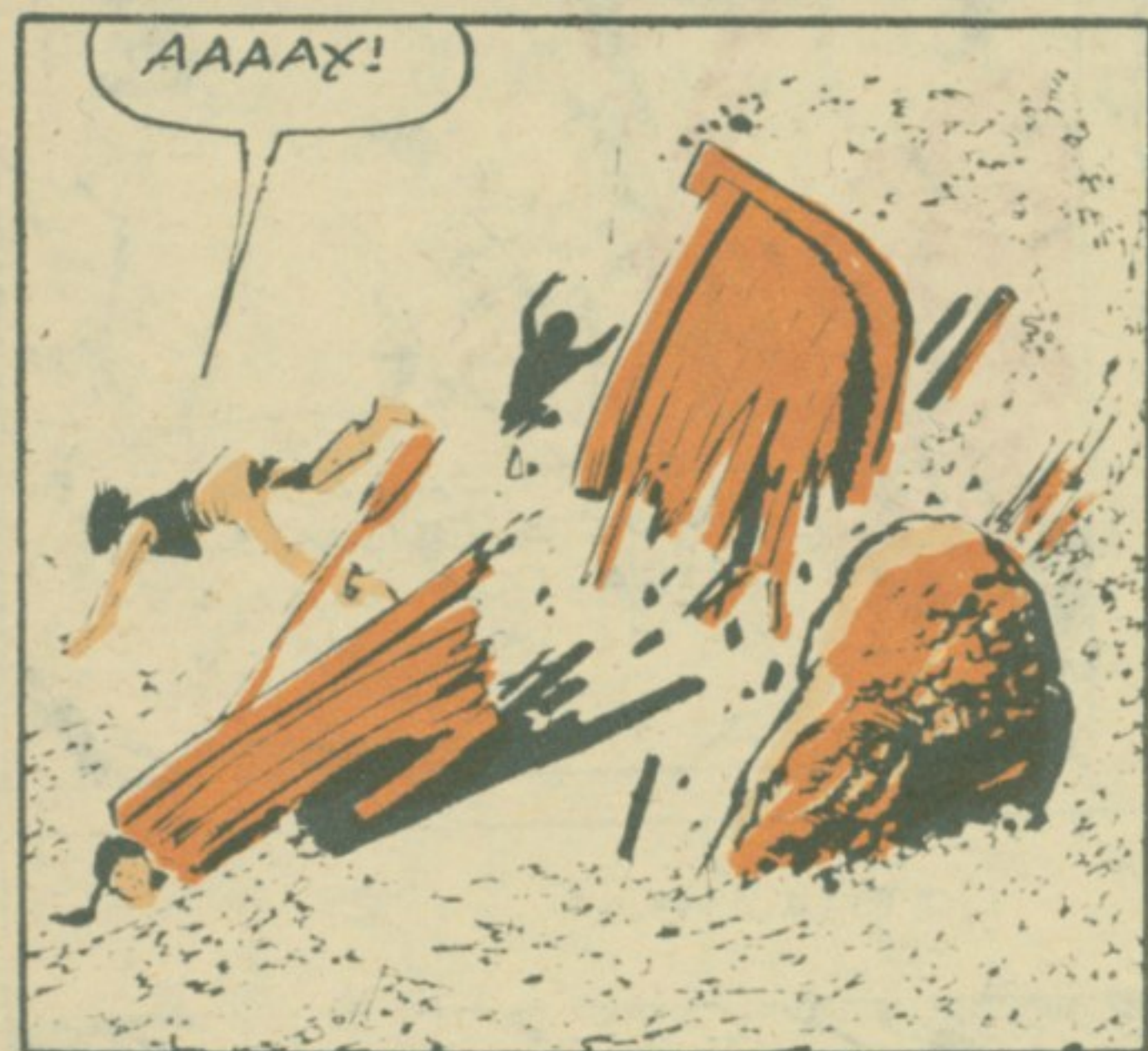

ОЧИ ТАХИЋАНИНА ЗЛОКО-
БНО СУ СЕВНУЛЕ...

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ЈА САМ ЕТВОТЕР... ГОСПОДАР ОВОГ ОСТРВА!

САЧЕКАЈЕМО ДА РОБЕРТ
ЗАСПИ!

ТО САМ И
ЈА МИСЛИО!

САТ КАСНИЈЕ, КАДА ЈЕ ОСТРВО УТОНУЛО У САН...

УСТАЈ! САДА ЈЕ
ТРЕНУТАК!

ЈА ЋУ ПОКУПИТИ БИСЕРЕ
ИЗ КОВЧЕЖИЦА, А ТИ БЕШ
СТРАЖА-
РИТИ!

РАЗУМЕШ!
ХЕ, ХЕ!

ПОЖУРИТЕ, КАПЕТА-
НЕ!

МАЛО
КАСНИЈЕ...

ГДЕ ЋЕМО СЕ
САКРИТИ?

ЕТВОТЕР СИГУР-
НО
ИМА
БРОД!

ПОТРАЖИ-
МО ГА!

МОРАМО ГА НАЋИ
ПРЕ НЕГО ШТО
СВАНЕ!

И ТАДА...

ЖАЛО МИ ЈЕ,
ПРИЈАТЕЉУ!

ААХ!

БАНГ!
БАНГ!

КАПЕТАНЕ, ГДЕ СТЕ?

БАНГОД-ТАКАИ!
(ЗАЊИМА)

ТО ЈЕ РОБЕРТ... САСЕКАЈМО
ГА!

ЗАШТО? ОН
НИЈЕ УЧЕСТВО-
ВАО У СВЕМУ
ОВОМЕ!

АЛИ ОСЕКАЊЕ ДРУ-
ГАРСТВА ЈЕ НАДВЛА-
ДАЛО...

УОСТАЛОМ,
ПОДЕЛИЋЕМО БИ-
СЕРЕ С ЊИМ!

НИСУ НИ ПРИМЕТИЛИ ДА СУ
СТИГЛИ ДО ЈЕДНЕ МОЧВАРЕ...

ДААААХ!

ЖИВИ
ПЕСАК!
УПОМОЋ!

НЕБЕ-
СА!

СТАНИТЕ!

ШТА ВАМ ЈЕ СВЕ
ОВО ТРЕБАЛО?

ПОКУШАЈУ ДА ГА СПАСЕМ!
ПОПЕКУ СЕ НА ОВО ДРВО!

ПРУЖИ МИ РУКУ!
САМО ЈОШ МАЛО!

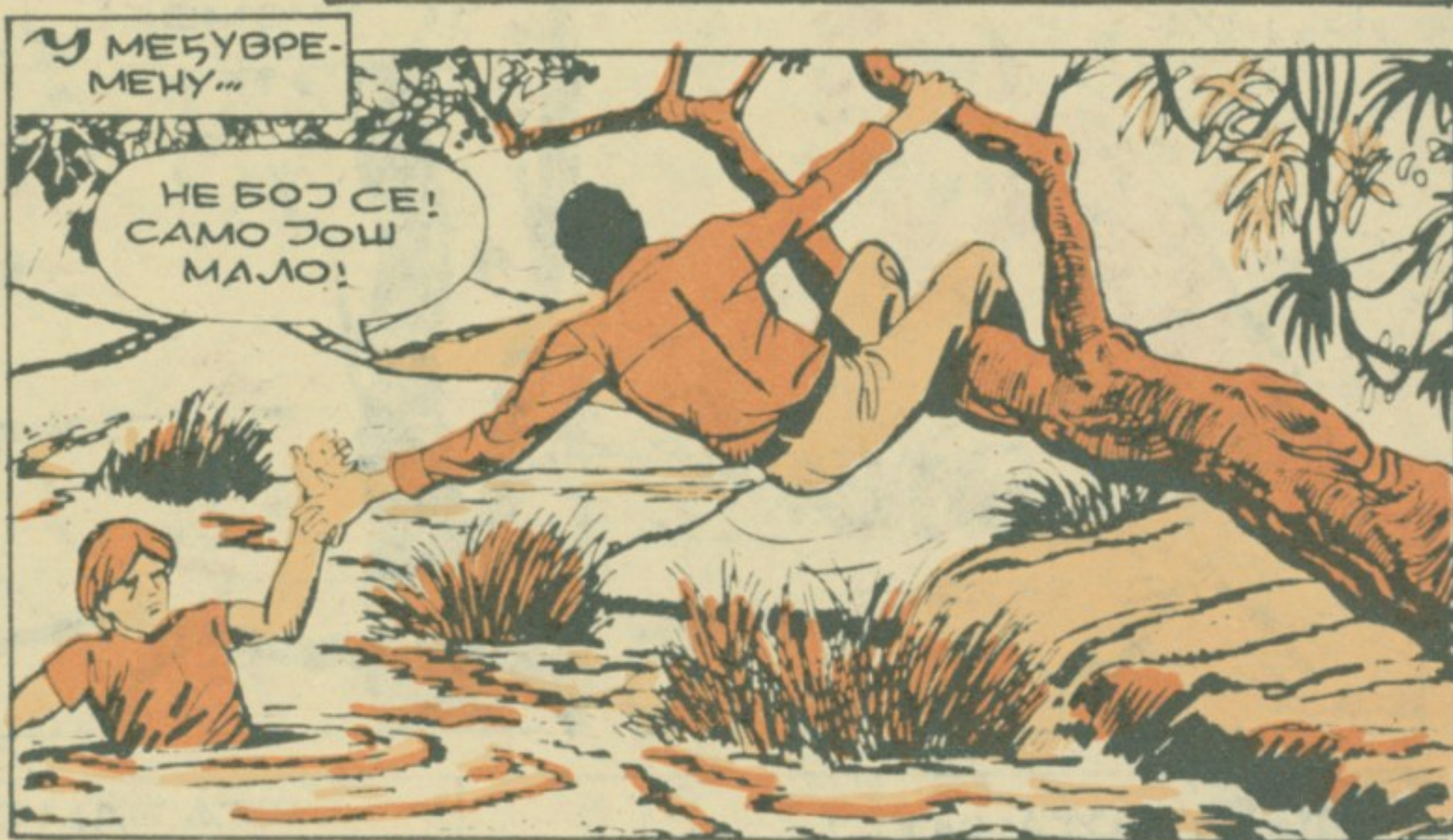
СВЕ
ОВО
ПОСМАТ-
РА И
ЕТВО-
ТЕР...

ПАЗИТЕ!
ГРАНА
ЈЕ ТРУЛА!

ЗА ТО ВРЕМЕ КАПЕТАН
БРАУН...

САМ БУ ПО-
БЕЖИ!

У МЕЂУВРЕ-
МЕНУ...

НЕ БОЈ СЕ!
САМО ЈОШ
МАЛО!

ЗАЧУЛО СЕ КРЦ-
КАЊЕ...

ПАЗИТЕ!

ПОМОЗИТЕ ИМ!
БРЗО!

УЛИ, БИЛО ЈЕ КАСНО ...

ЕТВОТЕР ИМ ЈЕ ПРИСКОЧИО
У ПОМОЋ ...

ИСЦРПЉЕНИ И УПЛАШЕНИ,
НАЈЗАД СУ СЕ ДОКОПАЛИ
ЧВРСТОГ ТЛА ...

СПАСЛИ СТЕ НАМ ЖИВОТ,
ЕТВОТЕРЕ! ХВАЛА ВАМ!

ХВАЛА И ТЕБИ, РОБЕРТЕ!
ЖАО МИ ЈЕ ЗБОГ СВЕГА ШТО
СЕ ДОГОДИЛО!

КАПЕТАН ЈЕ ПОБЕГАО! ВАША
СУДБИНА ГА СЕ УОПШТЕ НЕ
ТИЧЕ!

ЗАТВОРИЋУ ВАС ДОК
НЕ ОДЛУЧИМ ШТА ЋУ
С ВАМА ... УСКОРО ЋЕМО
УХВАТИТИ И КАПЕТА-
НА ...

НЕДАЛЕ-
КО ...

У МЕЂУВРЕМЕНУ...

ТОМКИНСА СУ ЗАТВОРИЛИ
У ТВРЂАВУ...

ДОБРО ГА
ЧУВАЈ! СВОЈИМ
ЖИВОТОМ КЕШ
ПЛАТИТИ АКО
ПОБЕГНЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ААААХ!

ЈОШ ЈЕДНОМ СЕ РОБЕРТ
ИЗЛОЖИО ОПАСНОСТИ И
УСПЕО ДА
УБИЈЕ ЏИ-
НОВСКУ
ХОБОТ-
НИЦУ...

МАЛО КАСНИЈЕ...

ХВАЛА
ХВАЛА,
МЛА-
ДИКУ!

ЈЕ ЛИ
ВАМ
БОЉЕ?

ПОКРАЛИ СТЕ ЕТВОТЕРА И
САДА ЈА МОРАМ ДА
ИСПАШ-
ТАМ
ЗБОГ
ТОГА!

УБИЈ МЕ, РОБЕРТЕ! ЈА НЕ
ТРЕБА ДА ЖИВИМ! НОВАЦ
ЈЕ УВЕК БИО НАЗВАЖНИ-
ЦИ У МОЈ ЖИВОТУ!

БИО САМ КАПЕТАН ЈЕДНОГ
АМЕРИЧКОГ БРОДА... ПРЕ НЕ-
КОЛИКО ГОДИНА
ТАЈ БРОД НА-
ПАЛИ СУ ГУ-
САРИ...

"ЗБОГ НОВЦА
САМ СЕ ПРИДРУЖИО
ТИМ ИСТИМ
ПИРАТИМА!"

ЈЕДАН БРОД, НАТОВАРЕН
СВИЛОМ И ЗАЧИНИМА, НА
ПУТУ ЈЕ ЗА САН ФРАН-
ЦИСКО...

АКО ЈЕ ТО ТАЧНО, КАПЕ-
ТАНЕ, ДЕЛИКЕТЕ ПЛЕН
СА НАМА...

АЛИ ПРЕВАРИЛИ СУМЕ! НЕ
САМО ДА НИСАМ
ДОБИО НИЈЕ-
ДАН ДИНАР,
ВЕК...

ИЗДАЈНИЧЕ! ПРЕДАЈЕМО
ТЕ ВЛАСНИКУ БРОДА!

НЕ! АКО ТО УЧИНТЕ,
ЗАУВЕК ЋУ ИЗГУБИТИ ПО-
САО И УГЛЕД!

ОДУЗЕЛИ СУ МИ ЧИН
КАПЕТАНА! ОТАДА
ЛУТАМ СВЕТОМ У НАДИ
ДА ЋУ НАЂИ НЕКИ
ПОСАО...

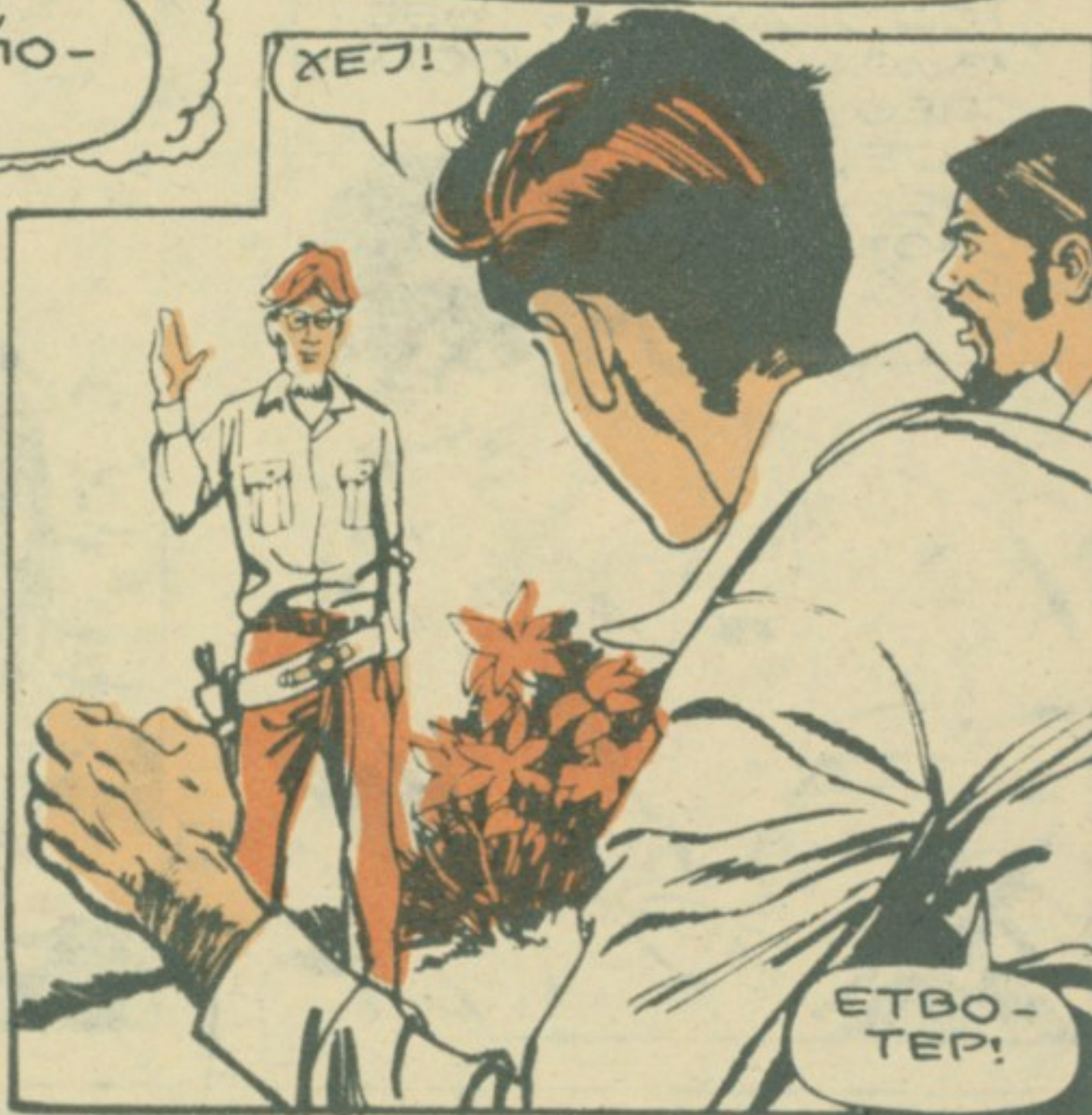

ПРЕДАЈТЕ СЕ
ЕТВОТЕРУ! ПРИЗ-
НАЈТЕ СВОЈУ
КРИВИЦУ И ОСТА-
ТАК ЖИВОТА ПРО-
ЖИВИТЕ ПОШ-
ТЕНО!

РОБЕРТОВЕ РЕЧИ ИМАЛЕ СУ
УТИЦАЈА НА СТАРОГ МОРСКОГ
ВУКА...

ТО ЋУ И УЧИНТИ!
ЖЕЛИМ ДА УМРЕМ КАО
ПОШТЕН ЧОВЕК...

ХЕЈ!

ЕТВО-
ТЕР!

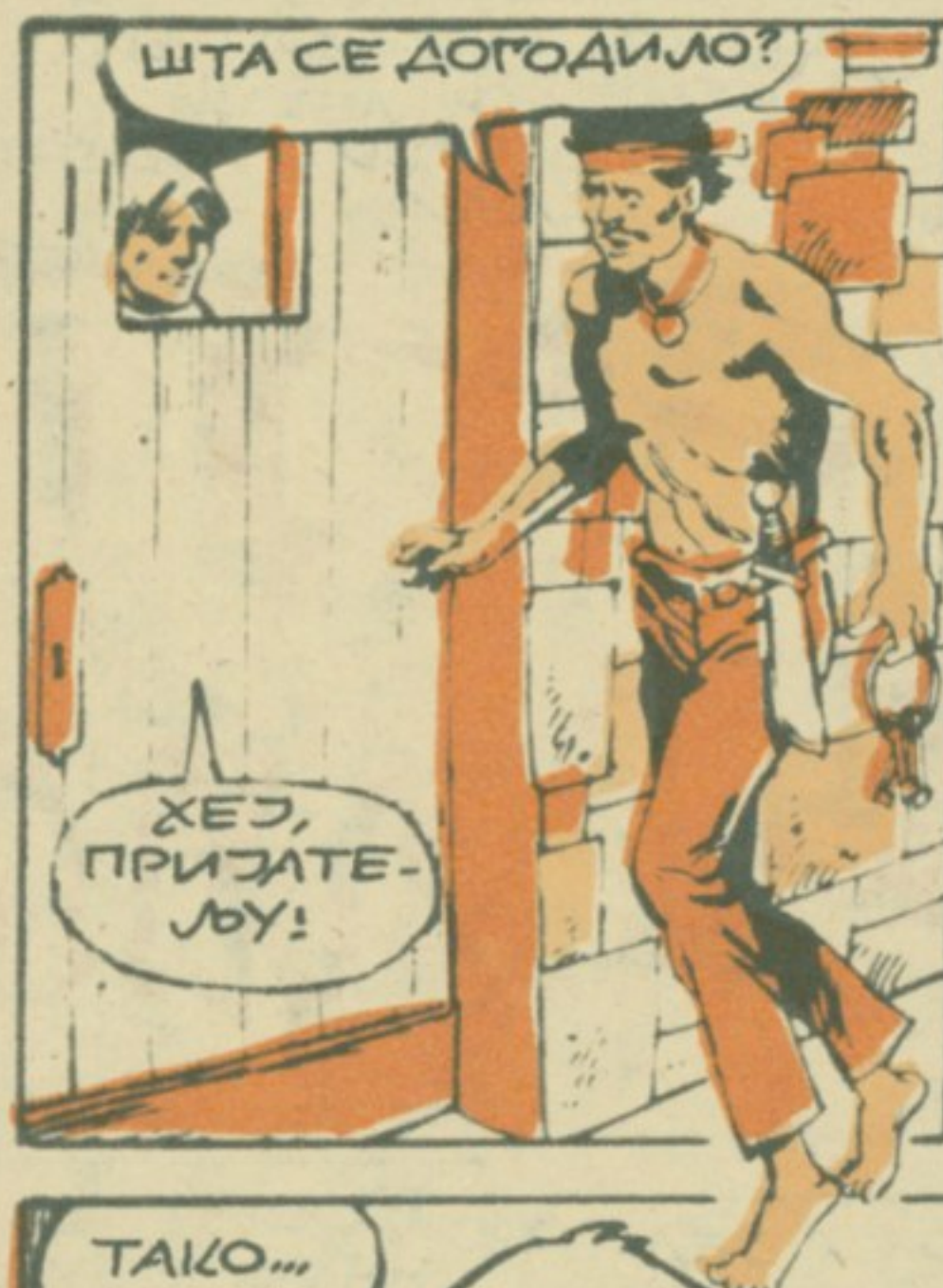
СВЕ САМ ЧУО И ДРАГО МИ ЈЕ ДА
СТЕ СЕ ПОКАЗАЛИ!

ОПРО-
СТИТЕ...

ШТО СЕ ВАС ТИЧЕ, РОБЕРТЕ,
ЖАЛО МИ ЈЕ ШТО САМ
ПОСУМ-
ЊАО У ВАС!

СВЕ ЈЕ
У РЕДУ!

ИЗНЕНАДА...

СТАНИТЕ, ГОСПОДИНЕ ЕТВОТЕР! НЕЊУ ВАС ПУСТИТИ ДОК НЕ ПОВЕРУЈЕТЕ ДА ЈЕ РОБЕРТ НЕВИН!

КАКО СИ УСПЕО ДА ПОБЕГНЕШ?

СВЕ ЗНАМ, МЛАДИЋУ! БАЦИ ПУШКУ!

КАПЕТАН СЕ ПРЕДАО!

УЧИНИ ТО И ТИ, ТОМКИНСЕ!

СТИГЛИ СУДО ЕТВОТЕРОВЕ ТВРЂАВЕ...

ДРАГО МИ ЈЕ ДА МИ СЕ СВЕ ОВО ДОГОДИЛО НА ОВОМ ОСТРВУ!

ЗАШТО?

ЈЕР СЕ СВЕ ДОБРО ЗАВРШИЛО... НИКАДА НЕЊУ ЗАБОРАВИТИ ЛЕКЦИЈУ КОЈУ СТЕ МИ ВИ И РОБЕРТ ДАЛИ!

ОСАМ ДАНА КАСНИЈЕ УКРЦАЛИ СУ СЕ НА ЈЕДАН ХОЛАНДСКИ БРОД...

ЗБОГОМ! ДАЈЕМ ВАМ РЕЧ ДА КУ ОДРЖАТИ СВОЈЕ ОБЕЋАЊЕ!

НЕ СУМЊАМ У ТО, БРАУНЕ!

ЗБОГОМ, РОБЕРТЕ... МОЖДА ЊЕМО СЕ ЈЕДНОГ ДАНА СРЕСТИ У ДОМОВИНИ...

РОБЕРТ ЈЕ ЈОШ НЕКОЛИКО ГОДИНА ЖИВЕО НА ОСТРВУ СА ЕТВОТЕРОМ. ЈЕДНОГ ДАНА...

ЗБОГОМ, ГОСПОДИНЕ ЕТВОТЕР... НИКАДА НЕЊУ ЗАБОРАВИТИ ОВО ОСТРВО... ОСТРВО АВАНТУРА!

ЖЕЛИМ ТИ МНОГО СРЕЋЕ, РОБЕРТЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ЗБОГОМ!

...РОБЕРТ СЕ УКРЦАО НА БРОД КОЈИ ЈЕ ПЛОВИО ИЗМЕЂУ ЕНГЛЕСКЕ И АМЕРИКЕ НА КОМЕ ЈЕ И ДОБИО ПОСАО ЗАХВАЉУЈУКИ ПРЕПОРУКАМА ГОСПОДИНА ЕТВОТЕРА.

КРАЈ

ТАЈНА ПОТОНУЛИХ БРОДОВА

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП:

ВЕЛИКИ КВИЗ БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ ШТЕДИШЕ СВЕЗНАЛИЦЕ

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК и **БЕОГРАДСКА БАНКА** организују за ученике основних и средњих школа велики наградни квиз о НОБ. Школску екипу чине три такмичара и вођа — наставник. На регионалним такмичењима, која ће се одржати средином априла ове године у десетак већих градова у земљи, екипе ће одговарати писмено, а на завршном такмичењу у Београду 10. маја ове године — усмено.

Свака основна или средња школа могла је да пошаље само једну екипу, а у екипу су могли да уђу ученици разних разреда и одељења. Вођа екипе мора да буде наставник, то јест професор историје или неког другог предмета.

ПАЖЊА! Све до почетка регионалног такмичења екипе не морају да пријаве имена учесника. То значи да могу да имају и своје „резерве“.

СВЕЗНАЛИЦА 75.

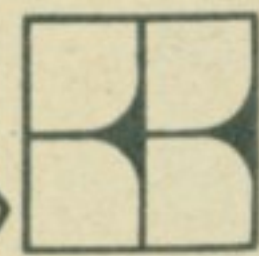
постаће она екипа која покаже да најбоље познаје народноослободилачку борбу (од 6. априла 1941. до 15. маја 1945. године).

На регионалним такмичењима екипе ће на питања одговарати писмено. Такмичари имају на располагању 60 минута. Двадесет најбољих екипа, изабраних на регионалним такмичењима, долазе о трошку Београдске банке на дводневно такмичење у Београд где ће 10. маја бити одржана завршна приредба у дворани Дсма писнира. Од свих 20 екипа жири ће, састављен од три позната историчара и по једног представника **ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА** и **БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ**, одабрати на предтакмичењу финалисте, то јест три екипе које на писменом испиту покажу најбоље знање. На главној приредби, 10. маја, поред забавног програма, одржаће се и такмичење на коме ће све три екипе усмено одговарати на питања и борити се за прву награду и назив

СВЕЗНАЛИЦЕ 75.

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ
ДОБРО НАШУ
НОВИЈУ ИСТОРИЈУ?

ДА ЛИ СТЕ
ШТЕДИША
КОД

Учеснике такмичења у Београду очекују следеће 3 главне награде:

I НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:
комплет инструмената за школски оркестар

I НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:
3 магнетофона и ручни сат с посветом

II НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:
комплет справа за фискултурну дворану

II НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:
3 фото-апарата и ручни сат с посветом

III НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:
комплет за хемијски кабинет

III НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:
3 школске библиотеке и ручни сат с посветом
и 17 утешних награда за школе: школске библиотеке у вредности од по 2.000 динара.

ЛИТЕРАТУРА:

Да би могле да одговоре на постављена питања екипе треба да уче из следећих уџбеника и приручника: 1) Мр Ђорђе Грубач, Историја за VIII основне школе, Београд, 1974. године; 2) Мр Ђорђе Грубач, Историјска читанка за VIII разред основне школе, Београд, 1974. године; 3) Др Ђорђе Кнежевић и мр Богдан Смиљенић, Историја најновијег доба, Београд, 1974. године, стр. 64—131; 4) Мр Богдан Смиљенић и др Ђорђе Кнежевић, Историјска читанка за IV разред гимназије, Београд, 1971. стр. 204—336 (све ове уџбенике издао је Завод за издавање уџбеника Србије); 5) 30 година социјалистичке Југославије, др Ј. Марјановић и други, Београд, 1973. стр. 57—175 (издање „Дуге“, Београд).

ОБАВЕШТЕЊЕ: учесницима квиза: у редакцију **ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА** до одређеног рока, то јест 20. марта ове године, стигло је око стотину пријава.

НАПОМЕНА: питања за ученике основних школа разликоваће се од питања намењених ученицима средњих школа.

ЗА ОТВАРАЊЕ ШТЕДНЕ КЊИЖИЦЕ ДОВОЉНО ЈЕ ДА СЕ ОБРАТИТЕ НАЈБЛИЖОЈ ПОСЛОВНОЈ ЈЕДИНИЦИ БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ

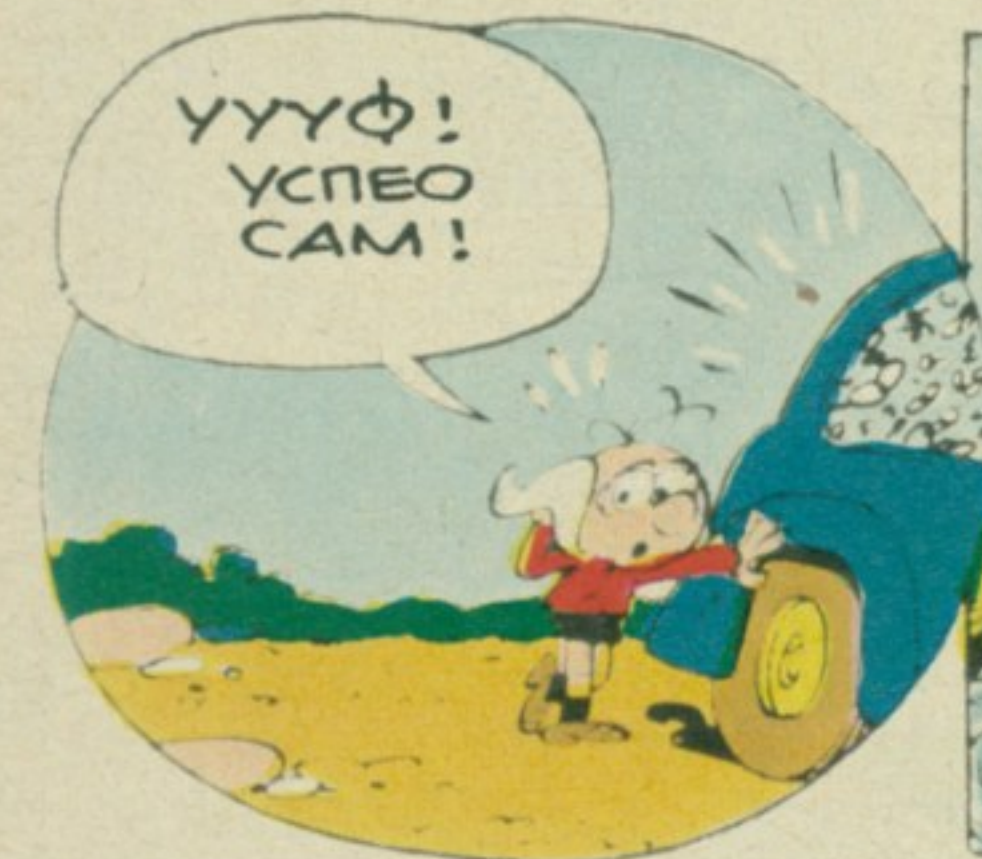
МАЛА ИГРА

За учеснике квиза **ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА** и **БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ**: док не почне право такмичење, дајемо вам један задатак да се забавите. Наш илустратор нацртао је 12 особа и свакој од њих дао је само дршку алатке којом се служи. Ваш задатак је да спојите дршке са осталим делом алатке. На пример, особа обележена словом а треба у руци да држи чекић обележен бројем 8. Тако урадите и са осталих 11 слова и 11 бројева.

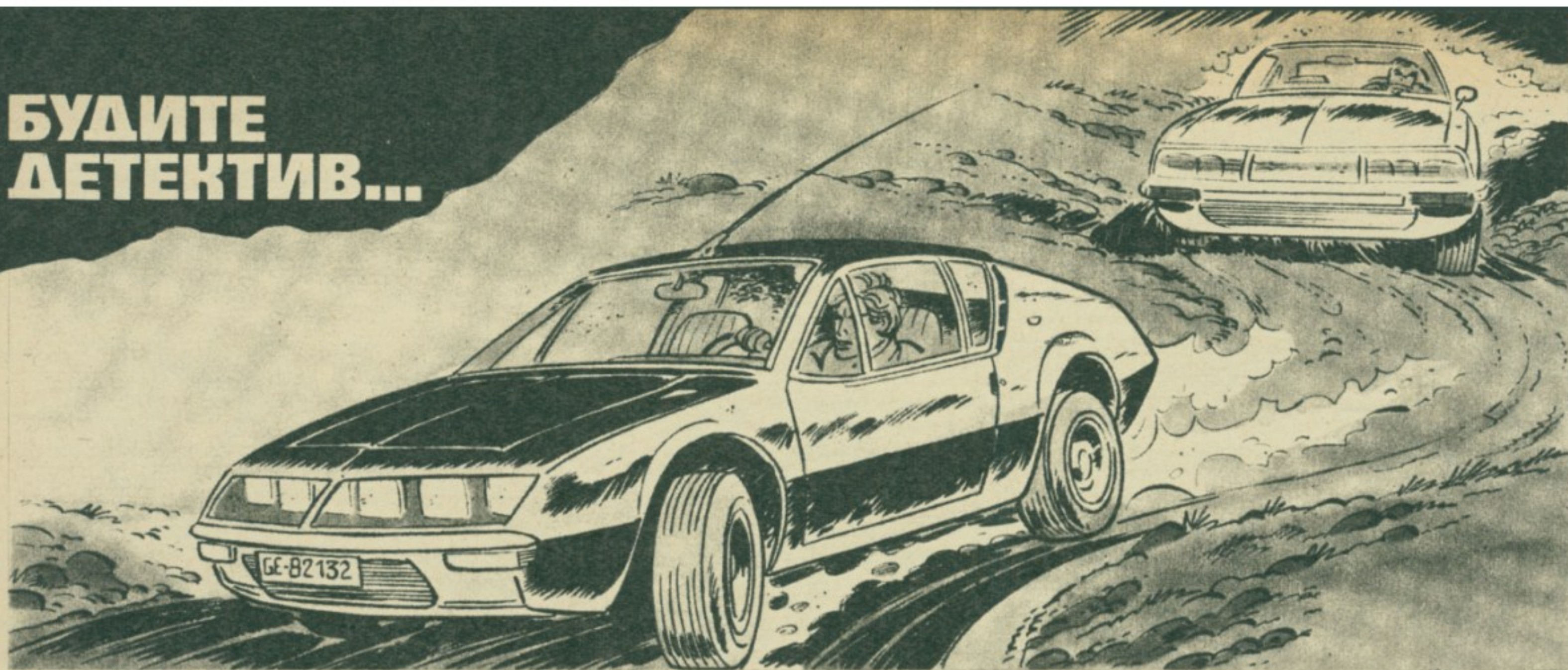
ОДГОВОР:

Особа обележена словом а треба да држи чекић (8).
Особа обележена словом б треба да држи чекић (1).
Особа обележена словом в треба да држи чекић (2).
Особа обележена словом г треба да држи чекић (3).
Особа обележена словом д треба да држи чекић (4).
Особа обележена словом е треба да држи чекић (5).
Особа обележена словом ж треба да држи чекић (6).
Особа обележена словом з треба да држи чекић (7).
Особа обележена словом и треба да држи чекић (9).
Особа обележена словом к треба да држи чекић (10).
Особа обележена словом л треба да држи чекић (11).
Особа обележена словом м треба да држи чекић (12).

Шаца
убавић:
ОСЕ

**БУДИТЕ
ДЕТЕКТИВ...**

САВРШЕН ЗЛОЧИН

У загушљивој хотелској соби у Женеви, инспектор Жеди дуго је узалуд покушавао да заспи. Најзад су очи почеле да му се склапају...

Једва да је чуо окретање кључа у брави а врата су се већ отворила, затворила и светлост са таванице обасјала је његову собу. Пред собом је угледао високог човека, бронзана тена који се подругљиво смешио. У руци је држао револвер.

— Драги господине — поче непознати — ви ме не познајете, али ја вас врло добро знам. Ви сте познати инспектор париске полиције Жеди.

— А ко сте ви? — упита Жеди. — И како сте ушли у моју собу?

— Зовем се Силвен Јорис, станујем на свом имању „Сеновити борики“ на обали Рене а ушао сам захваљујући „овоме“ — одговори непознати показујући калауз.

— Чистите се одмах — повика инспектор Жеди — или ћу позвати полицију!

— Шалите се, стари мој! — подругну му се уљез. — Ви нисте у ситуацији да претите. Ако ишта покушате метак вам не гине. Зато будите пажљиви!

— Реците већ једном шта хоћете од мене — одврати му Жеди.

— Да се опкладимо! За око пола часа, извршићу савршен злочин! Вас и полицију чикам да ме ухватите!

— Глупости!

— Прихватате ли опкладу? За пола сата састаћу се с једним шверцером драгог камења који има обичај да са собом носи гомилу пара. Убићу га, узеху му новац и мирно ћу се вратити на своје имање! Толико за сада.

Као што је и дошао Јорис је нестао из Жедијеве собе.

Пошто га је прво запрепашћење прошло, инспектор Жеди се обуче наврат-нанос и појури на врата. У ходнику није било никога.

На рецепцији, службеник је као и увек спавао сном праведника. Жеди није хтео да га буди, јер он свакако никог није видео.

Инспектор појури на улици. Управо тог тренутка једна црна кола сизазила су са тротоара. Срећом и његова кола била су паркирана у близини. Ускочио је у њих и кренуо у потеру.

Жеди је био готово сигуран да је у аутомобилу препознао Јорисову силу. Иако се трудио да смањи раздаљину између два аутомобила, Јорис је увек био у преимућству.

Ускоро је црни аутомобил изишао из града и кренуо сеским путем. Инспектор је и даље возио за њим...

У близини омање шуме, на ивици пута, шеткала се тамна прилика. Све се одиграло муњевитом брзином. Жеди је видео кад је Јорис зауставио кола, искочио из њих, млатнуо непознатог нечим по глави, извукао му новчаник и вратио се у кола...

Неодлучан, инспектор се питао шта даље да ради. Уосталом, зар му Јорис није дао своју адресу. Сигурно није лагао... Јер због чега би све ово извео? Зато се Жеди одлучио да покуша да помогне жртви.

Сишао је из кола и нагнуо се над телом непознатог. Сувише касно. Преостало му је само да обавести полицију!

У полицијској станици

бригадир Демаре са сумњом је саслушао Жедијеву причу. На Жедијево наваљивање ипак је пошао с њим у „Сеновити борики“. После пола часа вожње поред обале полицијски ауто се зауставио и јаки фарови осветлили су таблу на кући на којој је писало: СИЛВЕН ЈОРИС, СЕНОВИТИ БОРИК.

У дворишту, испред некадашње штале која је сада вероватно служила као гаража стајала су црна кола. Њихов мотор још је брујао. Из аутомобила је изишао Јорис и пошао им у сусрет.

— Зар сте већ стигли? — обратио се бригадиру.

— Како то мислите стигли? — упита га бригадир Демаре.

— Па ја сам малочас телефонирао полицијској станици и управо сам изтерао кола из гараже кад сте ви наишли...

— Чекајте, тренутак... — примети бригадир. — Због чега сте телефонирали у станицу?

— Да бих им скренуо пажњу на сумњиво понашање ове особе — одговори Јорис показујући руком на инспектора Жедија. — Нотас сам касно вечерао код „Црвеног петла“ и кад сам излазио приметио сам да ме овај човек прати својим колима. То се догодило пре три часа. Зауставио се пред мојим имањем, прочитао натпис на мојој кући, вратио се у кола и одјурио као да га сви ђаволи јуре. То ми се учинило сумњивим па пошто сам добро размислио одлучио сам да телефонирам полицији. Дежурни у полицији саветовао ми је да одмах дођем до њега. Управо сам кретао кад сте ви наишли. И то је све — завршио је Јорис...

— То је лаж! — узвикну инспектор Жеди.

— Полако, да проверимо прво да ли је Јорис телефонирао полицији.

Пошто је утврдио да је Јорис заиста телефонирао

полицији, бригадир се обрадио Жедију:

— А сад шта ћемо?

— Ово је клопка... клопка у коју ме је он намерно увукао. Понављам вам да је тачно само оно што сам вам ја испричао. А то је: да је овај човек провалио у моју собу са револвером, да ми је рекао своје име и где станује и да ми је понудио опкладу да ће пред мојим очима извршити савршен злочин а да му ни ја ни ваша полиција ништа нећемо моћи да учинимо.

На то Силвен Јорис прсну у смех:

— Какву машту има овај човек! Све што је урадио хтео би да натовари мени. Нотас је намерно дошао у „Црвени петла“ да би пронашао жртву. Изабрао је мене, пратио ме, сазнао моје име. Само је у једном погрешно. Није знао да сам ја о томе обавестио полицију.

— Тренутак само, бригадиру. Питајте га да ли се сећа шта је јео у „Црвеном петлу“?

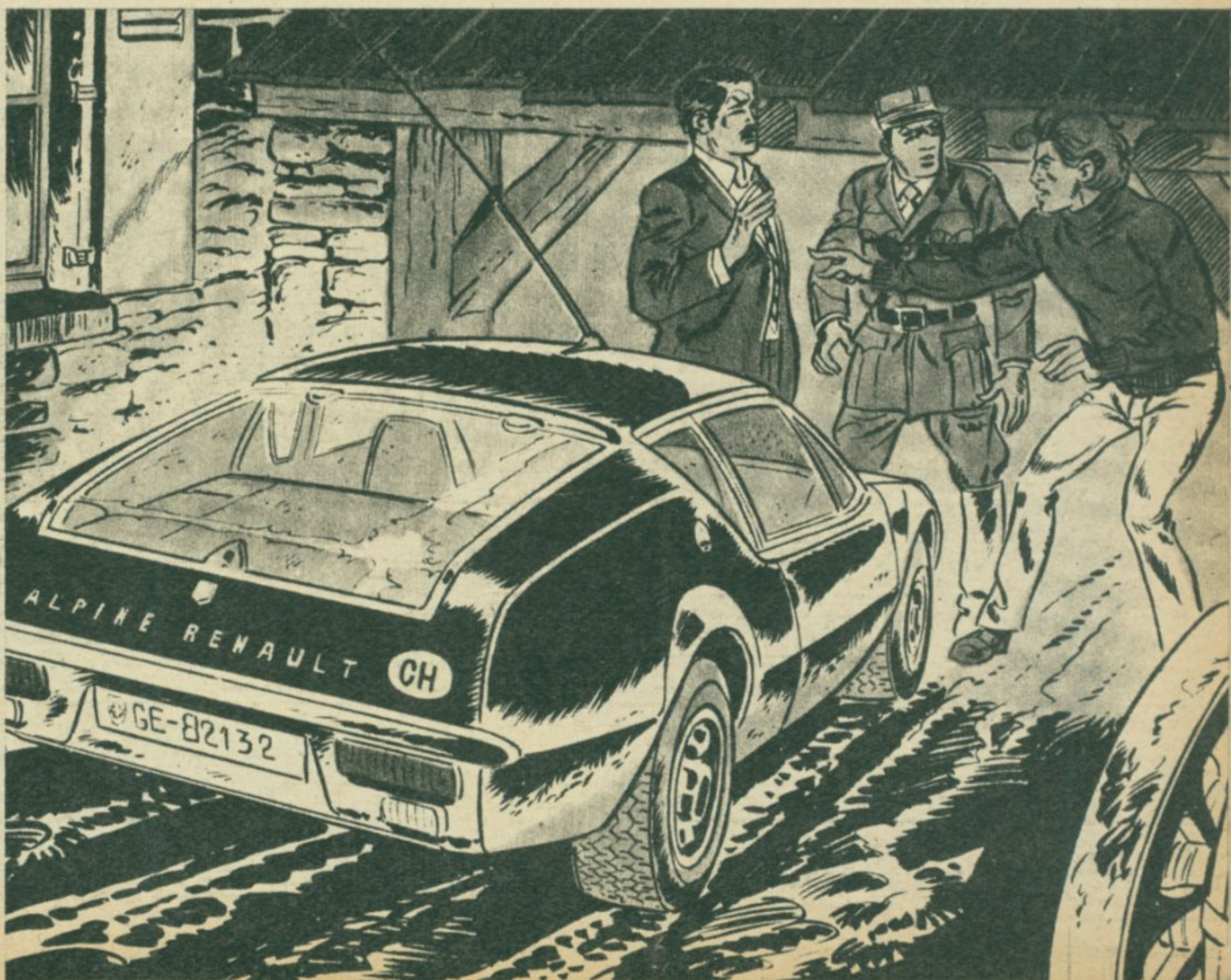
— Печене кобасице... и јагњећи бут.

— Да ли неко од особља може да потврди ваше речи?

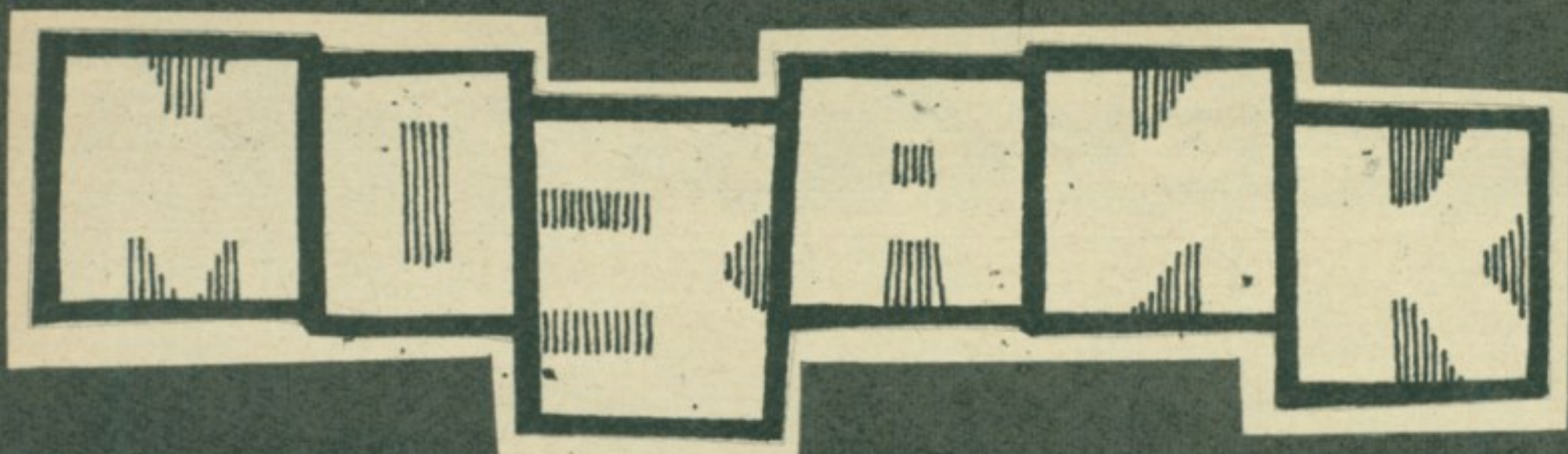
— Ох! сумњам — муцао је Јорис. — Нисам се дуго задржавао. Осим тога у ресторани је у то време било око сто гостију!

И док је бригадир размишљао шта даље да уради, инспектор Жеди је пажљиво разгледао двориште и зграде у њему. А онда одједном псзика:

— Станите, бригадиру! Јорис је и поред свих предострожности направио грешку. И то крупну грешку која очигледно доказује да је лагао кад је тврдио да је управо истрао кола из гараже да би пошао у полицију. Он је заправо тек сишао пред гаражу.

Шта мислите, драги читаоци, какву је то грешку Јорис направио на основу које је инспектор Жеди доказао његову лаж а тиме и своју невиност. Још једном пажљиво прочитајте текст и још боље погледајте оба цртежа. Ако нисте расположени за решавање детективских загонетки, прочитајте решење на 31. страни.

ПУЗЕЋИ ДО ЦИЉА

Прве у историји трке крокодила биле су организоване пре четири године у помодном аустралијском морском купалишту Кернсу. Као тркалиште послужило је једно игралиште за тенис. На том првом такмичењу учествовало је 36 гмизаваца-тркача дугачких од петнаест сантиметара до два метра. И поред строгих правила, деветорица учесника трке остали су без једне ноге или репа — одгризли су им их њихови супарници. На циљ је, као што је онда јавила позната новинска агенција Ројтер, први стигао крокодил по имену Казанова, дугачак 120 сантиметара. Отада се у Аустралији приређује бар по једна трка крокодила годишње.

РИБАРСКА СРЕЋА

Норвешки рибари из фјорда Хлом ловили су недавно рибу у приобалним водама. Улов је био слаб и рибари су се већ спремали на повратак кад је мрежа, коју су последњи пут бацили, наједном отежала. Кад су је извукли била је пуна — некаквих сандука. На палуби рибарског бродика отворили су сандуке и просто се укочили од изненађења: били су пуни... рибљих конзерви португалске производње. Рибари су били задовољни: продаће конзерве. Али, кад су се вратили на обалу видели су да су се прерано обрадовали јер су они, као рибари, имали дозволу за продају само „живе“ рибе, а не и конзервисане.

ГОСТОВАЊЕ БЕЗ КРАЈА

У свим земљама на свету обичај да се на свадби позивају гости. Али, вероватно се нигде на свету не позива толико гостију као на Кипру, нарочито по селима. Позивају се рођаци, познаници рођака, пријатељи познаника рођака и рођаци пријатеља познаника рођака.

Због тога када су шесторица гостију који су пировали на свадби Мелије Форопулу и Давида Костакиса замолили да остану у гостиима дан-два, нико од домаћина није се зачудио молби њима потпуно непознатих

људи. Гости су објаснили да им се, на несрећу, покварио аутомобил а да их чека дуг пут. Прошла су два дана, а аутомобил је још био на оправци. Прошле су и две седмице, па два, три... пет, шест месеци.

Стрпљење је најпре издао невестине родитеље. „Познаје ли неко оне... наше...“ — почели су да се распитују унаоколо. „Ја их познајем“ — одговорио им је најзад старешина локалног затвора. „Изддржавали су код нас казну коју су добили због скитња и ситних крађа, а побегли су пре пола године.“

Пут у вишу лигу

После недавног пораза тима канадских професионалаца у утакмицама са совјетским хокејашима, на адресу Светске хокејашке федерације стигло је необично писмо.

„Имам 28 година — писао је неки Ферн Тесије. За последњих 11 година није протекао дан да нисам тренирао с палицом и таким. Здравље ми је изврсно: за све те године нисам попио ниједну чашицу и нисам пушио ниједну цигарету. Молим да ме идуне године испробате у неком од професионалних тимова. Јамчим да нећу подбацити. Искрено ваш Тесије, питомац градског затвора у Квибеку.“

П. С. У свету криминала ужа струка ми је силецијство тако да се у моју агресивност не може сумњати.

П. П. С. Казна ми истиче у августу.“

Писмо је заинтересовало Харија Нила, тренера хокејашког клуба „Ворбени свеци“ из америчког града Минесоте. „Пружићемо Тесије шансу у нашем клубу, каже он. „Са својим искуством он ће, сигуран сам, унети нешто ново у наш већ размекшали тим.“

Робинзони по вертикали

Лифтови се понекад заглаве, зауставе између спратова. Чекати у заглављеном лифту није нimalo пријатно, нарочито ако чекање потраје. Због тога је амерички проналазач Џеферсон Славик израдио за „привремене Робинзоне“ нарочите „компете за хавању“.

У малој торби, коју према замисли проналазача становници вишеспратница треба увек да носе са собом, налази се цевна батеријска лампа, фломастер за „шарање“ по зидовима лифта и нека справа која подсећа на шрафцигер. Међутим, помоћу те справе из заглављеног лифта нико се не може извући јер не одговара ниједном завртњу. „У томе и јесте вредност справе“ —

каже проналазач. „Њоме се не може ништа ни заврнути ни одврнути али ће зато човек у лифту који то буде покушавао имати чиме да прекине време.“

СЕНЗАЦИЈА НЕЋЕ БИТИ

Перуански археолог Сантос Имас одавно чезне за тим да открије било шта због чега би његово име ушло у историју. Али, године су пролазиле а оно што би нашао једва да је заслуживало место у неком локалном музеју. И наједном — сензација! Раскопавајући у близини Лиме једну гробницу старих Инка наишао је на неки чудан црн предмет. Брижљиво га је очистио и — о среће! „То је досад непозната руда од које су Инке добијали драго камење“ — узвикнуо је. „Ево и карактеристичног сјаја на претому!“

Када су му геолози, којима је нађени предмет дао на анализу, казали да се преварио и да то што је он сматрао рудом личи на пластичну масу, он им није поверовао. Затражио је поновну експертизу на лични трошак. Међутим, хонорар који су стручњаци тражили био би толики да би озбиљно угрозиле његов породични буџет. Због тога је морао да се посаветује са својом женом Долорес која му је тек тада признала да је његово „откриће столећа“ заиста комад црне пластичне масе који је она лично убадила у гробницу не би ли учинила крај његовом „скупом и некорисном хобију“.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

СЛЕДЕЋЕГ ПЕТКА: СВЕМИРСКИ ДЕЧАЦИ!

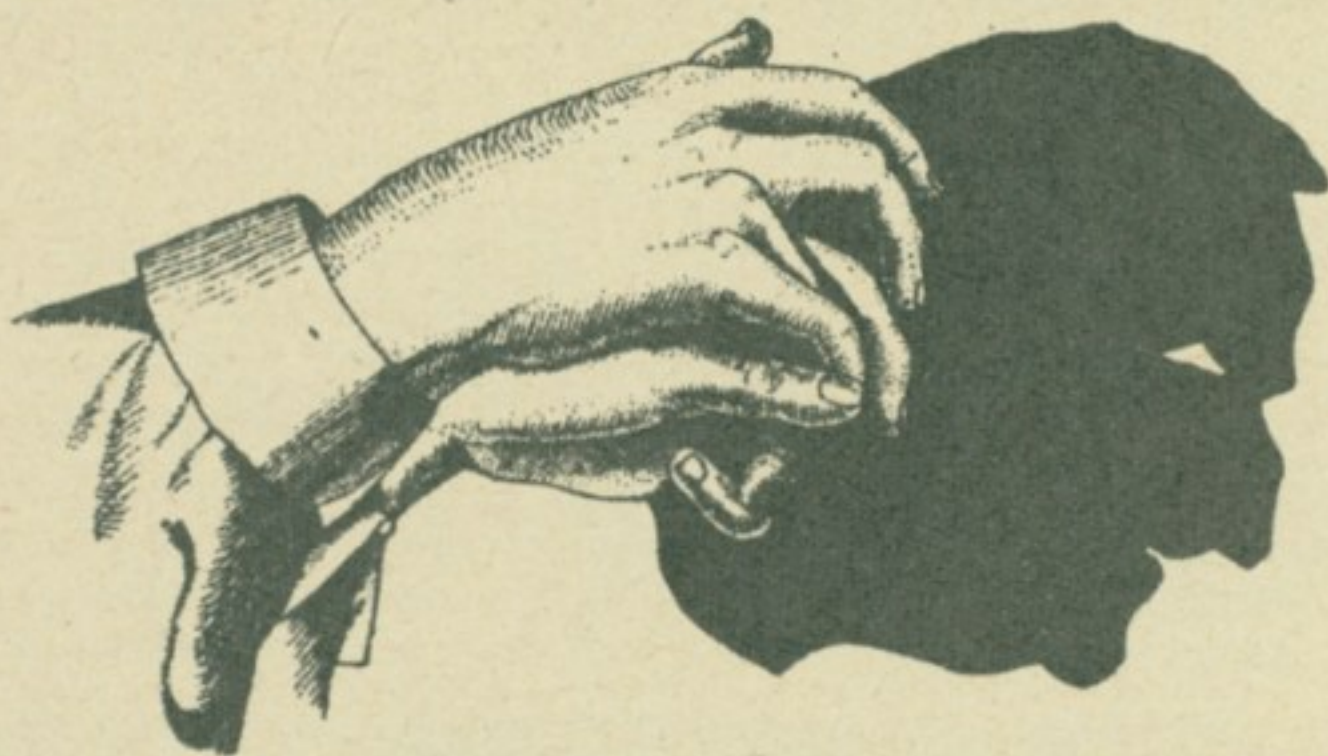
ЗАБОРАВЉЕНЕ ИГРЕ

ЖИВЕ СЕНКЕ

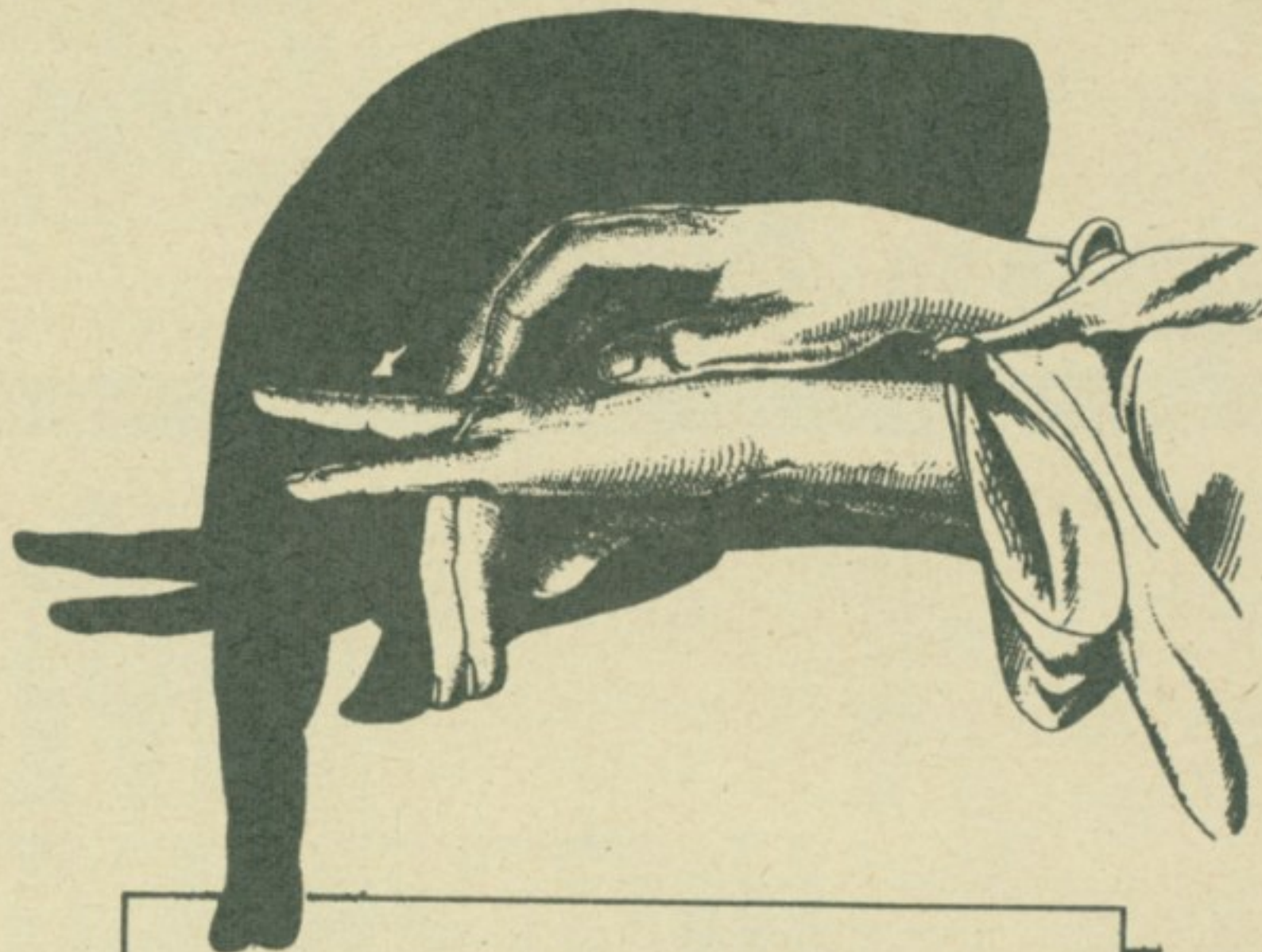
Одећа чврста, од оклопа јача!
Гле, зидом корача лично —!

То није пролазник, гост ни кувар
већ зоолошког врта чика —!

Можда си је видео само из воза,
али сад је ту близу — госпођа!

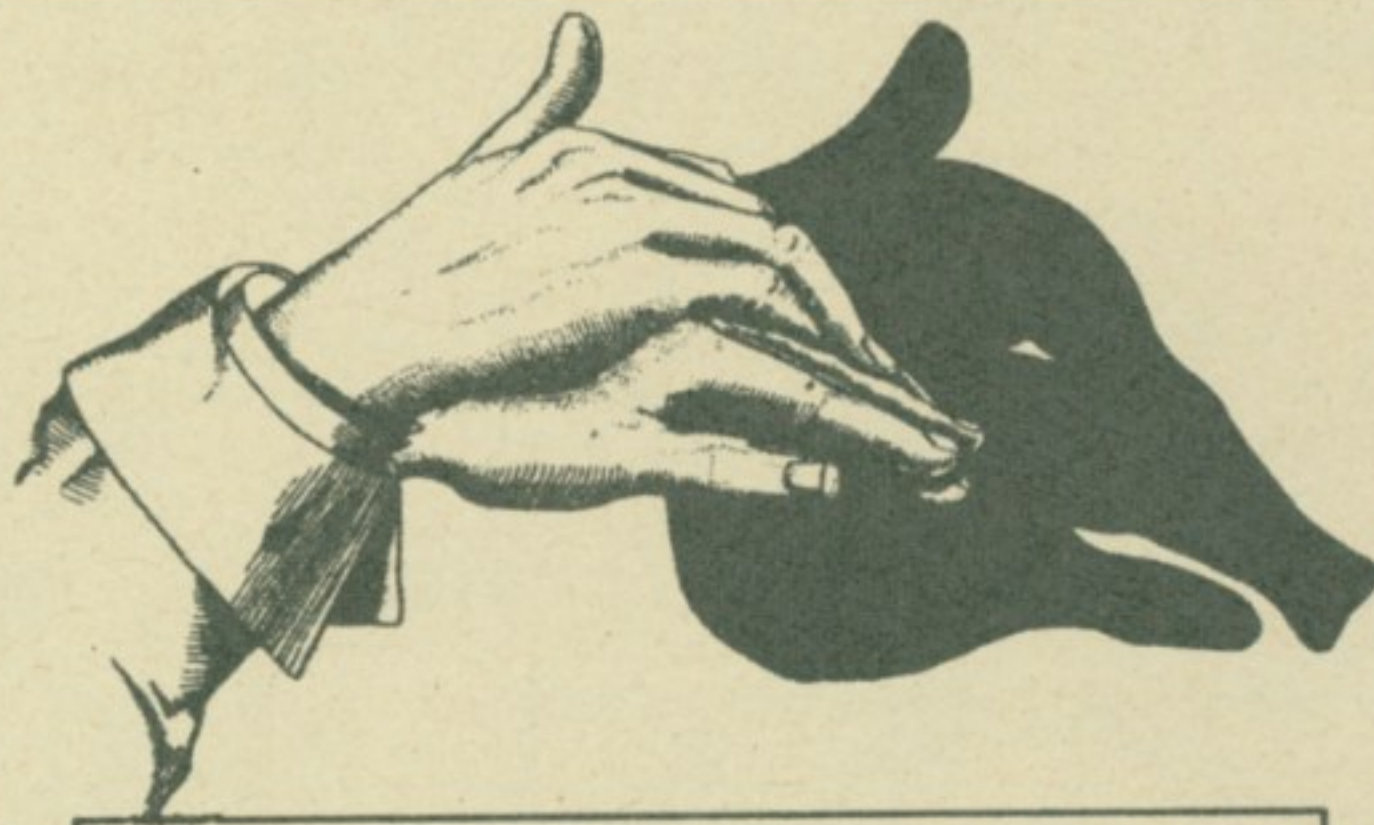

Сурла, кљове, кожа дебља од ђона.
Уз мало труда ето ти!

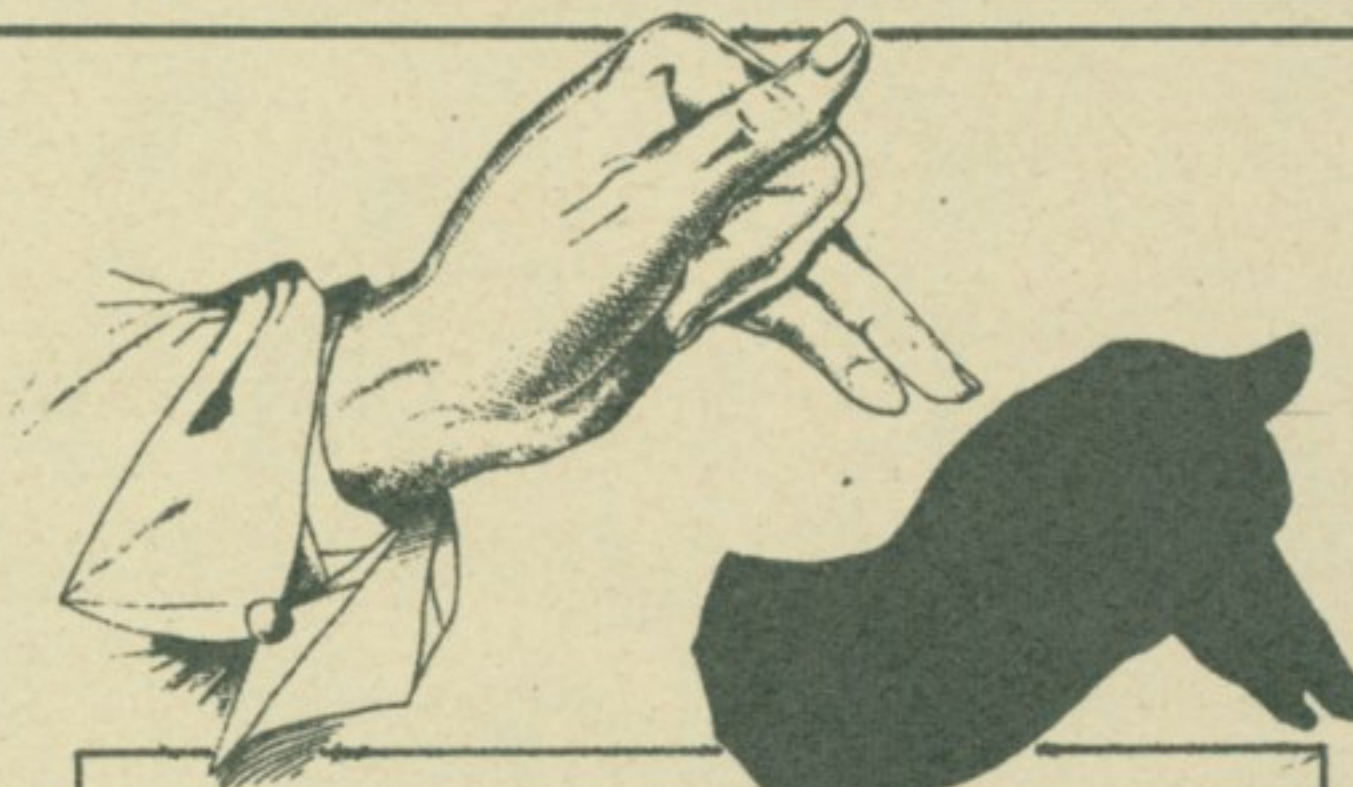
У време кад није било електричног осветљења и кад је у домовима наших бака и дедова по зидовима титрала светлост свећа, једна од честих и маштовитих забава и младих и старих била је — игра сенки. Они који су имали веште руке стварали су и „оживљавали“ на зиду козу с роговима и брадом, зеца с дугим разиграним ушима, птицу у лету и сл.

Да би и данас играли ову лепу и симпатичну игру потребне су вам једна свећа у замраченој соби, хитре руке и покретљиви прсти. Свећу ставите тако да би на светлом зиду сенка руку била што оштрија.

А како ћете поставити руке и прсте између свеће и зида и шта све могу да начине у савезу са светлом и сенком, види се на овим сликама. У почетку покушајте да остварите једноставније и лакше ликове а касније постепено стварајте и сложеније. Уз мало вежбе, стрпљења и маште можете лако начинити и „оживети“ и нове ликове. Тако ћете у прстима имати цели мали зоолошки врт, а у соби радост.

Док је напољу зима, пуна иња,
на твоме зиду главом је!

Пријатељ веран, познат мју глас.
На зиду је лично — твој другар!

Народ Маја

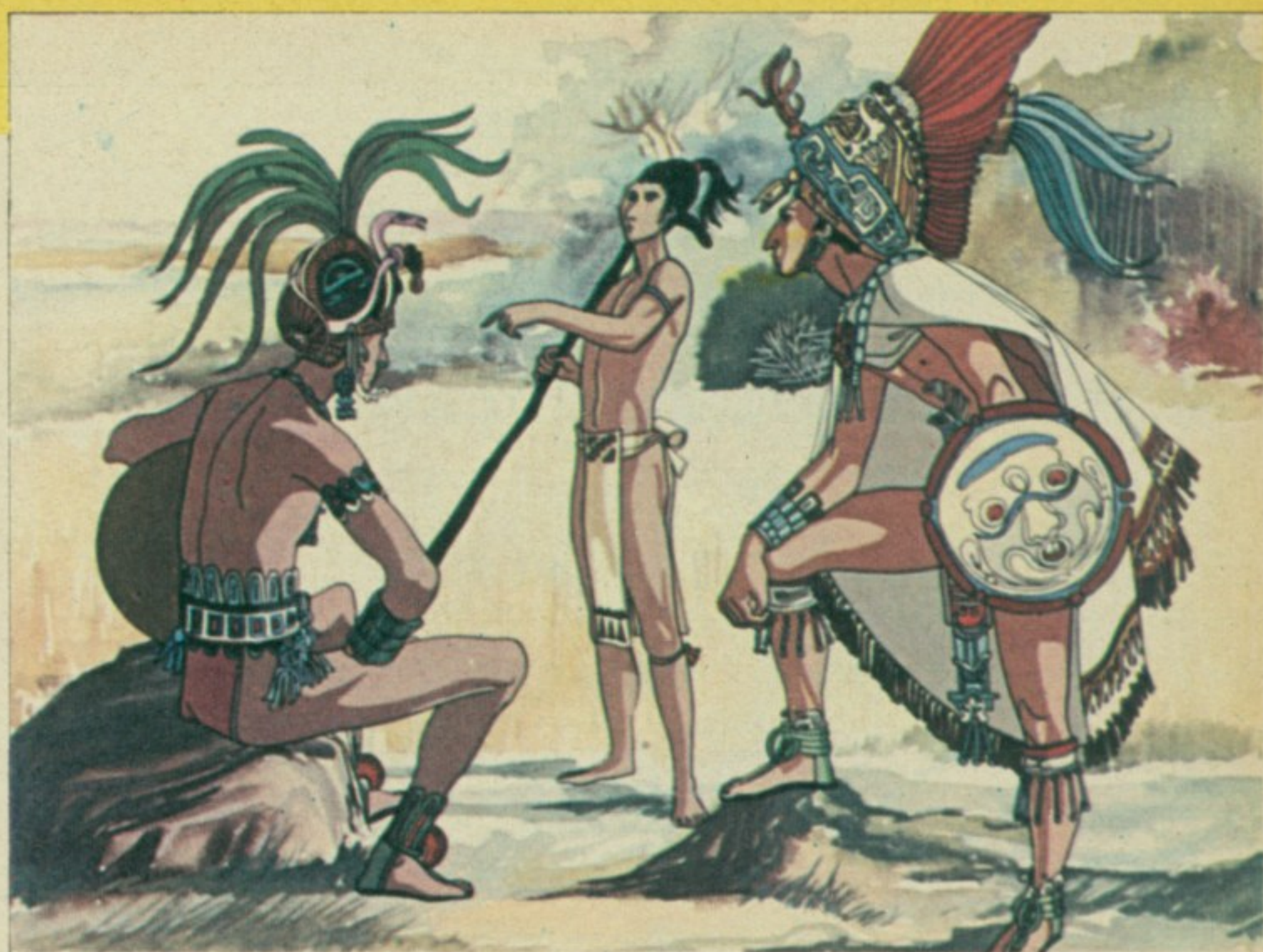
ПРЕ КОЛУМБА

4 **ЖРТВЕ ЗА БОГОВЕ** — Религија Маја била је посвећена боговима који су, по веровању одређивали жетву и време. У част богова приређиване су богате гозбе, спортске и музичке игре. Обреде су обављали свештеници и као жртве приносили мале животиње.

24 **8** **У КОЛИБАМА ОД ТРСКЕ** — Сељаци су живели ван градова, у колибама од трске. Упркос примитивним алаткама којима су обрађивали земљу, жетве су биле богате. Поред кукуруза, који им је био основна храна, гајили су и друга жита и памук а поља наводњавали.

1 **ИЗ МЕКСИКА НА ЈУКАТАН** — Народ Маја појавио се око 2000. г. у јужним областима Мексика, данашњег Табаска, Гватемале, Хондураса, где, током времена, оснива моћну државу. У периоду опадања државе Маје напуштају градове и на полуострву Јукатан оснивају државу.

5 **ЗА ДОБРУ ЖЕТВУ** — У време великих суша, да би умилостивили богове, Маје су приносили и људске жртве, и то заробљенике. Свештеници су били ти који су могли да непосредно опште с боговима веровало се да ће жетва бити добра ако богови прихвате жртву.

9 **СПЉОШТЕНА ГЛАВА — ПОЈАМ ЛЕПОТЕ** — Поред жене на слици види се и дете у некој врсти колевке, која је начињена од две даске. Маје су децу везивали за доњу даску, а главу им притискали горњом, да би добила спљоштен облик што је био појам лепоте.

2 **ГРАДОВИ-ДРЖАВЕ** — У градовима су живели углавном свештеници и владајућа класа. Политички потпуно независни, градови су одржавали живе трговачке и културне везе. У старој држави (317 — 987) њима владају свештеници. У новој држави власт је световна.

6 **НАУКА СЛУЖИ РЕЛИГИЈИ** — Иако су много времена проводили у религиозним обредима Маје нису запостављали и науку, која је била веома развијена. Научом су се бавили свештеници и владајући слој: математиком, астрономијом с хронологијом.

10 **ПРЕКРИЛО ИХ РАСТИЊЕ** — Цивилизација Маја нестала је због сукоба између свештенства и световних владара, побуна сељака и најезде Толтека, индијанског народа са севера. Градови и величанствени храмови напуштен су и убрзо их је прекрило растиње.

3 **У СЛАВУ СУНЦА** — Највеличанственије грађевине биле су храмови, грађени у облику пирамида, са степеништем које је, са четири стране, водило ка светилишту на врху. У Теотихуакану саграђена је пирамида у славу Сунца која покрива површину од 45.000 м².

7 **СИМБОЛ ЖИВОТА И СМРТИ** — Свештеници су развили писани језик а саставили су и календар, на основу кретања небеских тела, по којем је година имала 365 дана, а свакој четвртој додавали по један дан. Време је било једно од врховних божанстава.

11 **УВЕК У ПРОФИЛУ** — Археолошка ископавања откривају ниво уметности Маја. Зидови палата су у фрескама на којима су сцене из живота; фасаде храмсва и палата украшене су релефима. Ликове људи Маје су приказивали с лицем у профилу.

ХИТ СТРАНА

JETHRO TULL ЏЕТРО ТАЛ

Почетком 1968. напустивши групу Цона Ивена студент уметности Ian Anderson, Шкотланђанин, заједно с бас гитаристом Glenn Cornickом (Глен Корник), оснива групу JETHRO TULL (Џетро Тал). Поред њих ту су били још и Barriemore Barlow (Баримур Барлоу), бубњеви и Mick Abrahams (Мик Абрахамс), гитара. Било је то време неке чудне монотоније која је захватила многе групе, па је тако свака новина представљала залог популарности. JETHRO TULL је за почетак испунио сва очекивања захваљујући свом вођи Јану Андерсону, чије су понашање на сцени једни хвалили а други смагали манијаштвом. Први већи успех групе везан је за учешће на National Jazz and Blues фестивалу, после чега долази и први сингл »Song for Jefferey«. Већ од

самог почетка осетило се да ће звук групе бити звук „магичне флауте“ Јана Андерсона. Несумњиво је да за своју популарност група углавном треба да захвали визуелној и музичкој оригинално-

сти Јана Андерсона. Он скаче по бини у исцепаном капуту и маше својом сребрном флаутом: за једне је „исцрпљени луди пас“ и „луди господар игре“, а за друге „поремећени фламинго“.

Визу за улазак у друштво великих, група је обезбедила одмах по издавању првог албума THIS WAS. У то време долази до несугласица између Андерсона и Абрахамса, тако да Мик Абрахамс напушта групу а на његово место долази Tony Iommi (Тони Ајоми) који убрзо потом одлази у Black Sabbath (Блек Самат). Њега замењује Martin Barre (Мартин Бар).

Група JETHRO TULL стиче огроман број обожаваца у читавом свету. Њихове чувене турнеје по Америци биле су оцењене као визуелно фантастичне и музички оригиналне.

Међутим, не би се могло рећи да су одушевљење публике делили и музички критичари којима ова група никако није била „слушљива“. Иако је албум продат у невероватном tiraжу и посета на концертима фантастична, Андерсон је био одлучно решио да распусти групу. Последица ове одлуке била је отказана турнеја по Британији. У последњем тренутку дошао је пут на Далеки исток и невероватан успех код публике. То је члановима групе повратило веру. Некако у исто време часопис »Melody Maker« проглашава групу JETHRO TULL за једну од пет врхунских атракција у свету.

Музика групе JETHRO TULL је музика без узора и копија. Нико се није ни усудио да је имитира јер се она може чути само са оригиналног извора.

Љубитељима поп-музике у нашој земљи пружа се могућност да после DEEP PURPLE виде још једну светску поп-атракцију, на концертима у Београду (13. априла), Загребу (14. априла) и Љубљани (15. априла).

Саданњи састав групе JETHRO TULL: Ian Anderson (локални солиста), флаута, акустична гитара и саксофон, John Evan (клавијер), Jeffrey Hammond-Hammond (бас-гитара и бас), Martin Barre (електрична и шпанска гитара) и Barriemore Barlow (бубњеви и избране удараљке).

ДИСКОГРАФИЈА JETHRO TULL, ЛП плоче: THIS WAS (1968); STAND UP (1969); BENEFIT (1970); AQUALUNG (1971); THICK AS A BRICK (1972); A PASSION PLAY (1973) i WAR CHILD (1974).

риста. На изборном такмичењу у Загребу одлучено је да на „Југословенску турнеју 75“ крену: Јосип Бочек (бивши Корнијевац), Ведран Божић (Тајм), Горан Бреговић (Бијело дугме) и Миодраг Бата Костић (YU-група). Гитаристи су за ритам секцију изабрали чланове YU-групе: Жики Јелића (бас гитара), Рашу Белмаша (бубњеви) и оргуљаша Срећка Зубака. Програм концерата се састоји из солистичког дела у којем сваки гитариста свира по три своје композиције које ће се наћи на заједничком дуплом албуму Југословенских рок-мајстора и другог дела у којем сви заједно свирају композицију Јосипа Бочека „Динамит“, за тим један близу и рок-ен-рол.

Четворици „мајстора гитаре“ поставили смо по три питања да бисмо сазнали шта мисле о својим узорима код нас и у свету.

КО ЈЕ НАЈБОЉИ ГИТАРИСТА? КОЈЕ ЈЕ НАЈБОЉЕ ОСТВАРЕЊЕ НА ГИТАРИ?

КОЈИ ЈЕ НАЈБОЉИ САСТАВ „РОК-МАЈСТОРА“ НА СВЕТУ?

ЈОСИП БОЧЕК:

- Џон Мек Лафин
- Музичирање Џими Пејџа на албуму »Led Zeppelin II«
- Џон Мек Лафин, Ерик Клејтон, Џими Пејџ, Лари Кори

ВЕДРАН БОЖИЋ:

- Џими Хендрикс
- CROSSROADS са албума WHEELS OF FIRE (CREAM)
- Џон Мек Лафин, Ерик Клејтон, Карлос Сантана, Џими Хендрикс

ГОРАН БРЕГОВИЋ:

- Горан Бреговић (с образложењем)
- Албатрос — Флитвуд Мек
- Ерик Клејтон, Питер Грин, Џими Пејџ, Горан Бреговић

МИОДРАГ-БАТА КОСТИЋ (YU-група)

- Ерик Клејтон
- Have Like Women — Derek i Domino (in live)
- Ерик Клејтон, Џон Мек Лафин, Ричи Блекмур, Џими Пејџ

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

A PASSION PLAY

Музика: Ian Anderson
Изводи: Jethro Tull

»Do you still see me ever here?
The silver cord lies on the ground.
»And so I'm dead, the young man said —
over the hill (not a wish away)
My friends (as one) all stand aligned
although their taxis same too late.

There was a rush along the Fulham Road
There was a hush in the Passion Play
Such a sense of glowing in the afternoon
ripe with rich attainments
all imagined sad misdeeds in disarray
the sore thumb screams aloud
echoing out of the Passion Play.
All the old familiar choruses come crowding
in a different key
melodies decaying in sweet dissonance.
There was a rush along the Fulham Road
into the Ever-passion Play.
And who comes here to wish me well?
A sweetly-scented angel fell.

БЕРЗА ПЛОЧА

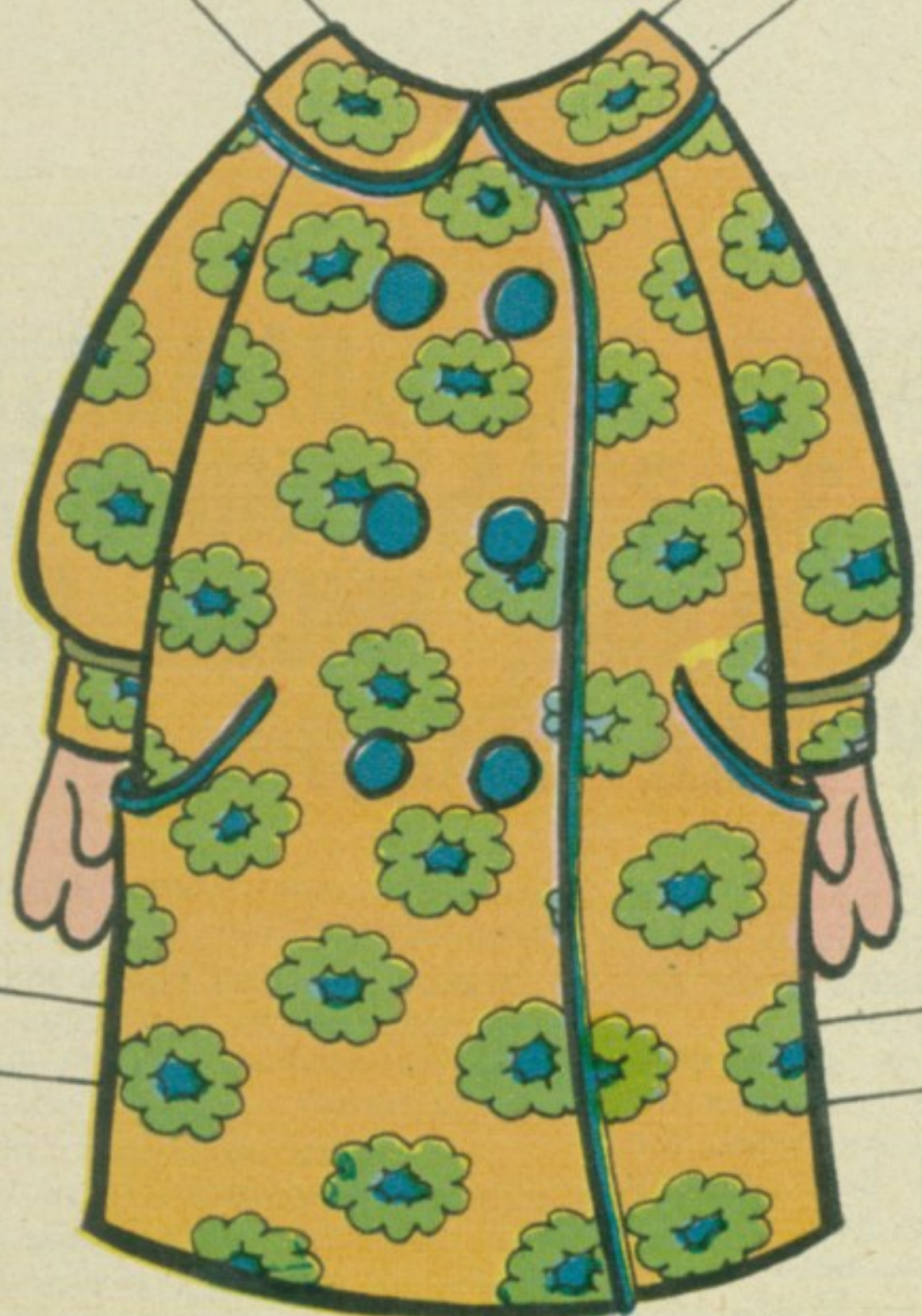
Продајем следеће плоче домаће производње: Највећи успеси Френка Синатре — Френк Синатра (цена 45 динара); GREATEST HITS — Махалија Џексон (45 динара); и енглеске производње: MAD MAN BLUES — JOHN LEE HOOKER (120 динара); FRIENDS — B. B. KING (120 динара). Ако купите све заједно цена је 300 динара. Плоче су скоро нове. Драган Вукашиновић 11060 Нова Карабурма — Београд Камчатска 10, тел. 780-538

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РОК-МАЈСТОРИ

После „Југословенске поп-селекције“ окупљене око оргуљаша Тихомира Поп-Асановића, добили смо још једну супергрупу састављену од најбољих југословенских гита-

КАКО ИЗГЛЕДА БАКА СТАКА КАД...

... УВЕЧЕ ГЛЕДА
ТЕЛЕВИЗИЈУ У
КУЋНОЈ
ХАЉИНИ

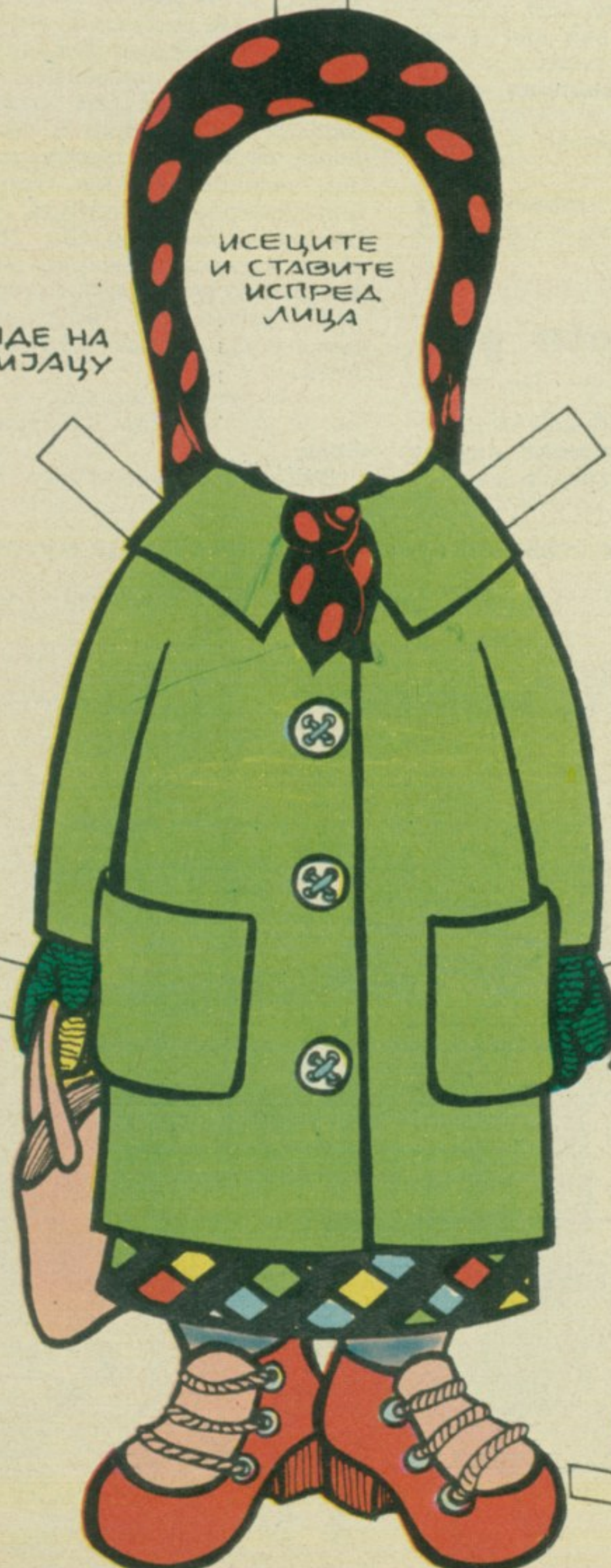

... ПО ПОДНЕ
ПЛЕТЕ

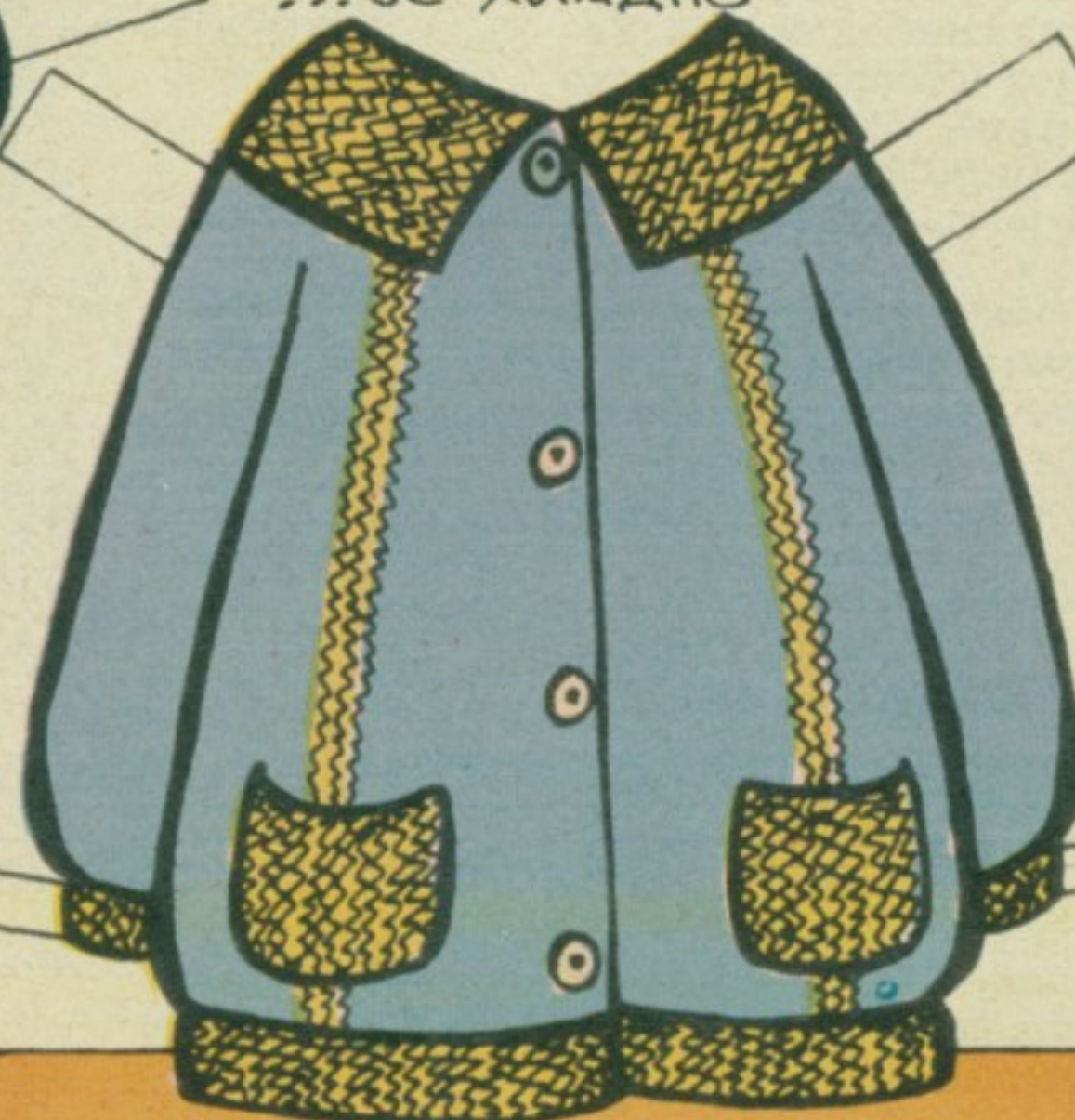

ИСЕЦИТЕ
И СТАВИТЕ
ИСПРЕД
ЛИЦА

... ИДЕ НА
ПИЈАЦУ

... ЈЕ ХЛАДНО

... КУВА РУЧАК

ПЛАНЕТА УСПОМЕНА

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

РАТКО ЈАНКОВИЋ

Док сам прелиставао званичну изјаву космонаута Антонијана а касније и стенограм психијатријског прегледа знао сам да постајем заробљеник планете Ауре. Шесторица космонаута, после њега, вратило се са Ауре у јадном стању, послати су психијатру и никада више нису полетели или пуштени међу људе. Али, за мене је Антонијанова изјава, коју сам знао напамет, била најпотресније истинито сведочанство о планети Ауре, мада је он, као и сви остали, завршио у душевној болници.

— Ми престајемо са летовима на ту планету — речено ми је у Центру.

— Молим вас, допустите и мени да покушам — говорио сам.

— И сувише добрих летача смо изгубили — одговорили су.

Преклињао сам као размажено дете, доказивао, претио, лажно се клео, измишљао и оно што сам мислио да ми никада не може пасти на памет, ласкао и — добио дозволу за лет.

То је планета успона и падова — писао је Антонијан.

У орбити Ауре

Са Земљом сам био у сталној радио-вези.

— Улазиш у орбиту Ауре — извештавао је Центар. — Све тешкоће одмах јави.

Поучени искуством мојих претходника, нису дозволили да сам управљам бродом. Летелица је вођена аутоматски.

— Почните спуштање — рекох.

После кратког застоја приметих промену у раду мотора. По инструментима сам видео да летелица мења положај.

— Атерирање у току. Срећно! — зачух у слушалицама.

— Екран, зашто не укључите екран? — викнух.

Истог тренутка на сивом застору екрана угледах планету Ауре. Нисам веровао очима, мислио сам да је екран неисправан, да регулација боје није у реду.

— Екран неисправан — јавих Центру.

— Екран исправан, регулација у реду, тачност репродукције 99 одсто — зачух.

Црвени и плави запењени млазеви светлости су се мешали, искрили нестварним бојама, стварајући љубичаста и тамноплава поља. У центру борбе боја, обавијена слаповима дивних нијанси, лебдела је планета Ауре.

— Ово је невероватно — несвесно промрљах.

— То је сутон, залазак плаве звезде — зачух у слушалицама.

Диск Ауре је непрекидно растао. Ускоро осетих лак потрес. Први пут од када летим био сам на тлу планете која припада систему двојне звезде. На Аури се смењивао дан црвеног цина с даном плавог патуљка.

— Атерирање извршено — јави Центар.

Мени је непрестано пред очима била слика заласка плавог сунца. Желео сам да што пре разгледам планету али, по програму лета,

УКОЛИКО НЕКИ ТЕСТ НЕ БУДЕ ЗАДОВОЉАВАЈУЋИ ПРОБУДИО БИХ СЕ НА ПУТУ ЗА ЗЕМЉУ. МОЈИ ПРОТЕСТИ НЕ БИ ПОМОГЛИ. УОСТАЛОМ, НИСАМ ИМАО НИКАКВУ КОНТРОЛУ НАД БРОДОМ.

МОЈОЈ МАЈЦИ
МИЛИЦИ, ЧИЈА
СВЕТЛОСТ
РАЗГОНИ ТМИНУ.

Посвета аутора

морао сам прво да спавам. За то време ће се из Центра извршити прегледи. Уколико неки тест не буде задовољавајући пробудио бих се, у то сам био убеђен, на путу за Земљу. Моји протести не би помогли. Уосталом, ја нисам имао никакву контролу над бродом.

Незадовољно сам прогутао таблету и утонуо у сан. Када сам се пробудио нисам одмах схватио где се налазим. Али, шум у слушалицама и зујање клима-уређаја вратише ме у стварност. Погледах инструменте. Били су непокретни. Искључени. Екран је био сив. Био сам на Аури.

— Еј, ви! викнух у микрофон.

— Јесте ли ме заборавили? — Зачух кратки смех.

— Добро јутро. Нисмо те заборавили. Имаш двадесет минута припреме за излазак.

— Укључите екран.

Угледах површину планете. Сиви каменити предели и стрме литице окруживали су брод који се спустио на равну камену плочу. Цео пејсаж се купао у отворено-плавој нијанси светлости. Небо је било црно као бездан, непријатно за гледање. Пред очима ми се пружала плава камена пустиња.

Аура се појављује као просјакња а нестаје као краљица — писао је Антонијан.

Лагано сам облачио скафандер погледајући у часовник.

— Време припреме истекло, почињемо уједначавање притисака. Излазак кроз педесет секунди.

Тромо сам силазио са брода. Ускоро осетих под стопалима тврдо тле планете Ауре. Иза назубљених литица вирило је плаво сунце. Сура камена пустиња у плавој светлости.

— Постави инструменте и мере — чуо сам команду. Споро сам извршавао упутства пажећи да не оштетим осетљиве уређаје.

— Укључи камеру — наредили су.

Центар на Земљи је примао слику. Сада су ме и видели и чули.

— Како ти изгледа планета? — питали су.

— Још показује лице просјакње — одговорих. Центар је ћутао.

Није им било драго што користим Антонијаново поређење.

Био сам прилично уморан. Не толико од обављеног посла колико од напетости и ишчекивања. Зар

је могуће да је Ауре за мене мртва? Зар мени неће, као мојим претходницима, показати своје племенито и паклено лице?

Плава светлост је попримила мрке тонове. Управо када сам помислио да ће завладати тама, висови почеше да се боје црвено. Рађао се нови црвени дан.

— Апаратура постављена — чуо сам из слушалица. — Врати се у кабину. Понављамо: врати се у кабину.

Мада сам, као и прошли пут, узео таблету за спавање сан ми није био миран. Био сам раздражен и уплашен. Плави дан је могао да ми донесе и радост и тугу.

— Сан ти је био немиран — рекли су са Земље.

— Нисам се привикао — одговорих.

То долази другог плавог дана. Полако и незадрживо — писао је Антонијан.

Други плави дан

Нестрпљиво сам обукао скафандер. Екран је показивао камену пустињу. Ауре сам гледао само у

време плавог сунца. Црвено бих увек преспавао.

Изишао сам из брода носећи нове инструменте. Погледао сам око себе. Беживотна камена долина — модно стење.

— Изврши контролу постављених инструмената — рекоше.

Кренуо сам неспретним кораком. Случајно погледах у даљину. Планински врхови нису више били непокретни у плавичастом одсјају. Низ њих се, као клизава зелена река, спуштало сновиђење. Трава је освајала камене избочине, стрми амбиси и литице прекрише се цветним ливадама. Бистри потоци су пресећали сеновите пропланке. Још сам видео летелицу и апарате али и они нестадоше, са тврдом стеном, под налетом зеленог растања. Око мене је била смерна, нетакнута природа. Високо зелено дрвеће треперило је на поветарцу, миришљави пролећни ваздух голицао ми је ноздрве. Видео сам своје руке опалене сунцем, босе ноге и чуо свој смех.

— Зашто се смејеш? — допирао је из даљине. — Врати се у брод.

Знао сам за судбину Антонија

У ушима сам осећао плиму тонова најдивније музике.

на, знао сам да стојим у скафандру на каменој заравни, али, ја сам видео друго, осећао друго и то је било јаче од мене.

Из расцветалог жбуна, који се огледао у извору, извио се прамен светлости која милује очи. Док ми је светлост прилазила у ушима сам осећао плиму тонова најдивније музике. Музика ме узносила, опијала, светлост ми се примицала, лебдећи и трептећи нежним нијансама.

— Јави се, јави се! — викао је, бледи глас. — Врати се у брод!

Свиласта музика, тужнија од умирања птице, лепша од рађања дана, постајала је гласнија и јача. Глас који ме позвао губио се у даљини, немоћан да надјача узвишене тонове. Престао сам да га слушах и схватам смисао речи. Сноп топлих зрака обухватао ми је лице, свијао се око мене додирујући ме прозирним сјајем. Сваки пут када би ми светлост дотакла лице учинило ми се да музика болно јекне, да мелодија затрепери.

Звуци музике постадоше високи, прамен светлости се обавио око мене, грејао ме топлим дахом, упијао ми поглед, играо се ко сом. Учини ми се да то није музика, да прамен светлости добија облик и лик.

— Мама! — викнух. Глас ми је звучао изгубљено и шупље у слапу сребрнате музике. Од мога узвика музика стаде, мелодија се искида. Прамен светлости се смањи, угну се, па ме опет обави искричавим телом. Од безброј инструмената који су утихли из мука се издвоји виолина. У почетку једва чујно, па онда гласније, али још тихо, извијала је тужну и радосну мелодију истовремено. Слушао сам љубав преточену у тонове. Био сам срећан и очајан у исти мах. Нисам смео да се покренем да не покварим чаролију. Хтео сам да потпуно утонем у благу опојну светлост, да се обавијем њеним меким дахом. Светлост, као да ме разумела, грејала ме бојом, миловала додиром још топлије, још мекше.

Поток је жуборио, цвеће се њихало на миришном ветру. Плаво сунце се ближило заласку. Небо је за тренутак постало црно као смола.

— Центар астронауту: јави се! Центар астронауту: јави се!

— Чујем вас — одговорих.

— Врати се у брод! Понављамо команду: врати се у брод!

— Овде нема брода — рекох. — Овде су боје, музика и успомене.

— Центар астронауту: то су...

Дан црвеног сунца

Црвено сунце је испловило. Трепери плави дан је узмицао пред налетом црвене светлости. Цветна долина и зеленило је нестало са плавом звездом. Око мене је била равна, сува пустиња. Свуда, у недоглед ситни врући песак. Црвено сунце је немилосрдно пекло. Помислих да ћу умрети у пустињи напуштен и заборављен.

То је планета љубави и патње — писао је Антонијан.

Ужарени ваздух ми је сушио уста и грло. Овако не могу дуго — помислих. Однекуд, из песка или из црвеног сунчевог диска, лебдео ми је у сусрет пламен драге, познате светлости. Трепери око мене ублажио је жегу, разгорио несносну жару. Осећао сам како су ми уста мање сува а у грлу

престаје да пече. Опет сам чуо музику, осећао додире пријатне и хладне. Али, жега је била све јача, пламено сунце је топило сноп лепршаве светлости. Видео сам да нестaje, али се и даље обавија око мене чврсто и меко. Музика је слабила, као да су је упијали зраци поамног црвеног сунца.

Гурао сам прамен од себе.

— Бежи, бежи! — викао сам. — Уништиће те врућина.

Тихе, уморне звуке седефасте музике раскину груби и отегнути звиждук. Наједном, све престаде. Пустињу заменише окомите литице планете Ауре обасјане врелом светлошћу црвеног сунца. Брод је блештао недалеко од мене у обојеној светлости. Ја сам, руку испружених далеко од себе, плакао и понављао бесмислене речи:

— Бежи, уништиће те врућина!

— Центар астронауту: чујеш ли нас?

— Да, добро вас чујем.

— Понављамо команду: врати се у брод!

Тешким, безвољним кораком крочих у кабину. Желео сам да се одморим и сачекам следећи плави дан.

Када сам се пробудио обратих се Центру:

— Потребно ми је само десет минута припреме.

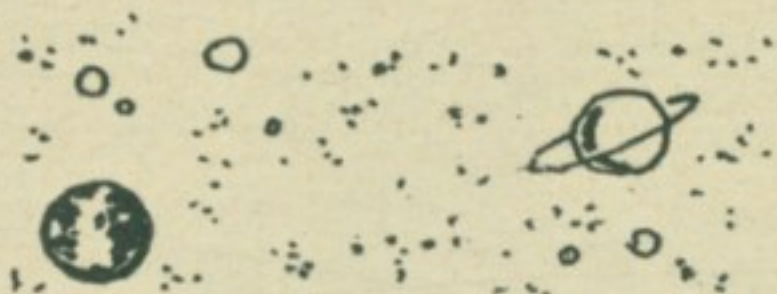
— Какве припреме?

— Припреме за излазак.

Трећи плави дан доноси препознавање, разговор и смех — писао је Антонијан.

— Већ седам часова летиш према Земљи — саопшти Центар.

Осетих се клонуло и празно као ислужена, згужвана крпа.

Био сам осми и вероватно последњи посетилац планете Ауре. Одвели су ме, као и моје претходнике, психијатру.

— Испричајте ми све — рече.

— Све до продорног звука који је емитовао Центар и отргао вас од халуцинације.

— То су биле слике из детињства — рекох. — Црвена ливада и поток, мајка која се играла са мном и успомена на дан када ми је донела воде док сам жедан спавао на песковитој обали.

— Проблем планете Ауре је решен — рече лекар.

— А Антонијан и остали?

— Нису издржали трећи плави дан. Још живе у свету успомена.

— Зашто? Зашто се то догађа на Аури?

— То су за сада непознати утицаји малнетног поља двоструке звезде на људски мозак. Сећања се појачавају до утиска стварности.

— Ишао бих опет на Ауру — рекох.

— То више никада, нико неће учинити.

— Зашто? Не треба бежати од успомена. Неко живи од њих.

— Планета Аура разнета је експлозијом црвеног сунца седамнаестог дана после вашег повратка.

Тај сан треба заборавити што пре, што брже — писао је Антонијан.

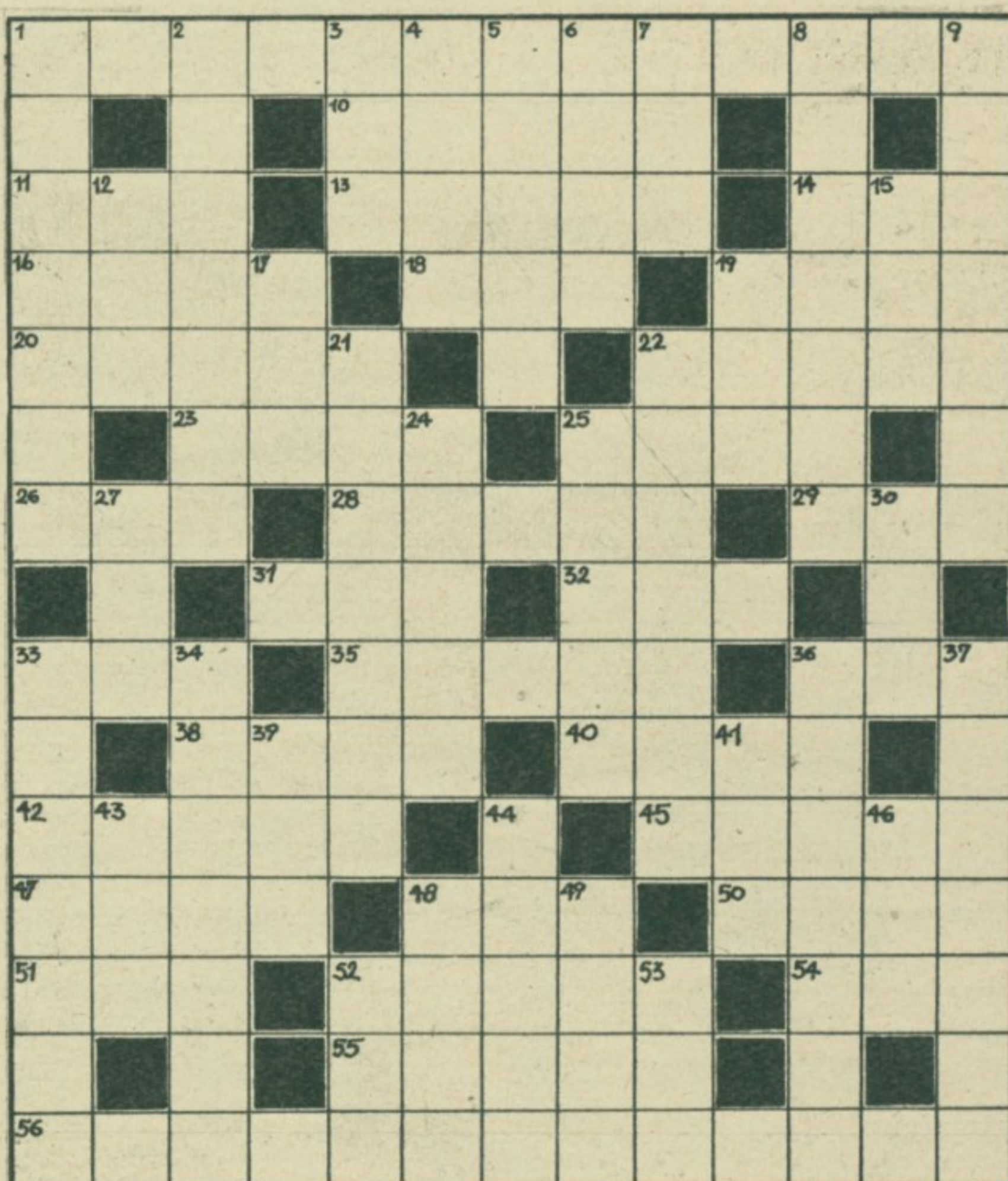
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) стање онога који је презадужен, 10) узнемиреност, неспокојство, 11) земљиште, 13) скуп хелија истог порекла, 14) друга, 16) притока Неретве, 18) отац (слов.), 19) отечено место на телу, отеклина, 20) белгијски шахиста, 22) једноставан, 23) део тела који служи за ходање, 25) трчање у природи, 26) спис, 28) врста спорта, 29) катран, 31) робна или новчана дознака, 32) непозната у математици, 33) сат, 35) држава у Африци, 36) бочни део тела, 38) завршетак, 40) стара држава у Месопотамији, 42) неуспех у борби, 45) име главног јунака из једног Дикенсовог романа, 47) немачки књижевник из Прага (Ервин Киш), 48) узвик при јуришу, 50) име данске глумице Нилсен, 51) град у Италији, 52) посело, 54) глас, 55) дрвено седло, 56) човек који живи на копну, даље од мора.

УСПРАВНО:

1) извидница, 2) саставни део неке сложене целине, 3) стари Словен, 4) ћебе, поњава, 5) опрати лице, 6) хемијски елемент, 7) Ужичанин, 8) очигледност, 9) пољопривредна машина, 12) није тежак, 15) орган чула мириса, 17) телефонски позив, 19) македонско коло, 21) драма, 22) наглот, пргавост, 24) Антифашистичко веће народног ослобођења Југославије (скр.), 25) свезак, том, 27) превлака на Малаки, 30) аустралијска птица тркачица, 33) увојак косе, 34) једноставан, обичан, 36) ситан шећер, 37) локот, засун, 39) превремен, 41) врста врбе, 43) лично из цртањих филмова, Догијев син, 44) товар, наручје, 46) троцифрен број, 48) једна планета, 49) врх на Велебиту, 52) грчко слово, 53) јединични вектор.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) пушкомитраљез, 12) орах, 13) оба, 14) риба, 15) дах, 16) Стана, 18) гас, 19) Сн, 20) покриће, 22) Н(икола) Т(есла), м, 23) Рача, 24) Нила, а, 26) естри, в, 29) нарав, 31) хи, 32) кварт, 35) Нева, 36) РП, 38) О'Кели, 40) СА, 41) Моро, 43) олово, 45) НС, 47) Авари, о, 49) егзил, г, 51) гонг, 53) арак, а, 54) еп, 56) завртањ, 58) КН, 59) лер, 61) ризик, 62) део, 63) алов, 65) дан, 66) лукс, 67) невероватност.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44, дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страниј валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Ф.ф. 112.—, Ш.ф. 70.—, Ш.к. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишлеша Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

"СЛИКЕ И РЕЧИ"

КЊИГА ЗА НАЈМЛАЂЕ

РЕНЕ ГИЈО

СЛИКЕ И РЕЧИ

ВУК КАРАЏИЋ

ПРВА ЗНАЊА О СВЕТУ КОЈИ ОКРУЖУЈЕ ВАШЕ МАЛИШАНЕ
Дете најлакше учи кроз игру

Помозите свом малишану да обогати свој речник док се забавља гледајући дивне илустрације. Јер, у безбрижном детињству, када тек почиње да схвата свет око себе, дете од 4 до 6 година потврђује своју личност кроз разговор. Сlike ће га натерати да пронађе праву реч. Све остало што је у оквиру слике, што му понаже да уочи радњу или предмет на слици подстакнуће га да осим именица употребљава глаголе и придеве, да проналази међусобне везе помоћу слика, које у књизи имају свој ред. Али, постепено, од стране до стране, дете ће само проналазити слике и речи које су у међусобној вези и тако ће направити сопствени ред. Оно ће повезати једно с другим не само годишња доба, или дан и ноћ, него ће исто тако схватити узајамни однос железничке станице и животи који влада на њеним перонима, машиновође који вози локомотиву и различитих врста вагона.

ОВА КЊИГА-СЛИКОВНИЦА КОРИСНО ЋЕ ПОСЛУЖИТИ И ВАСПИТАЧИМА У ОБДАНИШТИМА

Књига је штампана ћирилицом и латиницом са илустрацијама у првокласној вишебојној техници. Луксузно је опремљена у тврдом повезу и с пластифицираним корицама, формата 30x24 см.

„СЛИКЕ И РЕЧИ“ у књижари стаје 60.— динара.

Читаоци Политикиног забавника уживају посебан попуст, тако да књигу добијају за 50.— динара.

КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка 9.

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „СЛИКЕ И РЕЧИ“, штампану ћирилицом или латиницом (непотребно прецртати)
ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 50.— динара (плаћање поштару приликом пријема књига)

Име и презиме _____ Занимање _____

Поштански бр. и место _____

Адреса стана _____

Потпис купца _____

ПОДПИШНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ФЕСТИВАЛ ПИОНИРСКОГ ФИЛМА

Молим те да ми одговориш где се и када одржава фестивал филмова чији су аутори искључиво деца.

Драган Јовановић,
Сирица

У Републичком одбору фото-кино савеза у Београду сазнали смо да се од 1968. године, редовно, одр-

ветовања за водитеље кино-клубова и изложба најуспелијих фотографија чији су аутори пионери, а понекад и признати мајстори фото-камере.

ТРАЖИМО, МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО

Имам велики број старих Забавника и спаковала сам их у један пакет који бих вољела поклонити. Ако је неко заинтересован, нека ми се јави писмом или разгледницом.

Жељана Ђук,
Браће Сантини 27/5
58000 Сплит

☆☆☆

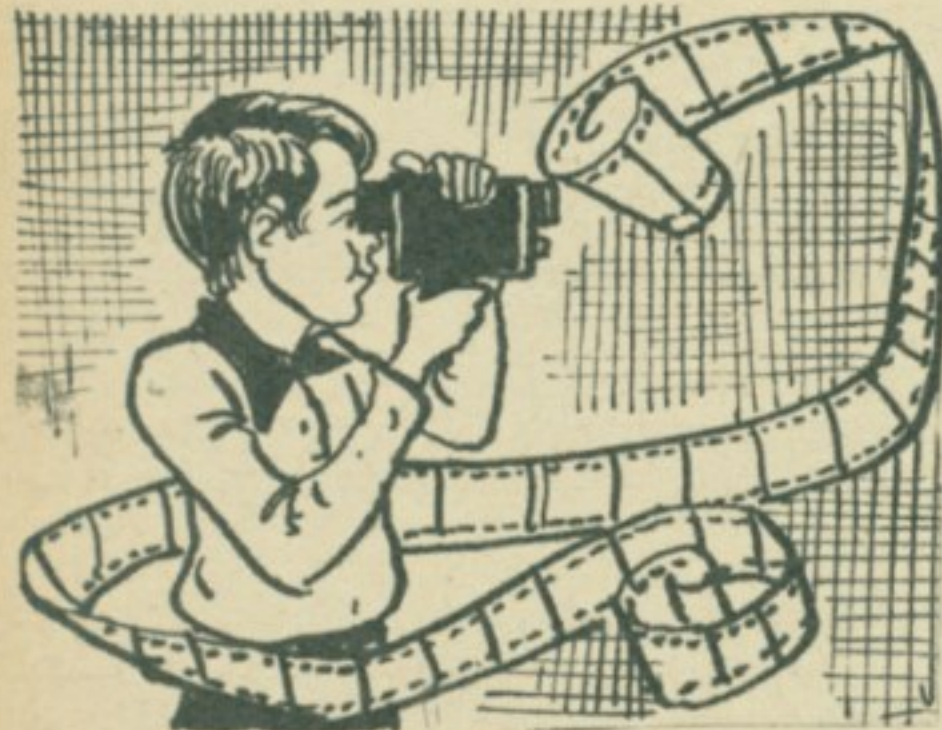
Молим те да објавиш у малој пошти да желим да купим добро чуване Забавнике штампане ћирилицом и то бројеве 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 861, 918, 924, 925, 940, 942, 959, 960, 987, 1047, 1050 и 1052.

Норберт Јанковић,
Школска 6
24300 Бачка Топола

☆☆☆

Продајем Забавнике од броја 836 до 1204. Молим све читаоце који су заинтересовани да ми се јаве на адресу:

Зоран Белеслин,
Карађорђева 49
11000 Београд

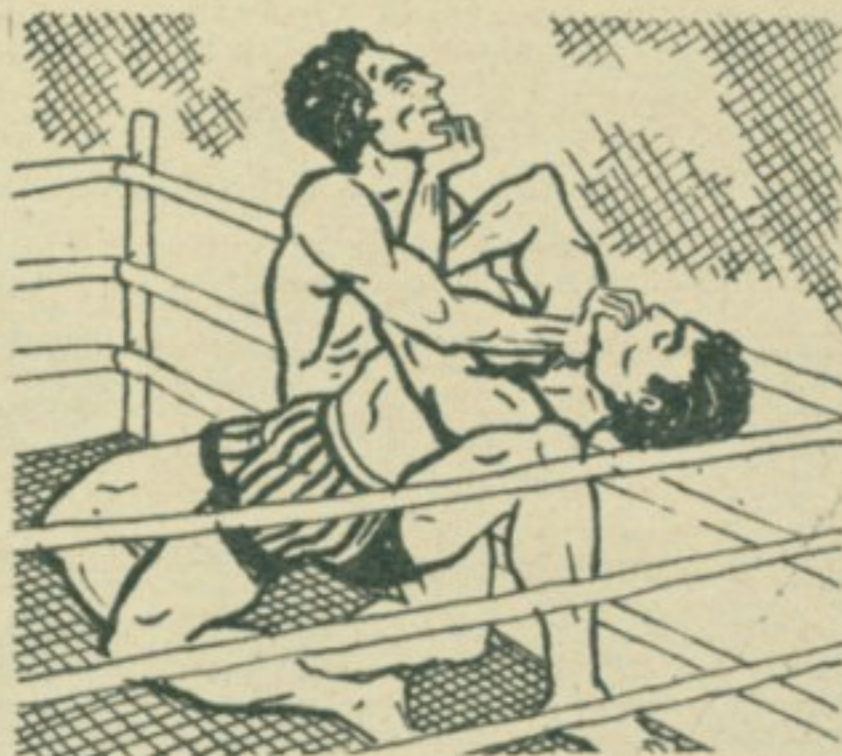
жава Фестивал пионирског филма у Руднику код Горњег Милановца. Фестивал ће се и ове године одржати 25. и 26. маја, а право учења имају сви чланови клубова младих техничара Србије. У оквиру Фестивала одржавају се са-

ЛЕТОВАЊЕ У ИНОСТРАНСТВУ

Нас неколико другова — студената желимо да свој летњи распуст проведемо у иностранству, али у организацији неког студентског бироа. Да ли можете да нам помогнете и објавите адресу, уколико таква институција постоји.

Жељмир Толи,
Ријека

Ево адресе на коју се можете обратити и добићете сва потребна обавештења у вези с вашим путо-

О КЕЧЕРИМА

Да ли је кеч спортска дисциплина и шта је то заправо? Нас неколико другова имамо о томе различита мишљења, па да се не бисмо препирали најбоље је да чујемо шта ћеш нам ти у својој пошти рећи.

Ученица из Брања

Кеч или тачније „кеч ез кеч кен“ што у преводу значи ухвати како можеш, представља врсту најслободнијег рвања које има веома мало заједничког са спортом. Води порекло из далеке прошлости, а у данашњем облику се појавио у Америци између два светска рата. Правила борбе у кечу готово да не постоје. Осим забадања прстију у очи, чупања косе и удараца у доњи трбух, све остало је дозвољено. Кеч до данас није добио статус спортске дисциплине.

вањем и летовањем у иностранству:

Биро за међународну размену омладине и студената Југославије — референт за одлазак југословенске омладине у иностранство — Моше Пијаде 12, Београд.

Будите детектив...

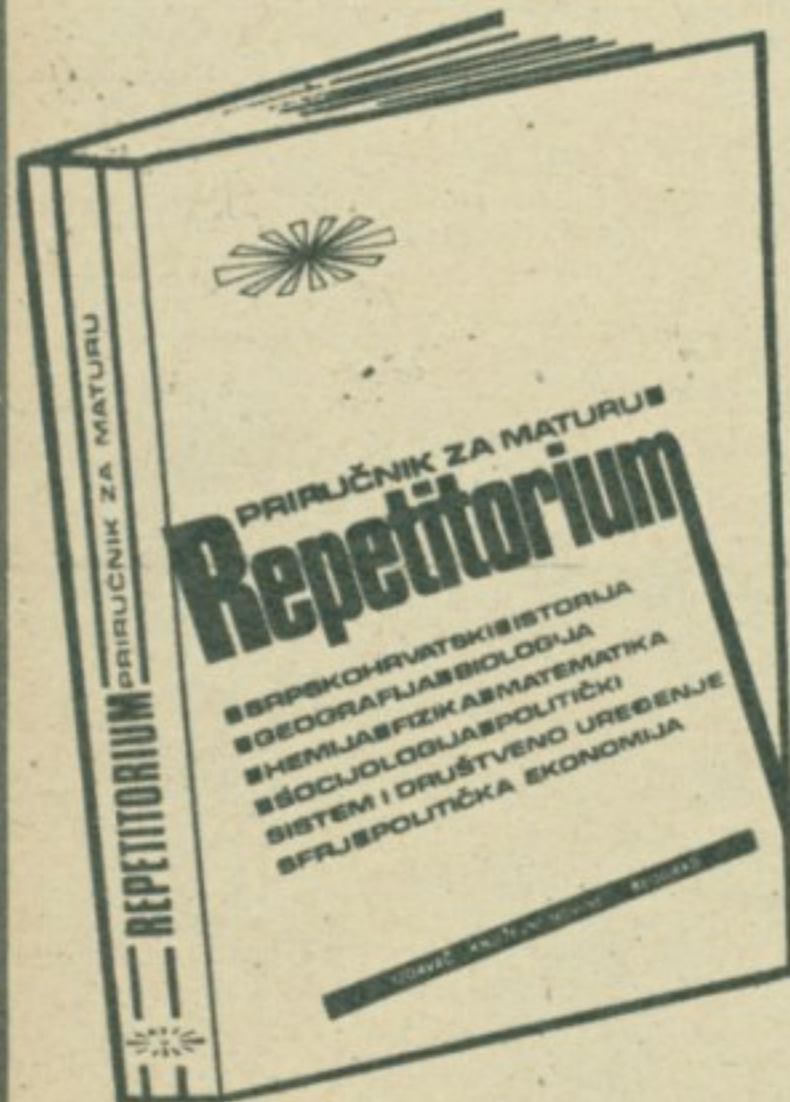
решење
загонетке:

САВРШЕН ЗЛОЧИН

Јорис је направио грешку кад је рекао да је узгравом истрао кола из гараже да би пошао у полицију кад су пред његову кућу стигли бригадир Демаре и инспектор Жеди. Да је лагао потврђују и оба цртежа на којима се види да је и за време војње, кад га је Жеди пратио, а и пред гаражом имао извучену антену на колима. Како је антена виша од врата гараже, значи да није могао да их тако истра.

УЧЕНИЦИ - СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 60 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 190 динара или ако удружени са неким наручујете 8 или више књига, платићете само 30 динара за сваку књигу!

